

ליקוטי מוהר"ן קמא

תורה פ'

יו עז לעמו יתן

כולל ליקוטי תפילות, וקיצור ליקו"מ,
ופרפראות לחכמה, וכן ליקוט מספרי רבינו
בעניין המסירות נפש והשקעה בתפילה
חדש! פירוש חברותא ואש מוהר"ן על התורה

כולל 2 תפילות מיוחדות
ממורינו הרב שליט"א
שנכתבו על תורה פ'

יו"ל ע"י מפעל "אפויים בלבו"
ע"פ הודאת מזרינו הרב שליט"א
חודש אייר תשפ"ה

מעלת תורתו וספריו הקדושים

וכבר דברנו הרבה, ויותר מזה צריכין לדבר בכל יום. ואם נדמה לך שאין לך עם מי לדבר, כבר הוכחתיך הרבה בזה שתסתכל רק על הטוב שיש בכל אחד, ואז יהיה לך תמיד עם מי לדבר דברי אמת מנקדה שבכל בבחינת ומקבלין דין מן דין וכו'. וגם תפרש שיחתך לפני השם ותברך לקבל הנקדה מנה ובה. וכל אלו הנקודות צריכין לקבל מהנקדה הכללית, שהם הדבורים של אדונינו מורנו ורבינו ז"ל, ששמעת מפי ומפי ספריו הקדושים והנוראים. הפך בהם והפך בהם וכו'. ותראה לשמח נפשך מאד בכל יום מה שזכית לידע מאור האמת בזה, אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא מענין השלשה נקודות שהזכרתי כאן שנובעים מהתורה הקדושה ואתם תהיו לי ממלכת בנהים וכו' (לקוטי מוהר"ן לד) דיינו. וכן על כל דבור ודבור, מכל שכן על כל תורה ותורה, ועל כל מעשה ומעשה צריכין לומר זאת באמת ואיך שהוא אף על פי כן אשרינו וכו'. און טאקי פארט [ובכל זאת] אשרינו.

... כי הכל יתהפך לטובה. כי גדול ה' ולגדלתו אין חקר. ועקר גדלתו יתברך הוא מידת החסד שנקרא גדלה (תקוני זהר סז). נמצא שאין חקר לחסדו שהוא גדלתו. והבן היטב ועל ידי זה תוכל להתחזק הרבה ולשמח תמיד. ובפרט בעת התפלה שצריכה חזק ביותר שבכל עת שתעמד להתפלל תעביר מדעתך לגמרי כל מה שעבר עד הנה. רק תבטח בחסדו הגדול כמו שכתוב (תהלים יג) "ואני בחסדך בטחתי" וכו', ותתפלל בשמחה ובטוב לב. ואי אפשר להאריך יותר עתה.

דברי אלהבך באמת לנצח

נתן מפרסלב

ושלום רב לכל אנשי שלומנו באהבה רבה.

(עלים לתרופה רמ"ט)

תפילה חדשה ממזרינו הרב שליט"א על תורה פ'

מלכות שפגבורה

תפילה לתורה פ'

רבנו של עולם כל יכול אשר לא יבצר ממך מזימה, זכנו לקיים כל מה שכתוב בתורה פ', ולהתפלל במסירות נפש עלאית מלה במלה וכל אות, ולא תצא מפנינו שום מלה ללא כונה ושום אות ללא כונה חם ושלום. ועל ידי זה ניהד את יעקב ויוסף, סוד "כונה ירושלם ה'", כי ירושלים סוד המחין שזוכין לזה רק על ידי תפלה בכונה במסירות נפש עלאית שמוכן למסור נפשו בכל רגע ושניה על קדוש ה', ולמות בכל הענויים והיסורים שבעולם, כמו באושוין וטרבלינקה, שהכלבים יאכלו את כל האברים שלי כמו שקרה באושוין וטרבלינקה, שזרקו את האנשים חיים לתוך האש ולתוך הכלבים. כי יוסף כלול מרגלים וידים, כמו שכתוב "ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו".

וכמו נחום איש גמזו, שנעשה קטע משתי רגליו וגדם משני ידיו ואת שתי עיניו עור וכל גופו התמלא שחין (תענית כא.), מרב הצער ועגמת הנפש שפספס בדרך את הצלתו של אותו עני שפגש בלב המדבר והיה עמוס עם שלשה חמורים מלאים במאכל ומשתה ומיני מגדים. כך אדם צריך תמיד להזהר כמו נחום איש גמזו לא לצער שום יהודי.

ולהיות תמיד כמו יוסף הצדיק שנאמר עליו "את אחי אנכי מבקש", כי יוסף היה כלול מחסדים וגבורות, כי כל הזמן רק ורק דאג לאחיו — "את אחי אנכי מבקש", וכלל אותם 71 שנה [39 — 110], ומצד שני לא פחד להוכיחם על אבר מן החי למרות שידע ומפרו אותו.

אבל באמת זה לא היה אבר מן החי, כמו שמבאר ארח חיים הקדוש.

תפילה על תורה פ' שנכתבה בשנה שעברה

בס"ד לש"מ

ט"ו בשבט תשפ"ד

לחבורת 'אפויים בלבי'

מאמר לתורה פ'

בתורה פ' מסביר רבינו הקדוש והנזיר שתפלה בכונה זה כמו למסור את נפשו על קדוש ה', כי כל מלה ומלה וכל אות ואות שזוכין לבון זה כמו למסור את נפשו על קדוש ה'.

כי יש בחינת יעקב "התפלה", ויש בחינת יוסף שזו הכונה בתפילה, ועל זה צריכין למסור את הנפש, כמו אברהם אבינו שקפץ לכבשן האש והצטער שלא נשרף, וכמו חנניה מישאל ועזריה שלמדו קל וחמר מן הצפרדעים שקפצו לתוך התנורים.

ולכן רק הם נשארו בחיים, כי רק מי שקופץ לתוך התנור ומתפלל תמיד בכונה רק הוא יזכה להשלים את כל שנותיו עד 120 שנה, ולגמר את כל תפקידו ויעודו בשלמות.

בברכת התורה

אליעזר ברלנד

ליקוטי מוהר"ן – תורה פ'

י' עז לַעֲמֹו יִתֵּן, י' יִבְרַךְ אֶת
עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם (תהלים כט):

הַנֶּה יְדוּעַ שְׁגָדוֹל הַשָּׁלוֹם, כְּמוֹ
שֶׁדָּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָם לְבִרְכָּה
(עוקצין פ"ג), שֶׁלֹּא מֵצֵא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא כְּלִי מַחְזִיק בְּרָכָה אֶלָּא הַשָּׁלוֹם.
וְכֵּן הוּא הַשָּׁלוֹם, שֶׁמַּחֲבֵר תֵּרִי
הַפְּכִים, כְּמוֹ שֶׁדָּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרָם לְבִרְכָּה (זוהר ויקרא דף יב):
בַּפְּסוּק: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, כִּי זֶה
הַמִּלֵּאךְ – מֵאֵשׁ וְזֶה – מַיִם, שֶׁהֵם
תֵּרִי הַפְּכִים, כִּי מִים מְכַבֵּה אֵשׁ,
וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה שָׁלוֹם
בִּיגִינֵיהֶם וּמַחֲבֵר יָחַד. וְהוּא בְּחִינַת
יוֹסֵף, כִּי יוֹסֵף מַחֲבֵר תֵּרִי הַפְּכִים –
חֲסָדִים וּגְבוּרוֹת. לְכֹךְ נֶאֱמַר בְּיוֹסֵף
(בראשית לו): וַיָּבֹא יוֹסֵף אֶת דִּבְתָּם
רָעָה – הוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, כִּי
שֹׁמֵאל דּוֹחָה (סוטה מז), אֶת אֲחֵי אֲנָכִי
מִבִּקֵּשׁ (בראשית שם) – הוּא בְּחִינַת

חֲסָדִים, כִּי יָמִין מְקַרְבֵּת (סוטה שם).
וּבְתִיב (בראשית מב): וַיּוֹסֶף הוּא
הַשָּׁלִיט – הוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, הוּא
הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ – זֶה בְּחִינַת
חֲסָדִים. וְנֶאֱמַר אֶצְלוֹ (שם מא):
וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אַבְרָהָם, וַפִּרֵּשׁ רֵשׁ"י:
אֵב בְּחֻכְמָה וְרַךְ בְּשָׁנִים; שֶׁהוּא מוֹחִין
דְּגִדְלוֹת וְקִטְנוֹת [שֶׁהֵם בְּחִינַת
חֲסָדִים וּגְבוּרוֹת, כִּידוּעַ]:

וְזֶהוּ בְּחִינַת קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, כִּי קְדוּשַׁת
הַשֵּׁם הוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת חֲסָדִים
וּגְבוּרוֹת, כִּי מִתְחַלֵּה הוּא נִתְּלֵהב
בְּשִׁלְהוֹבִין דְּרַחֲמֵמוֹתָא, זֶהוּ בְּחִינַת
חֲסָדִים, וְאַחֲרֵכֶךְ מִתְּגַבֵּר עַל יִצְרוֹ,
וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְמוֹת עַל קְדוּשַׁת
הַשֵּׁם, זֶהוּ בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת שָׁלוֹם, בְּחִינַת יוֹסֵף כַּנ"ל.
וְלְכֹךְ אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הָעֶרְוּ אֶת
נַפְשָׁם לְמוֹת עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, כִּי
יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה וְכו' (ב"ר פ"א),
וְאֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אֵךְ שְׁעָדִין

הוא מכנה בשם ישראל, יש להשם
 יתברך תענוג גדול ממנו, כמו
 שכתוב (ישעיה מט): ישראל אשר בך
 אתפאר. וכשרוצין להפריד אותו
 מבחינה זו ישראל, שהיא בחינת ו',
 בנודע, ואי אפשר לקרותו בלא ואו
 שניה, שהוא בחינת יוסף, ויתכף
 ומיד נתעורר בו בחינה זו למסר
 נפשו כנ"ל. [פרוש, כי כל אחד
 מישראל, אפלו פושעי ישראל, כל
 זמן ששם ישראל נקרא עליו, כי
 נקרא פושעי ישראל (כמבאר
 בסימן יד ויז), אף-על-פי שחטא
 ישראל הוא (סנהדרין מד), ומאחר
 שנקרא עדין בשם ישראל, שהוא
 בחינת ו' כנ"ל, על כן יש בו בחינת
 יוסף גם כן, כי ואו אי אפשר
 לקרותה בלא ו' שניה. הינו
 שישאל שהוא בחינת ו', מקשר בו
 ו' שניה, שהוא בחינת יוסף (כי
 ישראל ויוסף כחדא אזלי כידוע).
 נמצא, שבכל אחד מישראל מקשר
 בו בחינת יוסף, שהוא בחינת שלום,
 בחינת קדוש השם כנ"ל. ועל כן

יתכף כשרוצין להעבירו על דת, חס
 ושלום, להפרידו מבחינת ישראל,
 נתעורר בו יתכף בחינת יוסף
 שמקשר בישראל, שהוא בחינת
 מסירת נפש על קדוש השם. והינו
 שלהובין דרחימותא, והתגברות על
 יצרו למות על קדוש השם, שזהו
 בחינת שלום, בחינת יוסף כנ"ל:
 כלל העולה - שיוסף הוא בחינת
 השלום, והשלום הוא כלי שעל-ידו
 בוא יבוא כל ההשפעות והברכות
 לישראל. וכונתו יתברך שמו בזה,
 כדי שיוכל כל אדם הישראלי לדבר
 דבורים של קדשה לפני השם
 יתברך. ומה הוא קדשה - חכמה, כי
 חכמה נקרא קדשה, בנודע. וזהו
 כשאדם מדבר בתורה ותפלה
 בחכמה ושלל, ומבין ושומע מה
 ידבר, נקרא קדשה. ויש להשם
 יתברך תענוג גדול מזה, כי נבנה
 מזה מחין, שהיא חכמה, והדבור,
 שהוא בחינת ירושלים. וזה בחינת
 (תהלים קמז): בונה ירושלים ה'. כי
 ירושלים הוא בחינת דבור, כמו

שְׁפָתוֹב (בראשית יד): וּמִלְכִי צֶדֶק מֶלֶךְ
שָׁלֵם, וְתִרְגָּם אוֹנְקְלוֹם: מֶלֶכָא
דִּירוּשְׁלִים. וְצֶדֶק הוּא בְּחִינַת הַדְּבוּר,
כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תהלים נח): צֶדֶק תִּדְבְּרוּן.
וְה' הוּא בְּחִינַת מוֹחִין כְּנוֹדָע. אִימָתִי
הוּא נִבְנָה, כְּשֶׁנִּדְחִי יִשְׂרָאֵל, רוֹצָה
לֵאמֹר מִי שֶׁהִיא נִדְחָה מִבְּחִינַת
יִשְׂרָאֵל, וְאַחֲר־כֵּן פּוֹנֵם: וְנִחְזֹר
לְעִנְיָנִנוּ, שְׁעַל-יְדֵי הַשָּׁלוֹם יָכוֹל
לְדַבֵּר דְּבוּרִים בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה
כַּנִּ"ל. וְהַשָּׁלוֹם הוּא מִחֲבֵר תְּרִי
הַפְּכִים כַּנִּ"ל, הֵינּוּ חֲסָדִים וּגְבוּרוֹת.
הֵינּוּ הַיּוֹת שֶׁהוּא חֲסָדִים, כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (תהלים מב): יוֹמָם יֵצֵה ה'
חֲסָדוֹ. וְאַלְקִים הוּא גְבוּרוֹת, כִּי
אַלְקִים הוּא מַלְכוּת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שם
עד): וְאַלְקִים מֶלֶכִּי מִקֶּדֶם, וְדִינָא
דְּמַלְכוּתָא דִּינָא (גִּיטִין י:). וְלִכֵּן גַּם כֵּן
נֶאֱמַר בְּיוֹסֵף (בראשית מא): וּמִבְּלָעַדִּיךְ
לֹא יָרִים אִישׁ אֶת יָדוֹ וְאֶת רִגְלוֹ. יָדוֹ
הוּא בְּחִינַת מוֹחִין, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תהלים
קלד): שְׁאוּ יְדֵיכֶם קִדְשׁ. וְקִדְשׁ הוּא
רֵאשִׁית, וְרֵאשִׁית הוּא חֲכָמָה מוֹחָא.
וְרִגְלוֹ הוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, כְּמוֹ

שְׁפָתוֹב (ישעיה מא): צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ
לְרִגְלוֹ; וְצֶדֶק הוּא הַדְּבוּר, וְדְבוּר הוּא
בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תהלים
קמה): וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ. נִמְצָא שְׁפָתוֹב
אֵצֶל יוֹסֵף חֲסָדִים וּגְבוּרוֹת כַּנִּ"ל,
וְיוֹסֵף הוּא הַשָּׁלוֹם מִחֲבֵר תְּרִי
הַפְּכִים לְהִיּוֹת אֶחָד, וְיָבוֹא יִשְׁוּעוֹת
וּבִרְכוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת. כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (ישעיה יב): וְשִׂאבְתֶּם מִיָּם
בְּשִׁשּׁוֹן מִמַּעֲיָנִי הַיִּשְׁוּעָה, וְתִרְגָּם
אוֹנְקְלוֹם: וְתִקְבְּלוּן אֶלְפֵן תְּדַת; הֵינּוּ
שְׁעַל-יְדֵי הַתִּשְׁוּעָה, יָבוֹא תוֹרָה
וְאֶלְפֵן תְּדַת מֵאֵת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ,
לְכָל אֶחָד לְפִי מִדְּרָגָתוֹ: וְזֶה פִּירוּשׁ
הַפְּסוּק: ה' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יִבְרַךְ
אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם. הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁפִּירֵשׁ
רַש"י, כְּשֶׁה' יִבְרַךְ בִּרְכוֹת עַל יְדֵי
כָּלִי שָׁלוֹם, אֲזִי - עֵז שֶׁהִיא הַתוֹרָה
גַּם כֵּן לְעַמּוֹ יִתֵּן, הֵינּוּ וְתִקְבְּלוּן
אֶלְפֵן תְּדַת. [נִרְאֶה בְּאוֹר הָעֵנִי, כִּי
עַל-יְדֵי הַשָּׁלוֹם יְכוּלִין לְדַבֵּר דְּבוּרִים
בְּקִדְשָׁה, כִּי הַשָּׁלוֹם מִחֲבֵר תְּרִי
הַפְּכִים, חֲסָדִים וּגְבוּרוֹת, שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת יוֹסֵף, בְּחִינַת מְסִירַת נַפְשׁ עַל

קדוש השם פנ"ל. ועקר הקדשה
הוא חכמה ומחין דקדשה, כי חכמה
נקרא קדש פדוע. כי קדש הוא
בחינת ראשית, כמו שכתוב (ירמיה ב):
קדש ישראל לה' ראשית תבואתה,
כי כל ראשית הוא קדש בכל מקום.
וראשית הוא בחינת חכמה, כמו
שכתוב (תהלים קיא): ראשית חכמה.
וכשאתם זוכה לדבר דבורים
קדושים של תורה ותפלה, ומבנים
כל מחו וחקמתו ודעתו בתוך
הדבורים, דחינו שמקשר מחשבתו
היטב להדבורים, ומבין ושומע מה
שהוא מדבר, זהו בחינת קדש, ויש
להשם יתברך תענוג גדול מזה. וזהו
בחינת שלום, שהוא בחינת
התחברות חסדים וגבורות, כי הוא
מחבר ומקשר החכמה והמחין שהם
בחינת חסדים פנ"ל, להדבור שהוא
בחינת גבורות פנ"ל. וזהו בחינת
יוסף פנ"ל, ועל כן נאמר ביוסף:
ומבלעדיו לא ירים איש את ידו
ואת רגלו, כי יוסף הוא כלול
מבחינת ידיו ורגליו, שהם בחינת

החכמה והדבור, כי ידיו זה בחינת
חכמה בחינת קדש, כמו שכתוב:
שאו ידיכם קדש, ורגליו זה בחינת
הדבור וכו' פנ"ל. על כן צריכין
לעסוק בתורה ובעבודת השם
במסירת נפש, ובפרט בשעת
התפלה, שעקר שלמות התפלה הוא
להתפלל במסירות נפש, שיכוון
למסור נפשו על קדוש השם, כי
מסירת נפש על קדוש השם, בודאי
מרצה כל אחד מישראל אפלו הקל
שפקלים פנ"ל (וכמו שכבר ראינו
בחוש בדורות שלפנינו שפמה
אנשים קלים ופחותים מסרו נפשם
ומתו על קדוש השם, אשרי להם).
ותבך כשמרצה למסור נפשו על
קדוש השם, נתעורר בחינת שלום,
בחינת יוסף פנ"ל, ועל-ידי-זה
יכולין לדבר, דחינו לקשר המחשבה
אל הדבור, שזה עקר הקדשה פנ"ל,
שזוכין לזה על-ידי שלום פנ"ל.
וזהו: בונה ירושלים ה', ירושלים
הוא בחינת הדבור וכו' פנ"ל, ה' הוא
בחינת מחין פנ"ל. הינו לזכות

לְקַשֵּׁר הַמֶּלֶךְ אֶל הַדְּבָר, שְׁזָהוּ בַּחֲנִינָת
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה', שְׁהַמְחִין בּוֹנֵין
הַדְּבָר וְקִדְשָׁה - זֶה זֹכִין עַל-יְדֵי:
נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּם, זֶה בַּחֲנִינָת
מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, שְׁכָל
הַנְּדָחִין מִקִּדְשָׁת יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁרְוֹצִין
לְהַעֲבִירָם עַל דָּת, חֵם וְשָׁלוֹם, אֲזִי
נִתְעוֹרְרִין תִּכְף וּמוֹסְרִים נִפְשָׁם עַל
קְדוּשַׁת הַשֵּׁם. נִמְצָא, שְׁעַל-יְדֵי קְדוּשַׁת
הַשֵּׁם נִכְנָסִין כָּל הַנְּדָחִין מִקִּדְשָׁת
יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ הַקִּדְשָׁה, שְׁזָהוּ בַּחֲנִינָת:
נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּם. וְעַל-יְדֵי-זֶה:
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה', כִּי קְדוּשַׁת הַשֵּׁם
הוּא בַּחֲנִינָת שָׁלוֹם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
יְכוֹלִין לְקַשֵּׁר הַמַּחְשָׁבָה אֶל הַדְּבָר,
שְׁזָהוּ בַּחֲנִינָת: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה'
כַּנ"ל: נִמְצָא שִׁיּוּצָא לָנוּ מִזֶּה עֲצָה
נִפְלְאָה לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּבִפְרָט
בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, שְׁכַּשְׂאָדָם רוּאָה
שְׁאִינוּ יְכוֹל לְהַתְּפִלָּל כָּלָל, וּלְקַשֵּׁר
הַמַּחְשָׁבָה אֶל הַדְּבָר, אֲזִי יִזְכִּיר אֶת

עֲצָמוֹ שֶׁהוּא בּוֹדֵאֵי מְרַצָּה לָמוֹת עַל
קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא
כָּמוֹ שֶׁהוּא, אֲפֹלוֹ אִם הוּא בְּדִיוּטָא
הַתְּחַתּוֹנָה מְאֹד. אֶף-עַל-פִּי-כֵן, אִם
הָיוּ רוֹצִים לְהַעֲבִירוֹ עַל דָּת לְגַמְרִי,
חֵם וְשָׁלוֹם, בּוֹדֵאֵי הָיָה מוֹסֵר נִפְשׁוֹ
עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם. כִּי עַל זֶה מְרַצָּה
אֲפֹלוֹ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל לָמוֹת עַל
קְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְלֹא לַעֲבֹר עַל דָּת, חֵם
וְשָׁלוֹם, כֹּאֲשֶׁר רָאִינוּ בַּחוּשׁ פְּעָמִים
אֵין מִסְפָּר וְכַנ"ל. וְתִכְף בְּשִׁיזְכִּיר
אֶת עֲצָמוֹ שֶׁרוֹצָה לְמִסֵּר נִפְשׁוֹ עַל
קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, עַל-יְדֵי-זֶה יִתְעוֹרֵר
בַּחֲנִינָת שָׁלוֹם, בַּחֲנִינָת יוֹסֵף, שֶׁהוּא
בַּחֲנִינָת הַתְּחַבְּרוֹת הַמֶּלֶךְ וְהַדְּבָר
כַּנ"ל, וְעַל כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה יוֹכֵל
לְהַתְּפִלָּל וּלְקַשֵּׁר הַמַּחְשָׁבָה אֶל
הַדְּבָר וְכַנ"ל. וְכֵן שָׁמַעְתִּי מִפִּי
הַקְּדוֹשׁ, שֶׁאָמַר זֹאת בְּתוֹךְ שִׁיחָתוֹ
הַקְּדוּשָׁה לְדָבָר פָּשׁוּט, שְׁצָרִיכִין
לְהַתְּפִלָּל בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ:]

ליקוטי תפילות – תפילה צ"ה (על תורה פ')

"אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם, מֶלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ, עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל. עֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנו כָּלֵנוּ שְׁנוֹכָה תָּמִיד לְאַחֲזוֹ בְּמִדַּת הַשְּׁלוֹם, וְיִהְיֶה שְׁלוֹם גָּדוֹל בְּאַמֶּת בֵּין כָּל אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּבֵין אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא יִהְיֶה שׁוּם מַחֲלָקֶת אֲפִלּוּ בִלְבָב, בֵּין כָּל בְּנֵי אָדָם, כִּי אַתָּה עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוּמָךְ, וְאַתָּה מַחֲבֵר שְׁנֵי הַפָּכִים יַחַד, אִשׁ וּמִים, וּבְנִפְלְאוֹתֶיךָ הָעֲצוּמִים אַתָּה עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בִּינֵיהֶם. כֵּן תִּמְשִׁיךְ שְׁלוֹם גָּדוֹל עָלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כָּלוֹ, בְּאִפֶּן שִׁיתְּחַבְּרוּ כָּל הַפָּכִים יַחַד בְּשְׁלוֹם גָּדוֹל וּבְאַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְיִכְלְלוּ כֻלָּם בְּדַעַת אַחַת וְלֵב אֶחָד לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ וּלְתוֹרַתְךָ בְּאַמֶּת, וְיַעֲשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בִלְבָב שָׁלֵם, יְהוּה שְׁלוֹם, בְּרַכְנוּ בְּשְׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְשִׁיךְ עָלֵינוּ כָּל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַהַשְׁפָּעוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת:

וְעֲזָרְנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, שְׁאֲזוּכָה תָּמִיד לְמַסֵּר נַפְשִׁי עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם בְּאַמֶּת, וּבְפֶרֶט בְּשַׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, שְׁאֲזוּכָה תָּמִיד לְהִתְפַּלֵּל וּלְזַמֵּר קְרִיאַת שְׁמַע בְּמִסִּירַת נַפֶּשׁ בְּאַמֶּת. וְאֲזוּכָה לְקַבֵּל בְּדַעַתִּי בְּרָצוֹן חֶזֶק בְּאַמֶּת לְמַסֵּר נַפְשִׁי לְמוֹת עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם לְהִתְלַהֵב בְּשִׁלְהוּבֵין דְּרַחֲמֹתָא, וּלְהִתְנַפֵּר עַל יִצְרִי, לְמַסֵּר כָּל גּוּפִי וְנַפְשִׁי וּמַאֲדִי בְּשִׁבְלִי לְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֲזוּכָה תָּמִיד לְהִתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה גְּדוֹלָה בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָה בְּאַמֶּת, לְהַכְנִים כָּל מַחִי וּמַחֲשַׁבְתִּי וְדַעַתִּי לְתוֹךְ דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה, וּלְקַשֵּׁר הַמַּחֲשָׁבָה אֶל הַדְּבוּר בְּקַשֵּׁר אֲמִיץ וְחֶזֶק, וְלֹא אוּצִיא שׁוּם דְּבוּר שֶׁל הַתְּפִלָּה בְּלֹא כּוֹנָה, חֵם וְשְׁלוֹם, בְּאִפֶּן שְׁנוֹכָה שְׁתַּשְׁעֶשַׁע עִם תְּפִלּוֹתֵינוּ תָּמִיד. וְיִהְיֶה לָךְ נַחַת רוּחַ וְשַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים מִתְּפִלּוֹתֵינוּ, וְיַעֲלוּ וְיִרְצוּ תְּפִלּוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ לְהִיּוֹת כְּתוּר עַל רֹאשְׁךָ. וְתִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ חֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת, וְתוֹשִׁיעֵנוּ בְּכָל מִינֵי יְשׁוּעוֹת, וְתַפְתַּח אֶת לִבֵּנוּ בְּתַלְמוּד תּוֹרַתְךָ, וְנִזְכָּה לְהִבִּין הֵיטֵב בְּכָל מְקוֹם שֶׁנִּלְמַד שֵׁם וְתֹאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאֹר תּוֹרַתְךָ. וְתַעֲזָרְנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים אֱמִתִּיִּים בְּתוֹרַתְךָ הַקְדוּשָׁה, וְתִמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאֲרָה נִפְלְאָה מִהַתּוֹרָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹתִיד לְגַלּוֹת עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקִנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וּשְׂאֲבָתָם מִים בְּשִׁשּׁוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה. וְתִרְגְּמוּ, וְתִקְבְּלוּ אוֹלָפֵן חֲדָת:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מָלֵא רַחֲמִים, שְׁלַח לִי יְשׁוּעוֹת רַבּוֹת בְּכָל-עֵת וְרַגַע מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה, כִּי אַתָּה גְּלִית לָנוּ שִׁישׁ לָךְ מַעֲיָנוֹת שֶׁל יְשׁוּעָה שְׂאִינָם נִפְסְקוֹת לְעוֹלָם כִּמְעֵן הַנוֹכֵחַ שְׂאִינוּ פּוֹסֵק. עֲזָרְנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי יְשׁוּעוֹת שְׁלֵמוֹת וְאַמִּתִּיּוֹת מִמַּעַיָנוֹת הַקְדוּשִׁים הָאֵלֶּה. זַכֵּנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי

בכח וזכות הצדיקים האמתיים שהם בחינת מעיני הישועה, שזכו להשיג ולגלות ולשאב מימי התורה בששון ממעיני הישועה, שיש להם כח גדול לנצח, לעזר ולהגן ולהושיע לכל החוסים בהם, להצילם משאול תחתיות ומתחתיו ולזכותם לחיי עולם לעד ולנצח, באשר נגלה לפניך אדון האמת והשלום. עזרני והושיעני וזכני בזכותם, שאזכה להתחדש מעתה, להתחיל מעתה להמשיך עלי חכמה וישועה אמתית לעזב דרכי הרע ומחשבותי המגנות, ולא אשוב לאולתי, רק אזכה להכנים כל חכמתי ודעתי בתורתך הקדושה, ולקשר מחשבותי אל התורה והתפלה תמיד בקשר אמיץ וחזק, ולכלי להניח את המחשבה לצאת חוץ כלל אפלו כחוט השערה. ותמהר להוציאני ולהצילני ממים הזדונים, ממצולות ים, מיון מצולה ואין מעמד, מתהו ובהו וחשך ותהום. ותושיעני בכל-עת ורגע בישועות נפלאות ממעיני הישועה, כי גלוי וידוע לפניך בעל הישועות, שבעצם רחוקי ממך בלי נשעור, והיצר הרע מתגבר בכל-עת בכמה מיני התגברות ומניעות ועכובים ובלבולים ועקמימיות שבלב עד אין מספר, אני צריך ישועות רבות ונפלאות בכל-עת ורגע, שתפתח לנו ברחמיך העצומים, מעיני הישועה, שתהיה הישועה נובעת ומתחדשת לנו בכל-עת ורגע, באפן שנוכח להנצל בכל-עת ממה שאנו צריכין להנצל, בדרכי ישועותיך הנפלאות המתחדשים ונובעים בכל-עת ורגע ממעיני הישועה, ותקדשנו ותטהרנו על-ידם מכל הטמאות ומכל הגלולים ומכל הכתמים ומכל הפגמים שבעולם. וקיים לנו מקרא שכתוב, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גליליכם אטהר אתכם:

רבנו של עולם, מצמיח ישועות, מלא משאלותינו לטובה ברחמים, והושיעני מהרה בכל מה שאני צריך להושע בגשמיות ורוחניות, באפן שאזכה מעתה לשוב אליך ולהתקרב אליך באמת, ויקיים בנו מהרה מקרא שכתוב, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה יהוה ויהי לי לישועה. ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה. ונאמר, ליהוה הישועה על עמך ברכתך סלה. יהוה הושיעה המלך יעגנו ביום קראנו. וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל-עת ובכל שעה בשלומך הטוב, וקיים לנו מקרא שכתוב, יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום. יהיו לרצון אמרי-פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי. עושה שלום במוֹמיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

קיצור ליקוטי מוהר"ן – תורה פ'

א. עקר השלום הוא לחבר שני הפכים, על כן אל יבהלוך רעיוניך אם אתה רואה איש אחד שהוא בהפך גמור מדעתך וידמה לך שאי אפשר בשום אופן להחזיק בשלום עמו, וכן כשאתה רואה שני אנשים שהם שני הפכים ממש אל תאמר שאי אפשר לעשות שלום ביניהם, אדרבא זהו עקר שלמות השלום להשתדל שיהיה שלום בין שני הפכים כמו השם יתברך שעושה שלום במרומו בין אש ומים שהם שני הפכים:

ב. לזכות לשלום הוא על-ידי מסירת נפש על קדוש השם (עין פנים) ועל-ידי-זה זוכין לדבר דבורים קדושים של תורה ותפלה, דהינו שיזכה להכניס כל מחו וחקמתו ודעתו בתוך הדבורים, ויקשר מחשבתו היטב להדבורים עד שיכין וישמע היטב מה שהוא מדבר שזה עקר קדשת הדבור ויש להשם יתברך תענוג גדול מדבור כזה, וכל זה זוכין על-ידי השלום שזוכין על-ידי מסירת נפש על קדוש השם:

ג. אפלו הקל שבישראל אפלו פושעי ישראל כשרוצים להעבירם על דת חס ושלום הם מוסרים נפשם על קדוש השם, באשר ראינו כבר כמה פעמים, על כן צריך האדם להזכיר את עצמו בזה בכל יום שהוא מרצה למסר נפשו על קדוש השם, כי זה עקר קדשת איש הישראלי ועל-ידי-זה יזכה לשלום כנ"ל:

ד. וזה עצה טובה להתפלל בכונה, כי כשאדם רואה שקשה לו לכוון דעתו בתפלה מרובי המחשבות המבלבלין ומטרידין אותו אז יזכר את עצמו שבודאי הוא מרצה למות על קדוש השם, כי אפלו פושעי ישראל מוסרין נפשם על קדוש השם כנ"ל. ועל-ידי מסירת נפש על קדוש השם יזכה לקשר המחשבה אל הדבור ויתפלל בכונה כנ"ל, גם בלא זה עקר שלמות התפלה הוא להתפלל במסירת נפשו:

פרפראות לחכמה - תורה פ'

א שם ויבוא ישועות וברכות בגשמיות וברוחניות כ"ש (ישעיה י"ב) ושאתם מים בששון ממעיני הישועה ותרגומו ותקבלון אולפן חדת וכו' רוצה לומר שבזה מביא ראיה שעיקר תכלית כוונות הבורא יתברך בהברכות והישועות שמביא על ישראל, הוא בכדי שעל ידי זה יכירו יותר גדולתו וחסדו יתברך עמהם, ויזכו על ידי זה למוחין חדשים, שזה בחינת ושאתם מים בששון ותרגומו ותקבלון אולפן חדת ממעיני הישועה, היינו שעל ידי מעיני הישועה בגשמיות יזכו לקבל ולשאוב על ידי זה אולפן חדת שזהו עיקר תכלית הישועה וזה גם כן בחינת ה' עוז לעמו יתן, בחינת התורה ואולפן חדת על ידי שהשם יברך את עמו בשלום כמובא בפנים ויש לבאר יותר קצת, כי מאחר שעיקר הכלי שעל ידה באין כל הברכות לישראל הוא השלום, שהוא בחינת יוסף שעל ידי זה מושרש בכל אחד מישראל למסור נפשו על קידוש ה' כמבואר בפנים נמצא מובן ממילא שתכלית כוונות הברכות שמקבלין על ידי הכלי הזאת, הוא רק גם כן בשביל שעל ידי זה יתגדל ויתקדש שמו יתברך

ב שם, אפילו פושעי ישראל הערו את נפשם למות על ק"ה וכו' רוצה לומר כי לכאורה גם דבר זה הוא בחינת שני הפכים, כי הפושע ישראל שקשה לו לעמוד בנסיון קל ולשבר איזה תאוה קטנה, ואף על פי כן יהיה מרוצה למסור נפשו על קידוש ה' אך הוא מחמת שנתעורר בו בחינת יוסף וכו':

ג שם, כשני ישראל מי שהיה נדחה מבחינת ישראל אחר כך כונס רוצה לומר שזה בחינת יוסף שמאל דוחה וימין מקרבת:

הערת המערכת

על תורה זו אין ליקוטי הלכות ושיחות וכדו',
על בן ליקטנו כמה דיבורים נפלאים מספרי רבינו הקדוש
בעניין המסירות נפש והשקעה בתפילה

שיחות הר"ן

ובכמו כן בכל העבודות והקדשות שאדם רוצה
לקדש עצמו, אף-על-פי שאינו זוכה ח"ו לקדש
עצמו כראוי, אף-על-פי-כן היגיעה בעצמה
והיסורין והבלבולים שיש לו מזה מחמת שרוצה
וחפץ לקדש עצמו (רק שאין מניחין אותו) זה
בעצמו הוא בחינת קרפנות, בחינת "כי עליך
הרגנו כל היום נחשכנו כצאן טבחה".

על כן על האדם לעשות את שלו תמיד, ליגע
עצמו בעבודת ה' בכל מה שיוכל. ואת כל אשר
תמצא ידך לעשות - עשה, אף-על-פי שקשה
עליו מאד ונדמה לו שאין מניחין אותו כלל
ומרחיקין אותו מאד מאד ואינו זוכה לעשות
כראוי שום דבר שבקדשה וכו'. אף-על-פי-כן
עליו לעשות מה שיוכל, וה' הטוב בעיניו יעשה.

נב) מכל הדברים צועק כבוד השם יתברך, כי
מלא כל הארץ כבודו. ואפלו מספורי הגוים
צועק גם-כן כבוד השם יתברך, כמו שכתוב
(תהלים צו): "ספרו בגוים כבודו", שאפלו
בספורי הגוים צועק כבוד השם יתברך.

יב) אלו הרוצים להיות אנשים פשרים ולכנס
בעבודת ה', ואזי יש להם בלבולים גדולים
ומניעות גדולות ואינם יכולים לתת עצה לנפשם
איך לעשות מחמת גדל הבלבולים והמניעות
שיש להם וכל מה שרוצים לעשות בעבודת ה'
קשה להם לעשות כראוי, דע, (שזה בעצמו
שהם מתיגעים ולהוטים לעשות איזה עבודה או
לקדש עצמו באיזה קדשה אף-על-פי שאינם
יכולים לגמר כראוי) זה בעצמו שהם מתיגעים
ולהוטים אחר זה, הוא בחינת קרפנות, בבחינת
(תהלים מ"ד): "כי עליך הרגנו כל היום נחשכנו
כצאן טבחה".

ואיתא בתקונים (זוהר) שזה בחינת תפלה,
שהיא בחינת קרפנות. הינו פשרים להתפלל
ואין מניחין אותו ומבלבלין אותו בכמה מיני
בלבולים והוא צריך לכמה יגיעות בשעת
התפלה. ואזי אפלו אם אינו זוכה להתפלל
כראוי, אף-על-פי-כן היגיעה בעצמה שמיגע
עצמו בכל כחו ומוסר נפשו להתפלל כראוי, זה
בעצמו הוא בחינת קרפנות בחינת "כי עליך
הרגנו" וכו'.

כִּי כְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ צוֹעֵק תָּמִיד וְקוֹרָא וּמְרַמֵּז
לְהֶאֱדָם שְׂיִקְרַב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יִקְרַב
אוֹתוֹ בְּרַחֲמִים בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶד גְּדוֹלָה.

וְזֶה: שֶׁהָאָדָם נִתְּלֵהב לַפְּעָמִים בְּתוֹךְ תַּפְּלָתוֹ
וּמִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוֹת וְחֶשֶׁק גְּדוֹל
וּתַפְּלָתוֹ שְׁגוּרָה וּמְרֻצָּה בְּפִיו, זֶהוּ אוֹר הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ כְּבִיכּוֹל, שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ בּוֹ וְקוֹרָא אוֹתוֹ
לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי זֶה הִתְלַהֲבוֹת שֶׁהָאָדָם
מִתְּלַהֵב בְּתַפְּלָתוֹ זֶה בְּחִינַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ
כְּבִיכּוֹל בְּחִינַת: "הוּא תַהֲלִתָּךְ וְהוּא אֱלֹקֶיךָ"
(דְּבָרִים י'), שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ הִתְהַלָּה
וְהִתְפַּלָּה.

וּלַפְּעָמִים הָאָדָם מִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
כְּבִיכּוֹל וְגַם כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַתַּלֵּק וּמִתְרַחֵק
ח"ו מִן הָאָדָם, הוּא צָרִיךְ גַּם-כֵּן לְהִתְפַּלֵּל
וְלַהֲשִׁיךְ הַתְּפִלּוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת:
"הַשִּׁלֵּךְ עַל ה' יִהְיֶה" (תְּהִלִּים נ"ב), שֶׁצָּרִיךְ לְזַרֵּק
וְלַהֲשִׁיךְ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ תְּפִלּוֹת כְּשֶׁהוּא מְסַתַּלֵּק
וּמִתְרַחֵק מִן הָאָדָם. וְזֶה בְּחִינַת: 'זָכָא מָאן דִּידַע
לְזַרְקָא חֲצִי'ן וְכו' [אֲשֶׁרִי מִי שִׂוְדַע לְזוּרֵק חֲצִימִין]
הַמּוֹבָא בְּתַקּוּנִים (תְּקוּנָה כ"א) שֶׁצָּרִיךְ לְזַרֵּק אַחֲרָיו
יִתְבָּרַךְ תְּפִלּוֹת כֵּן"ל.

עב) כְּבֵר מְבֹאֵר, שֶׁאֵין לְהַשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל פְּנִיּוֹת
וּמִחְשָׁבוֹת זְרוֹת וּבְלִבּוֹלִים שֶׁבְּתַפְּלָה. רַק לַעֲשׂוֹת
אֶת שְׁלֹ, לִילֵךְ בְּתַפְּלָתוֹ כְּסֹדֶר, וְלֹא יִשְׁגִּיחַ עַל
שׁוּם בְּלִבּוֹל וּמִחְשָׁבָה זָרָה כָּלֵל רַק הוּא יַעֲשֶׂה
אֶת שְׁלֹ וְלֹא יִחְזִיר פָּנָיו לְהַבִּיט עַל אֱלוֹ
הַמִּחְשָׁבוֹת כָּלֵל.

גַּם אָמַר שֶׁזֶה טוֹבָה גְּדוֹלָה, מֵה שֶׁבָּאִים עָלָיו
מִחְשָׁבוֹת זְרוֹת וּפְנִיּוֹת, כִּי בְּלֹא זֶה אִם הָיָה הָאָדָם

מִתְפַּלֵּל הַתְּפִלָּה כְּרָאוּי לֹא הָיָה אֲפָשָׁר לְסַבֵּל כָּלֵל
אֶת גְּדֹל עֲצָם הַקְּטָרוּנִים שֵׁישׁ עַל הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא
כְּרָאוּי.

אֲבָל עַל יְדֵי שֶׁהַתְּפִלָּה מְלַבֶּשֶׁת בְּמִחְשָׁבוֹת זְרוֹת,
עַל יְדֵי זֶה אֵין הַחֲצִיזוּנִים מְסַתַּכְלִין עָלֶיהָ כָּל כָּךְ
וְאֵין הַקְּטָרוּג גְּדוֹל כָּל כָּךְ, וְעַל יְדֵי זֶה יִכּוֹל
הַתְּפִלָּה לַעֲלוֹת.

וּבִזְכוּן לְכָבוֹת הוּא יוֹדַע הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ
שֶׁאֶף-עַל-פִּי שֵׁישׁ לְהֶאֱדָם פְּנִיּוֹת וּמִחְשָׁבוֹת זְרוֹת,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן פְּנִימִיּוֹת מִחְשָׁבָתוֹ הוּא לֵה' לְבָדוֹ,
כִּי פְּנִימִיּוֹת כּוֹנְנָתוֹ בְּתַפְּלָה הוּא בְּאֱמֶת לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בּוֹחֵן לְכָבוֹת וּמְסַתַּכֵּל עַל
פְּנִימִיּוֹת כּוֹנְנָתוֹ וְרִצּוֹנוֹ וּמְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ בְּאַהֲבָה,
אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִיא מְלַבֶּשֶׁת בְּמָה שֶׁמְלַבֶּשֶׁת כִּי
פְּנִימִיּוֹת רִצּוֹנוֹ וּכְוִנָּתוֹ הוּא טוֹב.

וְזֶהוּ (מְשָׁלִי י"ט): "רַבּוֹת מִחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ
וְעֵצַת ה' הִיא תְּקוּם". הֵינּוּ שֵׁישׁ מִחְשָׁבוֹת הֶרְבֵּה
בְּלֵב אִישׁ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, כִּי אִזּוּ בָּאֵין עָלָיו
בְּלִבּוֹלִים גְּדוֹלִים וּמִחְשָׁבוֹת רַבּוֹת. אֲבָל "עֵצַת ה'
הִיא תְּקוּם", הֵינּוּ פְּנִימִיּוֹת הַנִּקְדָּה שֶׁבְּלֵב, מֵה
שֶׁבְּפְּנִימִיּוֹת הַמִּחְשָׁבָה מִתְכַּוֵּן לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ לְבַד, שֶׁזֶה בְּחִינַת 'עֵצַת ה' שֶׁמִּתְכַּוֵּן
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד בְּפְּנִימִיּוֹת מִחְשָׁבָתוֹ, זֶה נִשְׁאָר
קַיָּם בְּחִינַת 'עֵצַת ה' הִיא תְּקוּם' כֵּן"ל. עַל כֵּן אֵין
לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מִחְשָׁבוֹת חוּץ וּפְנִיּוֹת רַק
לְהִתְפַּלֵּל כְּסֹדֶר כֵּן"ל:

עד) בְּעִנְיַן הַתְּפִלָּה, לַפְּעָמִים אֵין לְהֶאֱדָם שׁוּם
הִתְלַהֲבוֹת בְּהַתְּפִלָּה, וְצָרִיכִין לַעֲשׂוֹת לְעֶצְמוֹ
הִתְלַהֲבוֹת וְחֲמִימוֹת וְלֵב בּוֹעֵר לְהַתְּפַלָּה. כִּמּוֹ
לְמִשְׁלֵל שְׁנִמְצָא לַפְּעָמִים שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה לְעֶצְמוֹ

רָגַז עַד שֶׁבָּא בְּכַעַס וְנִתְרַגַּז, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים הָעוֹלָם בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכְּנוּ "עַר שְׁנִיץְט זִיךְ אֵיין רָגַז". כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ בִּקְדָּשָׁה בְּעִנְיַן הַתַּפְּלָה, צְרִיכִים לַפְּעָמִים לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמוֹ רָגַז, וַיַּעֲשֶׂה לוֹ חֲמִימוֹת וְתַבְעֵרַת הַלֵּב בְּדַבּוּרֵי הַתַּפְּלָה, אֲזוּי וּוִיָּא אֵייןר שְׁנִיץְט זִיךְ אַ רָגַז, וְעַל יָדֵי זֶה יָבוֹא אַחֵר כֶּךָ בְּאַמַּת לְהַתְּלַהּבוֹת וְחֲמִימוֹת הַלֵּב בְּהַתַּפְּלָה, וְיִזְכֶּה שִׁיבְעַר לְבוֹ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְפַּלֵּל בְּהַתְּלַהּבוֹת גָּדוֹל.

וְכֵן בְּעִנְיַן הַשְׁמָחָה, בִּפְרָט בַּשַּׁעַת הַתַּפְּלָה שְׁצָרִיכִין שֶׁתִּהְיֶה הַתַּפְּלָה בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה וְצָרִיכִין לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לְשִׂמְחָה עַצְמוֹ בְּכָל מָה שִׁיכּוֹל בְּדִי לְזִכּוֹת לְשִׂמְחָה וּבִפְרָט בַּשַּׁעַת הַתַּפְּלָה. (וְכַמוֹכָא עַל פֶּסוּק: אֲזַמְרָה לְאַלְקִי בְּעוֹדִי וְכוּ' עֵין שָׁם).

וְאִם לַפְּעָמִים דַּעַתּוֹ מְבַלְבֵּל וְאֵינוֹ יָכוֹל בְּשׁוּם אִפֵּן לְשִׂמְחָה עַצְמוֹ, אֲזִי עֲצָתוֹ שִׁיעֲשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא שְׂמֵחַ, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁבִּתְחִלָּה עֲדִין אֵין הַשְׁמָחָה בְּאַמַּת בִּלְבָב, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יָדֵי שְׁעוֹשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא שְׂמֵחַ, עַל־יְדִידֻתָּהּ יִזְכֶּה אַחֲר־כֶּךָ בְּאַמַּת לְשִׂמְחָה.

וְעֵצָה זֹאת הִיא עֵצָה גְּדוֹלָה מְאֹד גַּם בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבִּקְדָּשָׁה. שֶׁבִּתְחִלָּה צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא לְהוֹט אַחֵר אוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁבִּקְדָּשָׁה וְאַחֲר־כֶּךָ זֹכִין בְּאַמַּת לָזֶה. וְהֵבֵן מְאֹד.

עַה) בְּעִנְיַן הַתַּפְּלָה, סֵפֶר רַבְּנוֹ-ז"ל עֲמֵנוּ הִרְבֵּה. וְהִזְהִיר מְאֹד לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנָה גְּדוֹלָה, דִּהְיִינוּ לְקֶשֶׁר הַמִּחְשָׁבָה אֶל הַדְּבָר בְּקֶשֶׁר אִמְרִין וְחֻק, שִׁיטָּה אֲנִנוּ הֵיטֵב הֵיטֵב וַיִּשְׁמַע מָה שֶׁהוּא מְדַבֵּר בַּתַּפְּלָה, וְזֶה עֵקֶר תַּפְּלָה בְּכּוֹנָה.

וְלֹא הָיָה מִצְוָה לְהַתְּפַלֵּל עִם כְּוִנוֹת מִמֶּשׁ עַל־פִּי כְּתָבִי הָאֶר"י ז"ל, אֲפִלּוּ לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ לֹמְדִים כְּתָבִי הָאֶר"י עַל־פִּי פְקָדְתּוֹ. וְאָמַר שֶׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתַּפְּלָה הוּא: בְּרוּךְ אַתָּה ה' וְכוּ' וְכוּ' כַּפְּשׁוּטוֹ. וְזֶה עֵקֶר כְּוִנַּת הַתַּפְּלָה, שִׁיכּוֹן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת וַיִּשְׁמַע הֵיטֵב מָה שֶׁהוּא אוֹמֵר.

וְהָיָה מִתְּלוּצִין מְאֹד מְאֹד מֵאוֹתָן הָאוֹמְרִים שְׂאִין צְרִיכִין לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לְתַפְּלָה, וְהָיָה מְזַהֵר מְאֹד לְהַתְּפַלֵּל בְּכַחוֹת, לְהַכְנִים כָּל כַּחוֹ בְּאוֹתִיּוֹת הַתַּפְּלָה.

וְעַל הַמִּחְשָׁבוֹת זְרוֹת הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַתַּפְּלָה הָיָה מִצְוָה לְבָלִי לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם כָּלֵל, רַק יַעֲשֶׂה אֶת שְׁלֹו וְיִתְפַּלֵּל בְּדַרְכּוֹ וְאֵל יִשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל שׁוּם בְּלָבוֹל. וְאֵל יַחְזִיר פָּנָיו וּמִחְשַׁבְתּוֹ אֲלֵיהֶם כָּלֵל (וְכַאֲשֶׁר מְבָאֵר מְזֶה בַּסְּפָרִים הַנִּדְפָּסִים כְּבָר).

גַּם אָמַר רַבְּנוֹ ז"ל: שְׂאִי אֲפֶשֶׁר לְהַתְּפַלֵּל כָּל הַתַּפְּלָה בְּכּוֹנָה כְּרָאוּי, רַק כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֵינוֹ מִתְפַּלֵּל כִּי אִם קִצַּת מִהַתַּפְּלָה בְּכּוֹנָה, כְּנִרְאָה בַּחוּשׁ, שְׂאֶחָד אוֹמֵר "קְטֹרֶת" בְּכּוֹנָה וְאֶחָד אוֹמֵר "פֶּסוּקֵי דְזִמְרָה" בְּכּוֹנָה וְכוּ' וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה.

וְרִאִיתִי בְּכְתָבִיו תּוֹרָה עַל זֶה, אֲךָ לֹא זָכִיתִי לְהַעֲתִיקָהּ. וְקִצַּת מָה שְׂאֵנִי זֹכֵר מִשָּׁם הוּא שְׁזֶה בְּחִינַת מָה דְּאִיתָא בַּתְּקוּנִים (תְּקוּן י"ח): דְּאִית מְאִירֵי דִּיְדִין וְאִית מְאִירֵי דְּרַגְלִין וְכוּ'. זֶה בְּחִינָה הַנִּזְכָּר, שֶׁכָּל אֶחָד מִתְּעוֹרֵר וְזֹכֵה לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנָה חֵלֶק מִהַתַּפְּלָה כְּפִי בְּחִינָתוֹ.

עַל־כֵּן אֵל יִפֹּל לֵב אָדָם בְּרִאוֹתוֹ שֶׁזֹּכֵה לְהַתְּפַלֵּל קִצַּת בְּכּוֹנָה אֵיזֶה חֵלֶק מִהַתַּפְּלָה וּפְתָאֵם נִפְסָק וְאֵינוֹ יָכוֹל עוֹד לְהַתְּפַלֵּל כְּרָאוּי בְּשׁוּם אִפֵּן, כִּי זֶה

מכרח כנ"ל. וישתדל להתפלל שאר התפלה בפשיטות גמור.

ואפלו אם לפעמים הוא מוגע עצמו ואינו יכול להתפלל כלל, אף-על-פי-כן אל יפל בדעתו מזה כלל, כי זה כלל גדול: שאסור לפל בדעתו בשום אופן, אפלו אם יעבר עליו מה, ואפלו אם אינו יכול להתפלל כלל. רק יכריח את עצמו על-כל-פנים לדבר דבורי התפלה בפשיטות גמור, כמו תינוק בבית הספר ממש. ויאמר כך כמה וכמה דבורים בפשיטות גמור. ועל-פי הרב יזכה ברחמי יתברך להתעורר מזה עד שיחזור ויתלהב לבו מאד ויתחיל פתאם להתפלל בהתעוררות. רק שלא יעמיד זאת לנסיון.

כי בודאי כל אחד ואחד כפי מה שיודע בנפשו פחיתותו, ראוי לו לדעת שהוא רחוק מאד מאד, מתפלה. כי תפלה גבוה מאד מאד. וגבוה יותר מלמוד התורה. ומהיכן יזכה לעבודה גבוה כזה? על-כן עליו לעשות את שלו, להתחיל דבורי התפלה בפשיטות גמור: אדון עולם אשר מלך וכו'. ויטה אזנו מה שהוא אומר ויצמצם את מחשבתו מאד שלא תתפזר מחשבתו לחוץ, רק שתהיה כל מחשבתו בתוך דבורי התפלה. ויתפלל כך בסדר בפשיטות גמור אפלו בלי התעוררות וחיית והתלהבות, וילך כך בתפלתו כמה וכמה מלות או כמה דפין עד שבתוך כך יעזרו ה' ברחמי להתעוררות וכו' כנ"ל.

ואם לפעמים אינו זוכה בכל התפלה להתעוררות, מה לעשות?, אם יזכה יוכל לדבר אחר-כך איזה קפיטל תהלים או בקשה ותחנה אחרת בכונה.

הכלל: שהאדם צריך להכריח עצמו בכל הכחות לכל הדברים שבקדשה, מאד, בפרט לתפלה. ואם אף-על-פי-כן אינו זוכה, אסור לו לפל בדעתו כלל. ויחזק את עצמו ויחיה את עצמו בכל מה דאפשר. (וכבר מבאר מזה הרבה בספרים הנדפסים).

ויזהר מאד להתפלל בשמחה ולהרגיל עצמו שתהיה התפלה בנגון של שמחה. ויראה לשמח את עצמו קדם התפלה ולהחיות את עצמו בכל מה דאפשר. ולחפש למצא בעצמו איזה נקדה טובה כדי לזכות לשמחה שיוכל להתפלל בשמחה.

וכבר מבאר מזה במאמר: אומרה לאלהי בעודי וכו' (עין שם היטב "לקוטי מוהר"ן" רפ"ב). ויש בענין זה של תפלה הרבה הרבה לספר אך אי אפשר לבאר בכתב כראוי קצת ראשי פרקים. והמשכיל החפץ באמת יבין היטב את כל דברינו כי הם עצות נפלאות ונוראות אמתיות ותמימות.

גם יעין היטב במאמר "תהומות יבסימו" מה שכתב שם על פסוק צהר תעשה לתבה וכו' בסימן ט' ובסימן קי"ב. והטה אזנך ושמע ופקח עיניך וראה שם היטב באמת מה דאיתא שם מענין האמת, שעקר הוא האמת. ששםבלבלין את האדם בתפלתו ובעבודתו מאד מאד בכמה מיני בלבולים, העקר הוא האמת שיראה בתפלתו לדבר על-כל-פנים הדבור באמת בפשיטות באיזה מדרגה שהוא וכו' עין שם היטב. ועל-ידי-זה תזכה בודאי לתפלה, אם תרגיל עצמך לקיים מה שנאמר שם באמת. גם הוא כלל גדול בכל עבודת ה' כמבאר שם עין שם.

גַּם שָׁמַעְתִּי שֶׁאִמְרַתְּ שֶׁכָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה בְּיָדִים וְכִיּוֹצֵא, זֶה בְּחִינַת: וַיְדוּהִי כְּתָבִין רִזִּין וְכו' הַנֶּאֱמָר בְּתַקוּנִים.

קבא) פֶּעַם אֶחָד הוֹכִיחַ אוֹתָנוּ לְהַתְּפִלֵּל בְּכוֹנָה וּבְכַחוֹת, כְּמִבְאָר בְּסִפְרֵי הַרְבֵּה, שֶׁצָּרִיכִין לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ מְאֹד לְתַפְּלָה וּלְהַתְּפִלֵּל בְּכָל כּוֹחַ. וְאָמַר: שֶׁתְּפִלָּה שֶׁלָּכֶם בְּכַח הוּא כְּמוֹ שֶׁמִּשְׁכַּתִּי אֲנִי אֶת הַחֶבֶל עִם הָאֲנָקוֹר בְּשִׁהִייתִי עַל הַסְּפִינָה.

הֵינּוּ בְּהִיּוֹתוֹ עַל הַסְּפִינָה הָיָה פֶּעַם אֶחָד בְּשַׁעַת הַדָּחַק שֶׁהָיוּ מְכַרִּיחִים אֶת כָּל אֲנָשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁיִּמְשְׁכוּ בְּכָל כָּחַם אֶת הַחֶבֶל הַנֶּ"ל וְהָיִיתִי מוֹשֵׁךְ בְּכָל כֹּחִי הַחֶבֶל אֲבָל בְּאַמַּת לֹא הִכְנַסְתִּי שׁוּם כֹּחַ, רַק הָיָה לִפְנֵים. כִּי הִכְרַחְתִּי לְהִרְאוֹת לִפְנֵיהֶם כְּאִלּוּ אֲנִי מוֹשֵׁךְ בְּכָל כֹּחִי. כֵּךְ הוּא הַתְּפִלָּה שֶׁלָּכֶם בְּכַח וּבְכוֹנָה. כְּלוּמָר שֶׁעֲדִין אֵין אֲנוּ מְכַנִּיסִין כָּל כֹּחֵנוּ בְּאַמַּת לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה.

חיי מוהר"ן

י') וּמִקֵּדָם לָזֶה עֲמַדְתִּי לִפְנֵי בְּעֶרֶב רֹאשׁ-חֹדֶשׁ מְנַחֵם אָב בְּיוֹם רֹאשׁוֹן בְּשַׁבָּת לַעֲתָ עֶרֶב בְּעֵת שְׁפוּסְקִין לֶאֱכֹל בָּשָׂר, וְהָיָה אִזּוֹ מֵאִים מְאֹד וְשָׁכַב עַל מִטָּתוֹ וְשָׁתַק הַרְבֵּה וְחָשַׁב מַה שֶּׁחָשַׁב, וְאֲנִי עֲמַדְתִּי לִפְנֵי מִרְעִיד וּמִשְׁתּוֹמֵם, וְעֲמַדְתִּי אִזּוֹ לִפְנֵי כְּמַה שְׁעוֹת. וְאִזּוֹ סֵפֶר לִי עֲנִין זֶה, עָנָה וְאָמַר, בְּזֶה הַשַּׁבָּת בְּכִיתִי מְאֹד לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִדּוּעַ כָּל דָּבָר שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֲנִי מְכַרְח לַעֲשׂוֹתוֹ בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ (הֵינּוּ שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם קָשָׁה וְכָבֵד עָלָיו מְאֹד, וְאֵינוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כִּי-אֵם בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ).

וּסֵפֶר שֶׁכָּל יוֹם כְּשֶׁעוֹמֵד בַּבֶּקֶר וּרוֹצֶה לְהַתְּפִלֵּל אֵינוּ יָכוֹל לִפְתּוֹחַ פִּי כָּלל, וְאֵין לוֹ כְּמַה לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְאִזּוֹ הוּא רוֹצֶה לְזַכֵּר לַעֲצֻמוֹ עַל-כָּל-פָּנִים אֵינוּ נִגּוֹן בְּדִי לְהַחֲיוֹת אֶת

עַצְמוֹ בְּאִיזוֹ נִגּוּן, וְגַם זֶה נִמְנָע מִמֶּנּוּ כִּי אֵינוּ יָכוֹל לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ שׁוּם נִגּוּן, עַד שֶׁאֵינוּ יוֹדֵעַ כָּלל אֵיךְ לַעֲמֹד וּלְהַתְּפִלֵּל. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא עוֹמֵד לְהַתְּפִלֵּל, אַחֲרֵי-כֵךְ כְּשֶׁבָּא בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה אִזּוֹ מְזַכֵּר אֶת עַצְמוֹ אֵינוּ נִגּוֹן שָׁבָא עַל דַּעְתּוֹ מִמִּילָא. הַכָּלל שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת קָשָׁה עָלָיו מְאֹד וּמְכַרְח לַעֲשׂוֹת בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ.

וּמִזֶּה נִתְעוֹרֵר לִבִּי וְהִבְנָתִי מוֹסֵר גָּדוֹל לַעֲצֻמּוֹ לְלַמֵּד קַל-וְחֹמֶר מִמֶּנּוּ כְּמַה אֲנַחְנוּ צָרִיכִין לְהַתְּחַזֵּק וּלְהַכְרִיחַ עַצְמָנוּ בְּכָל הַפְּחוֹת בְּכָל הַדְּבָרִים הַנּוֹגְעִים לָהּ בְּפֶרֶט עַל הַתְּפִלָּה. הֲלֹא אִם צָדִיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא כְּמוֹתוֹ הָיָה צָרִיךְ לְמַסֵּר נֶפֶשׁוֹ כָּל כֵּךְ עַל הַתְּפִלָּה וְעַל כָּל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה וְהָיָה לוֹ מְנִיעוֹת וְכַבְדוֹת כָּל כֵּךְ קֹדֶם שֶׁעָשָׂה אִיזֶה דָּבָר כֵּנ"ל, קַל-וְחֹמֶר וּבְנוֹ שֶׁל קַל-וְחֹמֶר כְּמַה וְכְּמַה אֲנוּ צָרִיכִים לְמַרְחֵ

וְלִהְיֵינָהּ וְלִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ בְּכָל יוֹם, בְּפֶרֶט
בְּשַׁעַת הַתַּפְּלָה שֶׁהִיא בַּתְּחִלָּה כְּבֹדָה מְאֹד עַל
הָאָדָם, וְצָרִיכִים יִגִּיעוּת הִרְבֵּה וְלִהְכָּרִיחַ עֲצָמוֹ
בְּכֹמָה אִפְּגִים וְעִצּוֹת אוֹלִי יִזְכֶּה לְדַבֵּר אִיזָה
דְּבוּר בַּתַּפְּלָה. כִּי בַשִּׁבִּיל דְּבוּר אֶחָד שֶׁל
הַתַּפְּלָה כִּדְאִי לְמִסֹּר נַפְשׁוֹ כִּי (בְּרֻכּוֹת ו:)
תַּפְּלָה הִיא דְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם:

תק"ח) אָמַר בְּשִׁמְתֵיגַע הָאָדָם בַּתַּפְּלָתוֹ
וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל אֲזִי מְכַרְח לֹמַר הַדְּבוּרִים
בְּפִשְׁטוּת גָּמוּר הָאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא
בְּפִשְׁטוּת גָּמוּר בְּלִי חִיּוֹת וְהַתְּלַהּבוֹת כָּלָל, וְיִ
אָמַר כֶּךָ כֹּמָה תִּבּוֹת וְעִנְיָנִים, וְאִם יִזְכֶּה יוֹכֵל
לְהַתְּעוֹרֵר אַחֲר־כֶּךָ לְהַתְּלַהּבוֹת גָּדוֹל
עַל-יְדֵי-זֶה. עַל-כֵּן אֶצֶל אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים
בְּשִׁרְוֹצִים לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנֶת הַלֵּב, צָרִיכִין
לְהַתְּמַהֵּמָה בַּתַּפְּלָתָם כִּי נַעֲשֶׂה אֶצְלָם כֹּמָה
עִנְיָנִים בַּתַּפְּלָה כֹּמָה עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת בַּתַּפְּלָה
אַחַת. כִּי בַּתְּחִלָּה מְתִיגַע עֲצָמוֹ לְהַתְּפַלֵּל
בְּכּוֹנֶה וְלַפְעָמִים אוֹ עַל-פִּי רֵב אֵינוֹ יָכוֹל
לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנֶה וְאִזּוֹ מְכַרְח לֹמַר בְּפִשְׁטוּת
לְגַמְרֵי הָאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה.
וְאַחֲר־כֶּךָ חוֹזֵר וּמִתְּלַהֵב לַפְעָמִים וְיָכוֹל לְהִיּוֹת
נַעֲשֶׂה כֶּךָ כֹּמָה פְּעָמִים בַּתַּפְּלָה אַחַת. וְאָמַר
אֲזִי לְפָנֵינוּ אֵלֹו הַדְּבוּרִים הָאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר

וְהַנּוֹרָא כִּמוֹ מִי שֶׁמְדַבֵּר בַּחֲלִישׁוֹת כַּח
בְּקִרְיֹת בְּלִי הַתְּלַהּבוֹת כָּלָל, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן
פְּנִימִיּוֹת כּוֹנֶנֶתוֹ קִשּׁוּרָה בְּהַדְּבוּרִים. וְאִי אֶפְשָׁר
לְצִיר זֹאת בְּכַתֵּב, אֲךָ הַמְּשַׁכִּיל יָכוֹל לְהַבִּין
עִצּוֹת מְזֵה בַּתַּפְּלָתוֹ כְּשֶׁאֵין יָכוֹלִים לְהַתְּפַלֵּל.
עֲנֶה וְאָמַר וְאִם אֵין אַתָּה יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל כָּלָל,
אִם תִּזְכֶּה תֹאמַר אִיזָה דְּבוּר הַגּוֹן בְּאַמַּת
בַּתְּחִנּוֹת וּבְקִשּׁוֹת אַחֲרוֹת, וְאִם גַּם זֶה לֹא
תִזְכֶּה מַה לַעֲשׂוֹת, אַף-עַל-פִּי-כֵן קִנּוּה אֵל ה':

תקצ"ח) פֶּעַם אַחַת עֲמַדְנוּ לְפָנָיו וְהִגִּיעַ זְמַן
סְעֵדַת הַלֵּילָה וְהָיָה רוֹצֵה לֶאֱכֹל עִמָּנוּ יַחַד
וְאֵנִי לֹא הַתְּפַלֵּלְתִּי עֲרֵבִית עֲדִין, וְהַתְּחַלֵּלְתִּי
לְהַשְׁמִיט מִמָּנוּ וּמִן הָעוֹלָם שֶׁעֲמַדְנוּ לְפָנָיו כִּדִּי
לִילָךְ וְלְהַתְּפַלֵּל עֲרֵבִית. וְהוּא זְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה
רָאָה זֹאת וְשָׁאַל מַה זֹּאת וְהִשִּׁיבֵנו לוֹ כִּי לֹא
הַתְּפַלֵּל עֲרֵבִית עֲדִין. עֲנֶה וְאָמַר אִידֵךְ אָנוּ
יָכוֹלִין לְהַמְתִּין עָלָיו עַד שִׁיתְּפַלֵּל, כִּי מִי יוֹדֵעַ
מַה יִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמָּנוּ עַל-יְדֵי הַתַּפְּלָה, כִּי
תַּפְּלָה צָרִיכִין לְהַתְּפַלֵּל בְּמִסִּירַת נַפֶּשׁ. וְאִם-כֵּן
מִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמָּנוּ. וְהֵבֵן הַדְּבָרִים
כִּי כֶּךָ צָרִיכִין בְּאַמַּת לְהַתְּפַלֵּל בְּמִסִּירַת נַפֶּשׁ
כֹּזֶה וּבְכַטּוֹל כֹּזֶה עַד שִׁיּוּכֵל לְהִיּוֹת שְׂיִהְיֶה
נַעֲשֶׂה מִמָּנוּ עֲנִין אַחֲרֵי לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי הַתַּפְּלָה:

אש מוהר"ן

שיעורים ושיחות ממורינו הרב שליט"א על תורה פ'

בתורה זו מלמד מורינו הרב: בשביל להיות קדוש מוכרחים את חכמת התורה / ענין של ברסלב זה קדושה וקדושה זה חכמת והבנת התורה / לבנות את ירושלים הפירוש הוא לדבר עוד בתורה / בשביל לכוון בתפילה צריך מסירות נפש להכניס את כל הכוחות בתפילה / העצה לזה להחליט שהוא מוסר את הנפש ואז הוא יוכל להתפלל / דבר זה שייך אצל כל אחד

ומה הוא קדושה, חכמה. כי חכמה נקרא קדושה פנודע. וזהו פשטאדם מדבר בתורה ותפלה בחכמה ושכל ומבין ושומע מה ידבר, נקרא קדושה. ויש לחשם יתברך תענוג גדול מזה. כי נבנה מזה מחין שחיה חכמה וחדבור שהוא בחינת ירושלים. וזה בחינת "בונה ירושלים ה'". כי ירושלים הוא בחינת דבור כמו שכתוב "ומלפי צדק מלך שלם" ותרנגם אונקלוס 'מלכא דירושלים', וצדק הוא בחינת הדבור כמו שכתוב "צדק תדברון". וזה הוא בחינת מחין פנודע. אימתי הוא נבנה פשנדיי ישראל רוצה לומר מי שחיה נדחה מבחינת ישראל ואחר כך בונים.

בשביל להתקדש חכים חכמת התורה

החכמה זו הקדושה. רבינו מביא כאן בתורה פ' שחכמה היא הקדושה. אם אדם רוצה להיות קדוש הוא חייב להיות חכם. אם הוא לא חכם הוא לא יכול להיות קדוש. ובמשנה באבות הוא היה אומר "אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד". לא יכל להיות שבור יהיה ירא חטא, ולא יכל להיות שעם הארץ יהיה חסיד, אין דבר כזה. אדם אוכל שותה וישן, הגוף הוא חומר עכור מאד, וכל אחד רוצה לברוח מהחומר, כולם רוצים לברוח מהחומר ולא יודעים איך.

רבינו אומר כאן אם אדם רוצה קדושה, זה רק על ידי חכמה. אם אין לו חכמה הוא לא יכול להיות קדוש. הרבי אומר שחכמה זה קדושה. אפה רוצה קדושה, דבר ראשון חכמה, תתחיל ללמוד. אפה לא יכול להתקדש בלי ללמוד.

הרבי אומר אפה רוצה להגיע לקדושה, אפה צריך לדבר בתורה בתפלה, לדבר בחכמה בשכל. ולא לדבר סתם דבורים, סתם לתפוס איזה משהו נקודות טובות בוא נרקד עם נקודות טובות. כתוב לרקוד עם נקודות טובות ומי שידבר נגד נקודות טובות אומר ר' נתן אסור לך לדבר איתו. משהו אמר לא לשמוח בנקודות טובות? אבל תלמד תתפלל, אחרי זה אחרי הכל אחרי שלמדת גמרא 6 8 שעות ישבת ללמוד 8 דפים ויצא לך רק דף אחד בקושי זה נקרא לשמוח בנקודות טובות, אבל לא להתבטל כל היום חס ושלום.

צריכים חכמה ושכל, צריך להיות חכמה ושכל, חייב להיות בחכמה, זה נקרא קדושה הרבי אומר, שאתה לומד עם שכל עם הבנה עם עומק, זה תורה פ'.

בתורה ס"ב כתוב לחדד את השכל, ופה כתוב חכמה ושכל ומבין ושומע מה ידבר. הוא מבין את הקשר באותיות. בגמרא צריך להבין את הקשר בין משפט למשפט מילה למילה, ויש לך כל דבר אלפי שיטות, יש רשב"א וריטב"א ומאירי, ואחרי זה אחרונים. שאדם לומד הוא רואה שצריך את הכל. יש את הרמב"ם

וְאֵת הַשִּׁטָּה שֶׁל הַכֶּסֶף מִשְׁנָה וְאֵת הַשִּׁטָּה שֶׁל הַמַּגִּיד מִשְׁנָה. אַחֵר כֵּן מְבִיאִים אֶת הַרְמֵב"ם אַחֲרָת, וְאַחֲרֵי זֶה הַרְאָב"ד וְאִיף הַרְאָב"ד הַבֵּין, עוֹד מוֹצֵאִים רֵאב"ד בְּרִיטְב"א וְרֵאב"ד בְּרִשְׁב"א.

אָדָם רוֹאֶה הוּא לֹמֵד רֵאב"ד הוּא רוֹאֶה פִּתְאוֹם שִׁטָּה אַחֲרָת בְּגִמְרָא וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁכָּל גִּמְרָא יֵשׁ כִּמָּה גִּרְסָאוֹת וְכִמָּה שִׁטּוֹת. וְאַחֲרֵי זֶה נִפְקָא מִינָא לְהִלְכָה אִיף שֶׁהֵם הוֹצִיאוּ אֶת זֶה לְהִלְכָה, הִט"ז וְהַמְגֵן אֲבָרְהָם וְהַבֵּית יוֹסֵף וְהַב"ח.

וְאִז אָדָם יוֹדֵעַ לָמָּה הוּא מִתְנַהֵג כִּכָּה וְלָמָּה הַשְּׁנִי מִתְנַהֵג כִּכָּה. תַּעֲשֶׂה כָּל דְּבָר עִם חֻמְכָּה וְשִׁכָּל. חֲיִבִּים אֵת זֶה כְּתוּב בְּלִקְוִי מוֹהֲר"ן שִׁיְהִיָּה מְדַבֵּר בְּחֻמְכָּה וְשִׁכָּל וּמִבֵּין וְשׁוֹמֵעַ מִהַ דְּבָר, הוּא מִבֵּין וְשׁוֹמֵעַ מִהַ הוּא מְדַבֵּר לֹא סֵתָם מְדַבֵּר שִׁטּוֹת כָּל הַיּוֹם. אִתָּה מְדַבֵּר שִׁטּוֹת מִזֶּה יֵצֵא קְדוּשָׁה? מִזֶּה אִתָּה תִּהְיֶה פַעַם קְדוּשָׁה? מִחַ נָקִי יִהְיֶה לָךְ פַּעַם? לְעוֹלָם וָעֶד לֹא. רַק שְׂאֵתָה מְדַבֵּר בַּתּוֹרָה בְּתַפְלָה בְּחֻמְכָּה בְּשִׁכָּל וּמִבֵּין וְשׁוֹמֵעַ מִהַ יְדַבֵּר זֶה נִקְרָא קְדוּשָׁה הַרְבֵּי אוֹמֵר.

כָּל הַעֲנִין שֶׁל בְּרִסְלָב זֶה קְדוּשָׁה וְשִׂיא הַקְדוּשָׁה, "וּמִבֵּין וְשׁוֹמֵעַ מִהַ יְדַבֵּר" זֶה נִקְרָא קְדוּשָׁה. רַק זֶה נִקְרָא קְדוּשָׁה. וְיֵשׁ לָהּ יִתְבָּרֵךְ תַּעֲנוּג גָּדוֹל מִזֶּה. אִז יֵשׁ לָהּ יִתְבָּרֵךְ תַּעֲנוּג גָּדוֹל מִזֶּה. וּמִזֶּה נִבְנָה הַמַּח, כִּכָּה נִבְנָה לוֹ הַמַּח, כִּכָּה הוּא בּוֹנֶה אֶת הַמַּח שְׁלוֹ¹.

הוּא לִמַּד עִם הַרְשֵׁב"א וְעִם הַרִיטְב"א וְעִם הַמַּאֲרִי וְעִם הַר"ן וְעִם הָרֵא"ש וְעִם הַקָּרֵבִין נִתְנָאֵל, כָּל אֶחָד זֶה שִׁטָּה אַחֲרָת וְיֵשׁ כִּמָּה שְׂאֵלוֹת עַל הַרִי"ף, אַחֲרֵי זֶה אֵת כָּל הַטּוֹר, וְהַטּוֹר זֶה כִּבְר שִׁטָּה חֲדָשָׁה, וְלֹא"ש יֵשׁ שִׁטָּה חֲדָשָׁה, וְהַר"ן מְבִיא שִׁטָּה חֲדָשָׁה, וְהַרְאָב"ד מְבִיא שִׁטָּה חֲדָשָׁה, וְאַחֲרֵי זֶה הוּא לֹקֵחַ הַדְרִישָׁה וְהַפְרִישָׁה וְהַבֵּית יוֹסֵף אֵת כָּל הַשִּׁטּוֹת בְּיַחַד וְטוֹחֲנִים אֶת זֶה, וְהַב"ח טוֹחֵן אֶת זֶה בְּצוּרָה אַחֲרָת. וּמִתְבָּרֵר שִׁישׁ כִּמָּה גִּרְסָאוֹת בְּגִמְרָא, לִזֶּה הִיָּה גִירְסָא כְּזוֹ וְלִזֶּה הִיָּה גִירְסָא כְּזוֹ, אַחֲרֵי זֶה לֹקְחִים שְׁלֵחַן עֲרוּף שֶׁהוּא מְסַכֵּם אֶת הַכָּל, אַחֲרֵי זֶה הַמְגֵן אֲבָרְהָם וְהַרְמֵב"א וְהִט"ז וְכִיאוֹר הַגֵּר"א, שְׂזֶה כִבְר פִּיצוּץ לְגִמְרִי. וְזֶה כִבְר מְפוֹצֵץ אֶת הַמַּח הַפֶּךָ אֶת הַמַּח לְגִמְרִי.

אָדָם הוֹלֵךְ הַבֵּיתָה נִשְׁכָּב שָׁם בְּמִיטָה? אִיף אָדָם יִבְנֶה אֶת הַמַּח שְׁלוֹ?

אֲנָשִׁים טוֹעִים אוֹמְרִים שֶׁתִּבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מִטָּה יִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה חוֹשְׁבִים שֶׁלִּמְטָה פְּרוּשׁוֹ לְבָנוֹת פֹּה כִּמָּה בָּתִּים כִּמָּה רְחוּבוֹת לְמִטָּה. זֶה נִקְרָא סְפִירַת הַמַּלְכוּת, לְבָנוֹת שֶׁתִּבְנֶה סְפִירַת הַמַּלְכוּת וְאִז מִמִּילָא כָּל מַה שְׁבוֹנִים סְפִירַת הַמַּלְכוּת מִיד נִבְנָה פֹּה בֵּית. כָּל שְׂבִיל שְׁנִיתָקֵן מִסְפִּירַת הַמַּלְכוּת נִהְיָה פֹּה סְמִטָּה בִּירוּשָׁלַיִם, עוֹד רְחוּב בִּירוּשָׁלַיִם.

לְעוֹלָם לֹא הִתְכַּוְּנוּ כַּפְּשׁוּטוֹ שֶׁתִּקַּח עֲכָשׁוֹ אֲבָנִים וְתִתְחִיל לְבָנוֹת. יְהוּדֵי צָרִיף לְבָנוֹת אֶת הַמוֹחִין שְׁלוֹ. צָרִיכִים לְבָנוֹת סְפִירַת הַמַּלְכוּת. בּוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם זֶה סְפִירַת הַמַּלְכוּת. בּוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם ה' תִּבְנֶה סְפִירַת הַמַּלְכוּת, אֵת הַמוֹחִין שֶׁל סְפִירַת הַמַּלְכוּת.

אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים כָּאֵן בַּתּוֹרָה פ' הַרְבֵּי אוֹמֵר לְבָנוֹת אֶת יְרוּשָׁלַיִם זֶה לְדַבֵּר בַּתּוֹרָה וְתַפְלָה חֻמְכָּה וְשִׁכָּל, לְהַבִּין וְלִשְׁמוֹעַ מִהַ שְׂאֵתָה מְדַבֵּר, וְזֶה נִקְרָא קְדוּשָׁה, אִז אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עַל קְדוּשָׁה, וְלִפְנֵי זֶה - "הַבּוֹר רִיק אֵין בּוֹ מִים". צֶעֶק רַבִּי אֱלִיהוּ לֹאֲפִיאַן בְּכֶפֶר חֲסִידִים, הַבּוֹר רִיק אֵין בּוֹ מִים, אִם אֵין בּוֹ מִים אֲבָל נִחְשִׁים

¹ דָּגֵל מִחֲנֵה אֲפָרִים בְּשֵׁם זִקְנוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב פְּרִשְׁתַּת מִסְעִי: שְׁמַעְתִּי מִן אֲא"ז זִלְלָה"ה בְּשֵׁם סֵפֶר בְּרִית מְנוּחָה, קְבָרוֹת הַמַּאֲנֶה הוּא בְּחִינַת הַחֻמְכָּה, כִּי שָׁם קָבְרוּ אֶת הָעָם הַמִּתְאַוִּים, פִּירוּשׁ, מִי שֶׁבָּא לְמַדַּת חֻמְכָּה אִזִּי בָטֵל מִמֶּנּוּ כָּל הַמַּאֲוֹת מְרֹב דְּבָקוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. ע"כ.

ועקרבנים יש בו, אם אתם לא לומדים תורה אני יודע מה אתם חושבים, אני יודע מה יש לכם בראש. אין אמצע, אם אדם לא לומד תורה או הולך להגיד תהלים כל היום אז המלך שלו רץ בדברי טומאה 24 שעות.

הבור ריק אין בו מים - נחשים ועקרבנים יש בו, הוא מלא נחשים מלא עקרבנים ואז יהיה לו צרות. זה ממש נחשים ועקרבנים המחשבות הטמאות. וזה בערבים ומחבלים וילדים חולים ואשה עצבנית, המחשבות הרעות מתלבשות אחרי זה באשתו וילדים ובחברים ובילדים ובכל הסובב אותו וחס ושלום מגיע לערבים חס ושלום.

בחינת הקדושה הרבי אומר זה רק שהוא מדבר בתורה ותפלה חכמה ושכל ומבין ושומע מה ידבר, רק זה נקרא קדושה. ואין לשכינה תענוג גדול מזה. שאז אדם בונה את המלך לאט לאט. כי יבנה מזה מוחין של חכמה ודיבור. וזה נקרא בונה ירושלים, ככה בונים את ירושלים. על ידי זה בונים מוחין ובונים שכל בונים דעת אז ממילא ירושלים הפשוטה הגשמית של האבנים של הרחובות נבנית.

לתפלה בכונה צריכים כבר גבורות. להחזיק את המלך בתפלה וכל מילה וכל אות להגיד את אותם האותיות מאה שנה. להגיד את אותם האותיות מגיל 20 עד גיל 120, להגיד מאה שנה אותם אותיות זה גבורה אדירה, זה יותר קשה מאשר ללמוד. ללמוד זה כל שורה דבר חדש. ואפילו לקוטי מוהר"ן הוא כבר שכח את הקוטי מוהר"ן, הוא לומד הוא מגיע למחזור הבא הוא רואה דברים חדשים. האותיות בתפלה הם אותם אותיות רק צריך גבורה נוראה לכונן בכל אות.

צדק הוא הדיבור ודיבור זה הגבורות, זה נקרא משה ירים את ידו, ידו זה החכמה ורגלו זה התפלה, זה הדבורים. שהכל נשפע מהצדיק. צריך גבורה אדירה להתפלל. זה גבורה אדירה להגיד את המילים להגיד את האותיות. אתה רואה את כולם חולמים כולם שקטים, מה הוא צריך להתאמץ יותר מכולם? בשביל זה עזבת את הכל, עזבת בית, עזבת קריה, עזבת חברים, כדי להתחיל להתפלל בכונה. להתפלל בכונה צריך גם הרבה אמונה והרבה חכמה והרבה שכל.

אתה רוצה להיות בירושלים, אתה רוצה לבנות את עיר הקודש, לראות את החומות לראות את ירושלים בבנינה, בונה ברחמי את ירושלים אמן, תבנה את המוחין שלך. את הדעת שלך. אתה תבנה את המוחין אתה תבנה את הדעת, אתה תזכה לבנות את ירושלים.

אין שום דברים בטלים. בשביל מה רצו את הישיבה הזו, אלה שפנו את הישיבה הזאת רוצים שזאת תהיה ישיבה על טהרת הקודש, בלי דיבורים בטלים, בלי שום מחשבות זרות בלי פגמי עינים. כל בחור יהיה קודש קדשים. כל בחור יהיה קדוש וטהור. כשהולכים הביתה עד שנגדמים לוקחים עוד איזה ספר או תהילים שמות צדיקים או גמרא. עוד מעט תדע כבר את הש"ס.

ר' חיים אומר לפני שעוברים אלף פעם על הש"ס, הדפיסו את זה שר' חיים אומר עד שאומרים אלף פעם את הש"ס עם רש"י אין מה להתחיל תוספות, אין מה להתחיל ראשונים. אבל אדם צריך לדעת לקרוא אלף פעם את הש"ס. או דף יומי לעבור על הדף היומי ולעבור עליו כמה פעמים לצעוק אותו בעל פה.

אדם אין לו זמן לדברים בטלים. בכלל לא יענין אותו מה שקורה בעולם. כל ידיעה בעניני העולם היא שרפה לו חלק מהמוח. כל ידיעה בעניני העולם עושה חור במוח. וזה מביא את כל המדות הרעות כל המדות המשחתות, כל הראיות האסורות.

אם אדם רק משהו יתעניין בעולם, הוא כבר שרף חלק מהמוח. כי השכל מאוד מצמצם. לכל אדם יש מעט מאוד שכל, אין לאדם כל כך הרבה שכל, אם אדם ישלוח בשכל לעבודת ה' יתברך ועם השכל הזה הוא הולך ומתחזק ולומד עוד דף גמרא עוד דף גמרא ודף יומי ורש"י ותוספות וראשונים ואחרונים.

יש הרבה פרושים על דף היומי, עוד פרושים ועוד פרושים. היום כל ילד בגיל עשר יכול לדעת את הדף היומי, יש כל כך הרבה ספרים על הדף היומי שכל אחד יוכל להבין את זה.

הבנתי את הדף, הבנתי מה שכתוב. אם אדם יקרא ולא יבין אז לאט לאט הוא יפסיק וימאס לו. תשמור על החכמה שיש לך, אל תאבד אותה אל תבזבז אותה על דברים בטלים. אם אדם שומר על השכל שלו לעבודת ה' יתברך, תקבל עוד מקיף עוד מקיף עד שתזכה לרוח הקודש תזכה לנבואה, תזכה לראות מסוף העולם ועד סופו. כמו כל הצדיקים. כל הצדיקים רואים מסוף העולם ועד סופו כי לא פסקו פומא מגירסא. הם לומדים יום וילילה. מגיל שלוש הם לא מוציאים את הראש מהגמרא הקדושה, מקבלים בסוף רוח הקודש. רוח נבואה מסוף העולם ועד סופו².

ב.

בשביל לבנו בתפילה צריך מסירות נפש

הרבי אומר פאן שבאמת צריכים מסירות נפש. עד שנכנסים לעבודה הזאת צריכים פשוט מסירות נפש להתנתק מן המחשבות. אדם הוא כל הזמן חושב על הפסח, האשה, על הילדים. על מה הוא יעשה עוד שעה. לאן הוא ילך. והוא לא מפסיק לחשוב. המח שלו עובד מליון מחשבות בדקה. ואיך מתנתקים מהמליון מחשבות בדקה, צריכים ממש מסירות נפש על קדוש ה'. להסכים למות באותו הרגע כדי להתנתק מהמחשבות.

לדעת שיש ה' שהוא מנהל את העולם ולא צריך לחשוב. הוא מלך העולם הוא עושה, תן לו לנהל את העולם. אל תעזר לו. אדם "עוזר" להקב"ה כל הזמן. הוא עוזר לו עם המחשבות שלו איך לנהל את העולם. תן לו לבד לנהל, אתה תהיה בשקט, תשב בשקט רק תתפלל תגיד תהלים. תלמד גמרא קצת. אם תוכל אז תלמד יותר ומה טוב.

הרבי אומר שבאמת עד שאדם נכנס לעבודת התפלה לדבקות בתפלה, זה צריך להיות מסירות נפש ממש. כמו שהוא הולך על קדוש ה'. כזו מסירות נפש כמו שהוא הולך על קדוש ה'. וזה בחינת יעקב ויוסף. קדוש ה' יתפלל בשלהובין דרחימותא וממש למסור את נפשו על קדוש ה' ואז הוא יוכל להתפלל בכונה לחשוב עכשו אני הולך למות על קדוש ה'.

הרבי אומר תפילה זה מסירות נפש גמורה עד שנגמרים כל הפוחות ואז נברא עולם חדש. ר' ישראל מקוז'ניץ היו מכינים לו מזרון, כשהוא גמר חזרת הש"ץ מיד היה נופל על המזרון, פשוט נופל משתטח שוכב שעה שלימה.

² ראה להחיד"א ז"ל בספרו על הגדה של פסח (שמחת הרגל, לימוד ב) שכתב: ברצות האדם לידבק בעבודת ה' ולקיים דברי יצר הטוב הרומז לפסח, יחזור על למודו לא פסיק גרסא מפומיה, שהוא עיקר גדול ליצול ממצר הרע. וזה אצלנו טעם אחד מהטעמים אשר זאת לפנים הפנאים והאמוראים היו קדושים ורוח גור היצר הרע לא עזת בהו, כי אז היה תורה שבעל פה שונגרת ומשונגרת לפנים רבנו, כי לא נתנה רשות לכתוב תורה שבעל פה. ועסק התורה ללמוד בפה תדיר היה להם לעזר ולהועיל והיו קדושים ממש כמפרסם בתלמוד.

כל אחד צריך לדעת איפה צריך לפעול את כל הרפואות לך ולאבא ולאמא ולכל הסובב אותך. אם היית מתפלל יחד מילה מילה, שר "זרעא חיא וקיימא", מכנין אז להמשיך חיים לכל הסובב אותך לכל מי שאתה מכיר.

להחליט שהוא מוסר נפש ואז יוכל להתפלל

הרבי אומר בסוף התורה כאן שיש לנו עצה נפלאה, ובפרט בשעת התפלה. שאדם רואה שאינו יכול להתפלל כלל. הוא לא יודע איך הוא יתפלל, הוא קם בפקר מתחילים בארבע הוא בכלל לא יכול להתרכז. או שהוא קם מהשינה או שהוא היה בשדה אף הוא לא יכול להתרכז באותיות, הוא לא יודע איך מתרכזים בכלל. הוא הצליח פעם שביע חדש, אבל אחרי זה כל החיים איך מתרכזים בתפלה.

וכשאדם רואה שהוא לא יכול להתפלל בכונה ולקשר המחשבה אל הדבור, אזי יזכיר את עצמו שהוא בודאי מרצה למות על קדוש ה'. אם הוא יחליט שעכשיו הוא מוכן להתנתק מכל המחשבות מכל הדאגות ועכשיו הוא הולך למות על קדוש ה'. זה העצה להתנתק מן המחשבות. כי זה כמו לקפץ לתוך האש.

אף על פי שהוא כמו שהוא, שהוא נמצא בפגמי ברית, במחשבות לא טובות, אבל כשהוא בא לתפלה הוא צריך לחשוב שיש לו שלש שעות שחרית. אני עכשיו הולך למות שלש שעות על קדוש ה', וכל אות הוא מוכן למות על קדוש ה', אז זה ממש כמו שמתיים ממש. כי עליך הורגנו כל היום.

ואפילו הוא בדיוטא התחתונה והוא פגם בכל הפגמים שבעולם, ועכשיו הוא עדין הוא פוגם במחשבה, בראיה, אף על פי כן הוא יכול את השלש שעות של שחרית להתרכז בכל אות על ידי שהוא יחליט למות על קדוש ה' בכל אות.

ואפילו אם הוא בדיוטא התחתונה לגמרי. צריך לדעת שזה לא שיהיה אחד לשני. אפילו גנב צריך להגיד שלא עשני גוי, אפילו רוצח צריך להגיד שלא עשני גוי. אדם רצח יהודי הוא צריך עכשיו להגיד שלא עשני גוי ולעשות תשובה. לא להגיד כיון שרצחתי או כיון שגנבתי אז אני פטור מלהגיד שלא עשני גוי. עכשיו אתה תתפלל בכונה אות אות אפילו עשית את העבירה הכי חמורה. תגש לתפלה מחדש. עכשיו נולדת³.

כל הצדיקים עברו וטעמו זאת

זה מביא ההיכל הברכה פרשת דברים בהתחלה שהעבודה של כל הצדיקים הייתה למסר את הנפש על כל אות, ואחרי זה הגיעו לשלהובין דרחימותא.

וכן מביא האדמו"ר משומר אמונים ששנה שלמה הוא התפלל הוא חשב שהוא מת על כל אות, ופתאום נפתח לו האור. אף קודם הוא חשב שהוא מת ממש. הוא הרגיש שברגע הזה עוד אות אחת הוא מת ממש. ואז נפתח כזה אור. עם האור הזה אחרי זה הוא הלך כל החיים.

³ מי שאינו יכול ומסוגל לעמוד בתפילה גם אחרי שעבר ונכשל בעבירות חמורות שבתורה, ולשפוף שיחו גם אז לפני הקב"ה כבן המתחטא על אביו ועושה לו רצונו, עדין לא דרך אפילו על מפתן הסידות. (תורת אבות מסלונים, תורה ותפילה אות ג')

קדוש ה' על זה מרצה אפילו פושע ישראל, פושעי ישראל קופצים לתוך האש. אז צריך לדעת, לכוון בתפלה בכל אות זה כמו לקפץ לאש. פושעי ישראל מוכנים למות על קדוש ה' לא לעבור על דת ח"ו. ותכף שיזכיר את עצמו שרוצה למסר נפשו על קדוש ה' אז יהיה לו שלום. פתאום יפתח המלך והוא יכנס לתפלה.

אומר ר' נתן, וכן שמעתי מפיו הקדוש שאמר זאת בתוך שיחתו הקדושה שזה דבר פשוט, כל אחד יוכל להגיע בקלות למסר את עצמו על קדוש ה'.

ג.

רבנו מביא בתורה פ' בשתתפלל בכונה אז זה מקבץ נדחי ישראל. אתה תתפלל במסירות נפש כל אות כמו בתורה פ' אז תראה שכולם יחזרו בתשובה. איך זה נהיה, הרבי אומר אחד מתפלל בכונה, אתה אומר עוד אות בכונה עוד מילה בכונה, אז עוד אחד חוזר בתשובה, עוד חוזר בתשובה.

כשאתה מתפלל כל אות בכונה, מוסר עצמך על קדוש ה', קידוש ה' בכל מילה, הרבי אומר אז בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס. בונה ירושלים זה הדיבור וכשאמרת בונה את הדיבור כל אות בכונה, כל אות אתה מוציא מהפה ברור, בונה ירושלים ה', אתה ממשיך מוחין לדיבור, אז מיד נדחי ישראל יכנס, אז כל אות ואות מושכת אלפי יהודים, לא רק יהודי אחד, כל אות ואות כלולה מאלפי נשמות של יהודים, שורש של אלפי נשמות.

אז מיד בונה ירושלים ה', בונה ירושלים זה הדיבור, אתה בונה את ירושלים אתה בונה את הר המוריה. מתפלל בכונה אז אתה בונה את ירושלים, אי אפשר לתת את ירושלים לשום גוי לשום עם. על ידי שאתה מתפלל בכונה כל אות בכונה כל מילה בכונה ואז ממילא הרבי אומר נדחי ישראל יכנס, אז כל אלה שהיו נדחים נכנסים דרך האותיות, נכללים באותיות וחוזרים בתשובה. אתה צריך להתפלל כל אות בכונה כל מילה בכונה עם מוח עם ניגון עם התלהבות, כמה שתדבר ביותר בהתלהבות יותר עם מוחין, ככה יותר יהודים חוזרים בתשובה על ידי אותה האות.

מאמר ה' עוז לעמו יתן

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
תורה זו לשון החברים לא ידוע מתי
והיכן נאמרה

פתיחה

תורה זו היא עצה כיצד לזכות לתפלה בכוונה שלימה בלי מחשבה זרה ושום פניה, עד שנעשה דבורו כולו קודש דהיינו שמגלה חכמה. והעצה היא לחשוב שמחשבה זרה היא כמו עכו"ם שעומד עליו להעבירו על דת, והוא מוסר נפש ומוכן למות על קדוש ה', כי עי"ז מתעורר בחי' יוסף שבו, שלהבת אהבה, שממאן להיפרד מהקב"ה, ולא נותן לחיצונים להפריד מחשבתו מהקב"ה במחשבה זרה.

ליקוטי הלכות

יו"ד ראשית הגז א השלום מחבר הפכים – ועל כן צריך לתן ראשית הגז לכהן, כי הכהן הוא בחינת ברית שלום ועל ידי ראשית הגז שנותן לכהן על ידי זה נעשין הבגדים בבחינת שלום שהוא בחינת פסק הלכה שעושה שלום בין המחלקת כנ"ל. ועל כן ההוראה נתנה לכהנים, כמו שכתוב, יורו משפט ליעקב. כי על ידי שהם בבחינת שלום הם יכולים להכריע הפסק הלכה ולהורות כי זה בחינת שלום כנ"ל. ועטנו הוא בחי' מחלוקת אבל הכהן בשעת עבודה הוא בתכלית השלום לכן מותר בשעטנו. וזהו תכלית השלום, כי עקר מעלת השלום כשעושין שלום בין שני הפכים, כמו שכתב רבנו נרו יאיר (בסימן פ) ועל כן עקר מצות בגדי כהנה שיהיה מכלאים כנ"ל:

אה"ע יבום ג אות ד-כא (ד) עקר ההולדה על ידי התחברות שני הפכים, כי איש ואשה הם בחינת שני הפכים, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר, וכמו שאמרו רבותינו זכרוננו לברכה, איש מזריע לבן שממנו כו', אשה מזרעת אדם וכו'. והם שני הפכים לבן ואדם, ואי אפשר שיהיה הולדה כי אם על ידי בחינת שלום, כי עקר השלום שמתחברין שני הפכים, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. נמצא, שעקר ההולדה על ידי אמונת חכמים שהוא בחינת אשה יראת ה' שעל ידי זה זוכין לשבת שהוא שעתא דווגא, וזוכין לשלום שעקר ההולדה בא משם כנ"ל. (כא) ועקר שלמות השלום כשהוא בבחינת שלום שיש לו פה, ועל כן צריך לקרות את התורה, שהוא בחינת שלום, בפה דיקא, כדי שיהיה בבחינת שלום שיש לו פה, שזה עקר השלום כנ"ל, ואז דיקא זוכין לחיים בבחינת כי חיים הם למוציאיהם בפה דיקא, כי עקר החיים מקבלין על ידי שלום דיקא, כמו שכתוב, "שים שלום טובה וברכה וחיים". וכמו שכתוב, "כי ארך ימים ושנות חיים ושלום". כי עקר השלום כשמתחברין שני הפכים, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר וזה נמשך על ידי אמונת חכמים תורה שבעל פה, כי על ידי החכמים שמחברין ומיחדין תורה שבעל פה עם תורה שבכתב, שהם בחינת חסדים וגבורות, על ידי זה מתחברין כל ההפכים ונעשה שלום ביניהם ומשם עקר החיים, כי עקר החיים על ידי התחברות הנשמה עם הגוף שהם שני הפכים, ועל ידי שלום מתחברין יחד, הנשמה והגוף וזוכין לחיים. נמצא, שעקר החיים על ידי השלום ועקר השלום כשהוא בחינת שלום שיש לו פה, וזהו כי חיים הם למוציאיהם בפה דיקא כנ"ל.

ח"מ מצרנות ד' אות ב' ג' (ב) כי עקר התהוות של כל העולם ומלואו הוא מהארבעה יסודות אש רוח מים עפר, כי ה' יתברך ברא הארבעה יסודות ומדם הרכיב והמזיג כל העולם ומלואו, שהם דומים צומח חי מדבר, שבכל אחד מערבים כל הארבעה יסודות רק שבודדים העקר הוא בחינת עפר ובו כלולים השאר. והצומח עקר בבחינת מים וכו', אבל כל אחד כלול מכלם כמוכא כל זה בספרים. ועקר קיום כל הדברים שנתהוו מהארבעה יסודות הוא על ידי סדר ההרכבה שנתמזגו ונרכבו במזג השווה כפי הראוי לאותו הדבר, כי הארבעה יסודות כל אחד ואחד משנה הרבה מחברו, כי העפר משנה מאד מרוח ואויר, ואש ממים וכן כלם רק ה' יתברך בחכמתו הנפלאה בראם בחכמה כזאת שיוכלו להתערב ולהתמזג זה עם זה עד שיתהוו מהם כל הדברים שבעולם ויתקיימו ויחיו כל זמן קיומם עד שיגיע הזמן שיכלו ואז חוזרין ומתפרדין הארבעה יסודות כל אחד למקומו, שזהו עקר בחינת המיתה והכליון וההפסד של כל הדברים כידוע. ועל כן ברא ה' יתברך כחות ממצעים בין הארבעה יסודות כדי שיוכלו להתמזג זה עם זה, כי עפר קר ויבש ומים ססמוך לו הוא קר ולח ויש לו שיכות עם העפר על ידי ששניהם קרים וכן מים הוא קר ולח ורוח לו וחס וכו', כמבאר בספרים. נמצא, שעקר קיום כל הדברים שבעולם שנתהוו מהארבעה יסודות עקר קיומם על ידי החבור וההרכבה שלם כשהם ממזגים במזג השווה כפי הראוי לאותו הדבר. על כן עקר קיום כל העולם ומלואו הוא על ידי בחינת היסוד הפשוט שהוא הצדיק יסוד עולם, כי הוא מחיה ומקים כלם, כי ממנו נמשכין כלם והוא מחברם ומרכיבם וממזגם יחד במזג השווה ועושה שלום ביניהם שעל ידי זה עקר קיום כל הדברים כנ"ל. כי מחמת שהוא בבחינת יסוד הפשוט, שהוא פשוט בתכלית הפשיטות בלי שום שנוי כלל, על כן הוא יכול לחבר כלם ולכללם יחד למזג במזג השווה ולעשות שלום ביניהם, אף על פי שהם משנים מאד כל אחד מחברו וכוחותם מהפכים זה מזה, אף על פי כן מאחר שבאמת כל כוחותם המשנים נמשכין מיסוד הפשוט שאין בו שום שנוי, ושם שרש כל הארבעה יסודות עם כל כוחותם, על כן הוא מאיר בהם וממשיך בהם כח פשיטותו. ועל ידי זה עושה שלום ביניהם וממזג במזג השווה שזה עקר קיום כל הדברים שבעולם, כי כל זמן שהארבעה יסודות מחברים יחד באיזה דבר ומתנהגים במזג השווה אזי יש קיום וחיות לאותו הדבר, אבל כשנתבלבל הסדר שביניהם ומתגבר יסוד אחד על חברו מזה נפסדים ונתקלקלים ונכלים, כי הכליון הוא פירוד הארבעה יסודות וכנ"ל. ועל כן כל החולאת שבאדם בא על ידי מחלקת הארבעה יסודות שאין מתנהגים במזג השווה, חס ושלוה, ומתגבר יסוד אחד על חברו כידוע וכמוכא מזה בדברי אדונו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה: (ג) נמצא, שעקר קיום כל הדברים שבעולם הוא על ידי השלום שנעשה על ידי הצדיק יסוד עולם שהוא בחינת ברית שלום שהוא בחינת יסוד הפשוט וכנ"ל ועל כן לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. כי אפילו בגשמייות עקר קיום כל הדברים שנתהוו מהארבעה יסודות הוא על ידי השלום, דהיינו על ידי שמתנהגים היסודות במזג השווה ואין אחד יוצא חוץ לגבולו ואינו מתגבר נגד חברו וזה נעשה על ידי הצדיק יסוד עולם וכו' שעל ידו עקר

השלום כנ"ל. מכל שכן ברוחניות לענין המדות הנמשכין מהארבעה יסודות וכל מדה כלולה מכלם וצריכין לידע איך להתנהג בכל מדה לברר הטוב ממנה ולבער הרע שבו. אי אפשר לידע איך להתנהג בכל המדות כי אם על ידי הצדיק האמת שהוא בחינת יסוד הפשוט, שהוא בחינת הנהר היוצא מעדן וכו', שהוא משקה את הגן דא אוריתא שכלולה מכל המדות, שאי אפשר לידע איך להתנהג בכל המדות שהם כלל כל התורה אשר היא חיותו וחיות כל הדברים שבעולם כי אם על ידי הצדיק יסוד עולם, שהוא יסוד כל המדות הנמשכין מארבעה יסודות, שהוא יודע למזג ולחברם ולעשות שלום ביניהם לברר מכל מדה ומדה הטוב מהם ולהתנהג בהם במזג השווה, הכל בעתו ובזמנו באופן שיתקיים ויחיה חיים אמתיים על פי התורה, שזה עקר החיות של כל העולמות שכלולים מארבעה יסודות. כי גם העולמות העליונים הם בבחינת הארבעה יסודות שהם בחינת ארבע אותיות השם, כמובא בכתבים שארבעה עולמות אבי"ע (אצילות בריאה יצירה עשיה) הם בחינת שרש הארבעה יסודות ששרשם ארבע אותיות השם, עין שם. ועל כן שנאוי המחלקת מאד, בפרט כשחולקין, חס ושלום, על צדיק האמת וכשרי הדור, כי כפי המחלקת שחולק אחד עם חברו כן נעשה פרוד בין הארבעה יסודות, כי נתקלקל השלום שביניהם על ידי שנתעורר מחלקת בין בני אדם, כי כל אדם ואדם יש לו אחיזה באות מיוחדת ובמדה מיוחדת וביסוד פרטי אף על פי שכל אדם כלול מכל הארבעה יסודות ומכל המדות, אף על פי כן עקר אחיזתו ביסוד פרטי ובמדה מיוחדת. ועל כן יש שנויים גדולים בטבעי בני אדם ובמדותיהם, כי זה כנגד חברו בחינת אש וחברו, בחינת מים כנגדו וצריכין שיהיה שלום ביניהם, כי עקר השלום הוא בין שני הפכים (כמו שכתב אדוננו מורנו זכרנו לברכה במקום אחר). אבל בשנתעורר, חס ושלום, מחלקת ביניהם אי נתעורר מחלקת בשרשי היסודות שהם נאחזין בהם. וכשנעשה מחלקת בין היסודות מזה באין, חס ושלום, כל החרבנות וכל החולאת, חס ושלום, וכו', רחמנא לצלן, כי הכל כפי פרוד הארבעה יסודות, חס ושלום, כי כשאין הארבעה יסודות מתנהגין במזג השווה, חס ושלום, אזי הם מצרים זה לזה וכל אחד ואחד נעשה מצר לחברו, כי מתגבר האש כנגד המים והמים נגד האש וכן השאר. ומזה כל החרבנות וכל הצרות, חס ושלום: **וזה בחינת חרבן בית המקדש** שהתגברו מאורי אש כנגד מאורי אור והחריבו את הבית המקדש והכל על ידי שפגמו בהארבעה יסודות במדותיהם ותאוותיהם הרעות והעקר על ידי המחלקת, ובפרט שחלקו על צדיק אמת. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קט), לא חרבה ירושלים עד שהשוו בה קטן וגדול וכו' תלמידי חכמים וכו'. וגם אמרו שעקר חרבן בית שני היה על ידי שנאת חנם, כי על ידי שנאה ומחלקת, בפרט כשחולקין על צדיק אמת שמהם עקר החבור וההרכבה של הארבעה יסודות שזה עקר קיום הכל כנ"ל, וכשחולקין עליהם אי נעשה מחלקת בין הארבעה יסודות ואי מצרים זה לזה ומזה באים כל החרבנות, חס ושלום, ועל ידי זה נחרב הבית המקדש.

חור"מ נזיקין ד' אות לב (לב) וזה בחינת זה בא בחינתו וזה בא בקורתו וכו' וכן זה בא בנרו וזה בפשתו **שתפס התנא בדיני נזיקין ענינים אלו שהם הפכים זה לזה. כי עקר השלום הוא בין שני הפכים, (כמבאר במקום אחר).** כי ה' יתברך ברא את העולם בכמה וכמה שנויים לאין מספר כגון קר וחם, רך וקשה וכו'. וכן בני האדם משנים בדעותיהם מאד, כי כמו שהם משנים בצורותיהם כך הם משנים בדעותיהם, כמו שכתוב במדרש פרשת פינחס, וכל זה בשביל להשיג ולהכיר אותו יתברך על ידי זה דיקא, כי כל השנויים נמשכין מבחינת הצמצומים הנ"ל, שהם המדות והספירות שבהם צמצם אלקותו בכמה שכליים נפלאים עד שנתהוו המדות שהם נראים כהפכים זה מזה שזה חסד וזה גבורה וכו', זה דין וזה רחמים וכו'. ומשם נשתלשלו ונתהוו כל העולמות וכל הברואים ומשם נמשכין כל השנויים שיש בהם. ועקר קיום הבריאה על ידי השלום וההכרעה בין המדות כידוע. וכן בכל הדברים שבעולם שנבראו מארבעה יסודות, אש, רוח, מים, עפר, שהם בטבעם כהפכים זה מזה, זה קר וזה חם וכו'. ועקר קיום וחיות כל דבר מדומם צומח חי מודר כשהיסודות ממוזגים בו במזג השווה בבחינת ההכרעה ושלום בין היסודות, כי כשחס ושלום מתגבר יסוד אחד נגד חברו הוא חרבן הדבר והריסתו, כמו כן הוא ברוחניות שעקר כל הצמצומים שעל ידם היה כל הבריאה שהכל כאשר לכל לא היה כי אם כדי להשיג השגות אלקות כנ"ל שאי אפשר לבוא להשגת אלקות כי אם כשזוכין לכלל כל הצמצומים יחד להכריע ולתוך השלום ביניהם. כמו שבלמוד הפשוט בגמרא מפרשים פרוש תוספות אי אפשר לחדש שום דבר ולברר הדין כי אם כשיודעין להכריע בין כל הסברות ההפוכות ולתוך השלום בין כל הקשיות והסתירות שאו דיקא נולד החדוש, דיקא על ידי שהיה קשה כמה קשיות וסתירות וזכה לבוא על סברא לתרך ולישב הכל ולעשות שלום בין כל הסתירות על ידי זה נולד החדוש ונתברר הדין לאמתו, כמו כן בענין השגות אלקות שהיא פנימיות התורה אי אפשר לבוא לשום השגה כי אם כשיודעין להכריע וליחד כל המדות והשכליים והצמצומים שנראים כהפכים חס ושלום, להכריע ביניהם ולכללם יחד כראוי שאו דיקא באים להשגת אלקות. נמצא, שעקר השגת אלקות הוא על ידי השלום. ועל כן גדול מעלת השלום בין אדם לחברו, כי כל אחד מיושראל הוא צמצום ושכל מיוחד ועל כן דעתו משנה מחברו, אבל צריכין שיכללו יחד באהבה שיבואו לידי הכרעה ושלום ואו דיקא על ידי שיכללו כל השנויי דעות יחד על ידי זה דיקא יזכו להשגות אלקות שנמשך על ידי ההכרעה והשלום בין הצמצומים וכו'ל: אבל כשפוגעין זה בזה ואין נזהרין זה מזה והולך אחד נגד חברו אי נזק אחד מחברו. וכן בכל הדברים שבעולם להורות שכל הדברים שבעולם שהם הפכים זה מזה כלם צריכים להעולם רק שיהיו להתנהג בהם במזג השווה ואו כל אחד מועיל ומסיע לחברו ועל ידי כלם יחד באים אל תכלית המכון בגשמיות וברוחניות. על כן צריכין לזהר מאד שלא ילך אחד נגד חברו בלי הכרעה ושלום שאו יזיקו זה את זה ויתקלקל המכון: ומזה יבין האדם לכל הדברים שבעולם שצריך להתרוקן מאד מאד ממחלקת ולבלי לבקש קנאה ושנאה על חברו, אדרבא ישתדל בכל כחו לדון את חברו לכף זכות. ... ומזה יכולין להבין בכל הדברים שבעולם שהאדם צריך לרדף אחר השלום ולדון את חברו לכף זכות ולא יאמר פלוני יקפח פרנסתו כי לזה רשות לעשות המשא ומתן ולזה רשות ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ולעולם יעבר האדם על מדותיו וכו' ניצל מכל מיני הזקות ומחלקת. ולא לילך נגד חברו דיקא כמו שחברו הולך כנגדו עד שיוזקו זה את זה. ואפלו אם הוא באפן שחברו יתחייב בדין טוב יותר לברר מדינא ודינא וימתין הוא במקומו ויותר לחברו שילך תחלה כדי שלא יבוא לידי ריב ודין ומחלקת. **כי טוב לסביל איזה מניעת רוח או איזה הפסד מלבוא לידי מחלקת שיפסידו הרבה יותר בכפלי כפלים,** מכל שכן וכל שכן מחלקת ושנאת חנם בשביל כבוד ונצחון בעלמא שאובד מאה פרנסות בחנם, כי אין העולם מתקים אלא על השלום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

שיחות השייך לתורה זו

מכתב שכתב הרב יצחק קראקווסקי מעיר אטאוצק – ...אכתוב לך איזה הערות שנופל בדעתי בעת הכתיבה על הסדר שכתבתי לך את בריתי שלום שכתוב ואו קטיעה וכתבו כי לכן כתיב ואו קטיעה כי יעקב כתיב פ"א בואו מלא וע"כ כתיב כאן ואו קטיעה, והוא קשה הבנה. אך יתיישב ע"פ המבואר בהתורה פ' כי מסירת נפש נמשך מחמת שוא"ו א"א לקרוא בלא הוא"ו שניה, והוא"ו הראשונה הוא יעקב והשניה הוא יוסף ומסירת נפש נמשך מוא"ו שניה שהוא יוסף וזה הוא בחי' שלום גבורות וחסדים ע"ש הענין הנפלא. והוא"ו השני הוא וא"ו קטיעה שהוא רק נמשך אחר הראשון. ופנחס מסר נפשו ולכן כתיב וא"ו קטיעה שמשם נמשך מסירת הנפש וכתוב זה בתיבת שלום, כי זהו הוא שלום. וביעקב כתיב פ"א מלא כי הוא וא"ו הראשונה ע"ש כל התורה ותבין כי קצתה.

ובאמת השני ואין הם ששה חסד וששה דין ושלום הוא המכריע בינם, שזהו גירסת האר"י לומר וכאן שני כתובים המכחישים זא"ז בין שני עשר מדות יש שני כתובים מכחישים ששה חסד וששה דין והמדה שלשה עשר הוא זה בעצמו עד

שבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם שהם הי"ב שבטים שהם הואוין שיוסף הוא המכריע שלום, וזה שששה שבטים כפל שמם וששה לא כפל וכתבו שהחזקים כפל שמם והחלשים לא כפל. וזה בעצמו השני ואוין. וזה שאומרים יגלי לן טעמי דבתריסר (נהמי) דאינון את בשמיה כפילה וקלישה, היינו הי"ב חלות הם אות וא"ו שהוא שני ואוין כי א"א לקרות וא"ו בלא וא"ו שניה, והם כפילה שכפל שמם. וקלישה החלשים, ויוסף הוא השליט שביניהם, ומסירת נפש הוא שלום ע"ש כי הוא שלהובין דרחימה כי מסירת הנפש נמשך מאהבה והוא בעצמו גבורה ע"ש.

וזה הוא אפשר ענין אהבה רבה הנזכרת בזוהר פרשת בראשית א"ר אליעזר אהבה רבה היינו אהבה שלימותא בשלימו דתרין סטרין וזה שא"ל אימא ברי קמי רבי פנחס בן יאיר דהא איהו בהאי דרגא קאים ורבי פנחס בן יאיר הוא פנחס וקאים בהאי דרגא אהבה רבה, ואפשר לכן נתנו לו כהונת עולם לו ולזרעו אחריו כי כהונת עולם הוא אהבת עולם. ואיתא בזוהר פרשת ואתחנן מאי טעמא איקרי אהבה רבה בגין דקאים האי אהבה מתקשר בעלמא עלאה אהבת עולם דא רזא דעלמא תתאה בלא פרודא ע"ש שמקושר אהבת עולם באהבה רבה. ועוד מדבר שם ממסירת הנפש אברהם מסר נפשיה לגביה, ואברהם קאים בעשר נסיונות בגין דאתקשר ואתדבק בימינא דקב"ה דאיהו אהבה רבה; ואפשר כי במסירת הנפש מקודם אהבה וע"י האהבה מתגבר גבורה שבחסד, ולכן כתיב בדין היה שיטול שכרו, כי השכר הוא אהבה כידוע והשכר הוא בדין מדה כנגד מדה כמו שהאהבה שלו היתה בגבורה ומסירת הנפש.

ועיין בהתורה ס' ל"ח שהגרים נמשכין מגבורות כי אין להם חסדים מצד האב. ולכן היו השבטים אומרים בן בנו של יתרו שפיטם עגלים, ולכן מצד הגבורות שלו עושה נקמה בזמרי. וזה פגם כשאין ממתק הגבורות שבו, אבל הכתוב מעיד בן אלעזר בן אהרן שהיה לו חסדים מצד האב ובפרט בן אהרן הכהן שהוא חסד אהבה וקמץ הכהן. אבל הנקמה והגבורה היתה מאהבה בעצמה שזוהו שלום מסירת נפש שמתגבר ע"י שלהובין דרחימותא. וזה דכתיב תחת אשר קנא לאלקיו כי עיין בזוהר ויחי קשה כשאול קנאה כל מאן דרחים ולא קשור עמיה קנאה לאו רחימותיה רחימותא, כיון דקני האי רחימותא אשתלים, וזה דכתיב את בריתי שלום ודרש ה' שלם ותבין. והלשון לאלקיו כי בכל פעם בתיקון הברית כתיב לשון מבשרי אחזה אלוך ופירש רבינו כי ע"י תיקון הברית נתקשר באלקות וזה הלשון אלוך עיין בהתורה כ"ג וזה ג"כ הלשון לאלקיו. ועיין בתיקונים שהוא ג' אהבה ג' אחד ובראשית ג' אהבה והוא מאמר סתום ע"ש.

וע"י מסירת הנפש מבטל חיותו כי פרחא ממנו נשמתו ובודאי עלה למאמר סתום ומשם נמשך חיות חדש כי שם שלום בין כל המדות, כי בהפעולה יש שינוי בין הדברים יש שמזג חסד ויש שמזג דין, אבל בהשורש שם יש שלום בבחינת שמפרש בעש"ט ז"ל עושה שלום מצד העושה הוא שלום, כך מצד המעשה יש שינוי, בבחינת יוסף שלום בין השבטים בבחינת כאן שני כתובים מכחישים עד שיבוא הכתוב הג' ויכריע.

חצות בין ששה שעות הראשונים ובין שניהם.

ולכן בשבת דמות להזכיר שם הכנוי בבית המרחץ דהיינו חנון רחום אבל לא שם העצם והזכיר דאסור להזכיר שלום, והקשה המהרש"א שם ונרחק מאוד, אבל יתיישב כי כל שם יש לה מדה בפני עצמה אבל השלום בין המדות זה הוא רק בהעצם, כי העצם כולל המדות ועושה שלום ביניהם, וע"כ שלום אין שם תואר רק שם העצם כי אין הוא מדה בפני עצמה רק כולל כל המדות, והברית הוא שלם כי לתיקון הברית צריך שלא יתפשטו החסדים לחוץ רק גבורה שבחסד שזה שלום, ולתיקון הברית צריך מסירת הנפש, כי מסירת הנפש הוא ג"כ שלום אהבה מתחילה ואח"כ מתגבר, ופנחס מסר נפשו ובפרט על תיקון הברית לכן ניתן לו את בריתי שלום והדבר שלו לא יהיה נפסק לעולם כהונת עולם לו ולזרעו אחריו מיין פאיריל ועט טליען ביז משיח ועט קומען,

ועיין בהתורה ח' תקעו תוכחה שפנחס התפלל תפלה בבחי' דין עשה פלילות עם קונו, וזה הלשון בדין היה שיטול שכרו בדין דייקא.

ועיין שם (תורה פ) ששלום הוא היחוד בין המחשבה והדיבור וזה הוא כלי מחזיק ברכה לא מצא אלא השלום, כי שלום הוא זה בין הכלי ובין הברכה כי הכלי יכול להכיל האור שבתוכו, וזה החילוק בין עולם התוהו ועולם התיקון כי מבואר בכתבים כי בהתוהו יש אותיות גבוהים יותר מבעולם התיקון רק הכלים צרים שם וקטנים ואינם יכולים להכיל את האור, אבל בעולם התיקון הכלים רחבים.

וע"כ נכנס בפנחס נשמת נדב ואביהו כי הם נסתלקו מרובי אור שהכלים לא יכלו להכיל האור ונשברו הכלים, אבל בפנחס את בריתי שלום כלי מחזיק ברכה שהאור נצטייר בהכלי לטובה,

וזה אפשר ענין לוחות שניות כי הלוחות ארכן וא"ו והלוחות שניות הם הוא"ו שניה ועיין בהתורה הנ"ל (תורה פ) על הפסוק נדחי ישראל יכנס כי הוא"ו שניה נתעורר רק כשורצין לדחות אותו לגמרי מהנקודה של יהדות ע"ש ולכן שיבר משה הלוחות ועשה ק"ו מבין נכר של פסח ואז נתעורר הלוחות שניות, ולכן בהלוחות ראשונות היה שני לוחות כי כל בחינה כלולה מהכל כידוע, ולכן באחד היה מצות עשה ששה חסדים ובהשניה ל"ח ששה גבורות.

והתוספות תירצו שם הקושיא מ"ש שלום משאר שם כנוי כי בהשאר הפירוש שעושה לו אבל שלום הוא הכולל לכל אדם ונרחק שם המהרש"א ששלום ג"כ יכול להיות שליומו אך לפי שפירש רבינו ששלום הוא שלא יהא שנוי בין המדות ובין בני אדם מוכרח להיות ששלום הוא כולל, ושלום אמר לא יברא כי האדם (העולם) מלא קטטות

כי כל דבר שבעולם יש לה שני מדות אך השלום למעלה מהעולם כי בהשורש נכללין כל המדות ופנחס זכה להשלום מחמת שמסר נפשו ונסתלק מהעולם להשורש ששם שלום בין המדות פרחא נשמתו כי מסירת נפש הוא שלום וא"ו שניה בין רחימותא ובין הגבורות,

ועיין בתיקונים הנ"ל, שוא"ו ג' אחד וגם אהבה ג' אחד, ולכן המסירת נפש הוא באחד, ואח"כ אומרים ואהבת שהאהבה יתפשט בכל נפשך שהוא הגבורה כמו שכתוב בהתורה הנ"ל (תורה פ) והכל מאחד שג"י וא"ו כמבואר בתקונים

ולכן ר' עקיבה שמסר נפשו באחד דרש ואוין כמו שאיתא כמו שדרש אתין דרש ואוין ותיבת אחד בעצמו הוא השלום בין המדות כי ח'ד' הם הי"ב מדות והאל"ף הוא הכולל בין המדות, יוסף המדה שלוש עשר ג"י אחד כי נעשה מהכל אחד שלום הוא אחד.

ועיין בהתורה הנ"ל על בונה ירושלים ה' שזה הוא בחי' הוי' ע"ש ולכן יוסף ג'י ששה הויות נגד הוא"ו הנ"ל ויעקב ג'י שבעה הויות כי הוא"ו נקרא מעצמו וזה בעצמו ג"כ הוי' כי הששת ימים נכללים בשביעי ויצחק ג"י שמונה הויות כי מסר נפשו ופרחה נשמתו ועלה להשורש שהוא למעלה מן המדות כמו מילה שהוא לחי"ת מסירת נפש שעולה לחי"ת. ומן יצחק שהוא מסירת נפש הגבורה הנמשך מהחסד אהבה בבחינת יצחק בן אברהם ועם יעקב שהוא השלום בין המדות כי ע"י מסירת נפש

הגבורה הנמשך מרחימותא נעשה שלום שני ואוין ע"ש ולכן מן יצחק בן אברהם שמסר נפשו נולד יעקב כי כשיצאין מהמדות במסירת נפש אח"כ כשהולכין בחזרה להמדות כי מוכרח להיות ברצוא ושוב נעשה שלום בין המדות אף שבהמדות יש שנוי נמשך שלום מהשורש

ולכן פינחס גי' יצחק בן איתא בזוהר שבשעת מסירת הנפש נתוסף בו אז גימ' יצחק ע"ש ואח"כ הנני נותן לו בריתי שלום כשחזר לחיותו להמדות ימיו נעשה שלום בוא"ו קטיעה שהולכים השני ואוים כי אח"כ נולדו יעקב ויוסף.

רבי שמעון היה במערה י"ב שנה שהם השני ואוין שמשם נמשך מסירת נפש והוא מסר נפשו אז ואח"כ כשיצאו בכל מקום שראה נשרף אמר חזרו למערתכם ובהשנה י"ג שהוא השלום בין המדות ואז סבל הכל וזה הלשון חזרו ורבי אליעזר (כ"מ שראה וכ') נשרף והוא רפא שנעשה שלום בין השני מדות חסד וגבורה ואח"כ ראה איש שהי' לו שני מדאני אסא נגד זכור ושמור ויתבי דעתי כי זה בעצמו זכור ושמור חו"ג. (חסר הסוף) (עד כאן העתקת מכתבו של רבי יצחק קראקוסקי. מקובץ מכתבים שארית ישראל הדפיס רבי נתן דוד קניג ז"ל מכתב קב)

עד כאן השיחות

הקדמה

בתורה זו מלמד אותנו רבנו כיצד להתפלל בלי מחשבות זרות, וכבר דיבר מזה בתורה מו תנינא שצריך לזה מלחמה גדולה במחשבות זרות, ומסירות נפש בבחי' עליך הורגנו כל היום. וכבר דבר מזה הבעש"ט/י שהוא חסד גדול שאחרי התפלה נשאר חי וכיו"ב. אלא שקצת צ"ע הרי המחשבה זרה נכנסת בלא בחירה, וכשמצליח לכוון היא לא נמצאת, ולפתע פתאום היא כאן. ועיין תורה רלג/י איזה תענוג גדול יש להקב"ה מעצם המלחמה הזו, ועי"ש/י ובתורה נ' תנינא/י שיש כח לאדם להטות מחשבתו כרצונו והכלל שא"ל שתי מחשבות להיות כאחת וכשמטה מחשבתו לרצונו ממילא נדחית המחשבה זרה. ועיין תורה נא תנינא/י שכשאדם מתעקש במלחמה הזו אזי אחרי כמה פעמים אזי היצר הרע מתייאש ומסתלק.

^ב עיין תורה מו תנינא – וכן בתפלה איתא במדרש הנעלם (חיי שרה דף קכד): שהיא בחינת, 'כי עליך הורגנו כל היום' וכו', הינו מסירת נפש. כי צריך יגיעה גדולה ומלחמה גדולה עם המחשבות והבלבולים, ותחבולות לנוס ולברח מהם, ועל זה נאמר: 'כי עליך הורגנו' וכו', כמובא במדרש הנעלם, נמצא שהוא מסירת נפש, וכן כיוצא בזה:

עיין בעל שם טוב עה"ת פרשת נח אות מא. יחשוב קודם התפילה שהוא מוכן למות באותה התפילה, מחמת גודל הכוונה, ויש מכוונים כל כך עד שפעמים בטבע היה יכול למות בשתיים או בשלש תיבות שאומר לפניו יתברך שמו, וכשיחשוב כך, יאמר בלבו למה לי איזה פנייה וגאווה, באותה תפילה, כיון שבדעתו אפילו למות אחר שתיים או שלש תיבות, ובאמת הוא חסד גדול מה' יתברך, שנותן לו כח ומשלים התפילה והוא חי: (צוואת הריב"ש דף ד' ע"ב ודף ד' ע"א)

ושם אות מב – זה חסד גדול מה' יתברך שאדם חי אחר התפילה, שלפי דרך הטבע היה לו למות מחמת שמפסיד כוחו, כי נתן כוחו בהתפילה, כל כך, מכח הכוונה הגדולה שהוא מכוון: (בריש ליקוטים יקרים, צוואת הריב"ש דף ד' ע"ב)

ושם אות מג – בשם הבעל שם טוב ז"ל, שאמר שנס גדול הוא כשאדם חי אחר התפילה, שלא יצאה נשמתו מגודל הדביקות: (שפתי צדיקים פרשת בשלח)

ועיין חיי מוהר"ן סימן תקצח – פעם אחת עמדנו לפניו והגיע זמן סעדת הלילה והיה רוצה לאכל עמנו יחד ואני לא התפללתי ערבית עדין, והתחלתי להשמיט ממנו ומן העולם שעמדו לפניו כדי לילך ולהתפלל ערבית. והוא זכרוננו לברכה ראה זאת ושאל מה זאת והשיבו לי כי לא התפלל ערבית עדין. ענה ואמר איך אנו יכולין להמתין עליו עד שיתפלל, כי מי יודע מה יהיה נעשה ממנו על ידי התפלה, כי תפלה צריכין להתפלל במסירת נפש. ואם בן מי יודע מה יהיה נעשה ממנו. והבן הדברים כי כך צריכין באמת להתפלל במסירת נפש כזה ובבטול כזה עד שיהיה להיות נעשה ממנו ענין אחר לגמרי על ידי התפלה:

^א **תורה רלג** – בשמתגברים על האדם מחשבות רעות והרהורים, והוא מתחזק ומתגבר עליהם ומנצח אותם, יש להקדוש ברוך הוא תענוג גדול מזה. והוא יקר מאוד בעיני השם יתברך, כמשל שיש אצל המלכים לפעמים ביומא דפגרא, הם מניחין כמה חיות שניצחו זה עם זה, והם עומדים ומסתכלים ויש להם תענוג גדול מן הנצחון, כמו כן המחשבות הם באים מבחינת החיות (א). ומחשבות קדושות הם בחינת חיות טהורות, ומחשבות רעות הם בחינת חיות טמאות, ומניחים בכונה מלמעלה שניצחו זה עם זה, ויש להקדוש ברוך הוא תענוג גדול כשהאדם מתגבר על החיות טמאות ומנצח אותם:

^י **תורה רלג** – הכלל שאי אפשר בשום אופן בעולם שיהיו שני מחשבות ביחד בפעם אחד. על כן בקל יכולין לגרש מחשבות רעות רק בשב ואל תעשה, דהינו שלא לחשב אותו המחשבה רק לחשב איזה מחשבה אחרת בתורה או עבודה או אפלו משא ומתן, כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד בשום אופן. וכבר מבאר במקום אחר (לעיל בסימן ע"ב): שאין צריכין לעשות מלחמה ולנענע ראשו אנה ואנה כדי לגרש המחשבות רעות כי אין זה מועיל כלל, אדרבא על ידי זה מתגברים יותר רק לבלי להשיג עליהם כלל, רק לעשות את שלו במה שהוא עוסק בתורה או תפלה או משא ומתן, ולבלי להסתכל לאחוריו כלל ועל ידי זה ממילא תסתלק:

^ה **תורה נ תנינא** – המחשבה ביד האדם להטותה כרצונו למקום שהוא רוצה, וכמבאר במקום אחר, שאי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד כלל, ואפלו אם לפעמים הולכת מחשבתו ופורחת ומשוטטת בדברים אחרים וזרים, הוא ביד האדם לחזר ולהטותה בעל כרחו אל הדרך הישר, לחשב מה שראוי. והוא ממש כמו סוס שפונה מן הדרך וסר לדרך אחר, שתופסין אותו באפסר וכיוצא, ומחזירין אותו בעל כרחו אל הדרך הישר, כמו כן במחשבה ממש, שיכולין לתפסה בעל כרחו להשיבה אל הדרך הראוי:

^י **תורה נא תנינא** – היצר הרע נוקש באדם בכל פעם ומעוררו למה שמעוררו. ואף אם אין האדם שומע לו ופונה ערך ממנו, אף על פי כן הוא נוקש בו עוד פעם שני ושלישי ורביעי ויותר. אבל אם האדם הוא חזק בדעתו ועקשן נגד היצר הרע, ואינו פונה אליו כלל, אזי היצר הרע מסתלק והולך לו. וכן בתפלה, בענין המחשבות הבאים לבלבל, הוא ממש כנ"ל, שהמחשבה באה כמה פעמים, פעם אחת פעם, לבלבל. וצריך להיות חזק לבלי להסתכל עליה כלל בשום אופן, ואזי תסתלק. ועין במקום אחר מזה: לעיל סוף תורה עב, ותורה ל' אות ז, ושיחות הר"ן אות יב כו כט, וחיי מוהר"ן תקלו.

כאן רבנו נותן עיצה כיצד לנצח במלחמה הזו, דהיינו לחשוב שמחשבה זרה היא כמו עכו"ם שרוצה לאנוס אותי להמיר דתי ולהפריד אותי מהקב"ה¹, וזה אפילו קל שבקלים מוכן למסור הנפש ולמות, כי כשישראל מרגיש שרוצים להעבירו על דת ולהפריד ממנו שם ישראל, מיד מתעורר בתוכו בחי' יוסף שבו, בחי' ברית שלום², שמחבר הפכים, וע"י כח השלום שמתעורר בו לחברו לשם ישראל הוא גם מחבר הדבור לחכמה, וזוכה לדבור שהוא קדש דבור בחכמה תפלה בכוונה.

יסוד העצה בונה רבנו על מה שהשלום מחבר הפכים וכמבואר בשם הבעש"ט בספר תולדות יעקב יוסף³. ועל פי הידוע שיוסף ע"י שעמד בניסיון שמירת הברית תיקן ספירת היסוד הנקראת שלום, והצדיק יסוד עולם ממנו נמשכים על הד' יסודות (תורה סו תנינא⁴ ותורה סו תנינא) ובלק"ה מצרנות⁵ מבאר שהצדיק יסוד פשוט שרק בכוחו אפשר שיהיה חיבור בין הד' יסודות, ועיין עץ חיים שער מב/ב⁶ שבין כל שני דברים הפכים יש בהכרח דבר ממצע המחבר ביניהם, עוד מבואר שם⁷ שבין המאציל ונאצל בהכרח יש דבר ממצע הנקרא היולי הנרמז בקוצו של יוד שבשם הויה, ומהנ"ל בתורה סו תנינא משמע ששם אחיזתו של הצדיק. ומכאן זה כוחו לעשות שלום והיא בחי' יוסף הצדיק המבואר כאן.

¹ עיין תורה קח – והרהור עכו"ם שיף אצל כל אדם, הינו מה שמתחיל להתפלל בדבקות, או מתבודד את עצמו, ובאמצע התפלה או ההתבודדות נופל ממדרגתו, וזהו בחינות הרהורי עכו"ם. כי כל הנפילות באין מחמת קלקול האמונה. וכשנתקלקל האמונה, נמצא מחזיר פניו מהשם יתברך, כמו שכתוב (ישעיה א): "נזורו אחר", והשם יתברך גם כן מסתיר פניו ממנו, נמצא הוא אחר באחר:

² ברית שלום – צ"ע אם יש חילוק ביניהם, כי לכאורה ברית היא ששנים נעשים כשני חצאים של דר אחד. אבל שלום הוא ששוארים שנים אבל אוחזים זה בזה. אבל אפשר לדחות שגם שלום אמית הוא התכללות זב"ו. ועיין בפנים שרנו מביא ראייה מהוהר ממלאך מיכאל וגבריאל ושם הם שנים שחיים יחדיו לעומת זה בתפלה צריך לחבר חכמה ודבור משמע שאחרי החיבור הם אחד דהיינו דבור בחכמה וכן בחו"ל שמים הם אש ומים ונעשים שמים משמע דבר אחד.

³ עיין בעש"ט עה"ת פנחס אות ב' ומקור מים חיים שם אות ה' ומבואר שם עפ"י המחברים שכל שני הפכים החיבור והשלום ביניהם הוא ע"י דבר הממצע וזו מעלת הצדיק.

ועיין תולדות יעקב יוסף – פרשת שלח – אות יא – עוד יש לומר כי ענין מעלת הצדיק יסוד עולם הנקרא שלום, כי גורם לחבר ב' הפכים ונק' שלום, כנודע בענין המתווך שלום בין איש לרעהו, ומבשרי אחזה אלוה. ואפילו במצות הנוגע לדיבור לבד בלי מעשה, צריך יחוד וחיבור האותיות לצרפם לתיבות, וזה אי אפשר כי אם ע"י צדיק הממשיך שפע רוחניות הספירות עם אור א"ס שבתוכו, שהוא המייחד האותיות לחברן לתיבות, וכמו שכתבתי בהקדמה (סימן ב') כל העושה מצוה אחת וכו' יע"ש. והנה האותיות של הדיבור נקרא כלי בעלי גבול ומדה הנק' יש, ומכל שכן במצות מעשיות כמו תפלין וטלית, הכלי נקרא יש, וצריך להמשיך בתוכו אור הרוחניות המחיה אותו הנק' אין, כי הוא נשמה הנמשך מא"ס חיי החיים, נגד ב' בחי' שעושה הצדיק בעה"ז בחייו, יאכל שכו' בעה"ב ב' מדיניות ג"כ. וז"ס להנחיל אוהבי י"ש ואוצרותיהם אמלא, אני מעצמותי אין כביכול, שהוא אור הנשמה שבתוך האוצר, והכלי המחיה אותו והבן:

⁴ תורה סו תנינא – כי האדם נתינה מארבעה יסודות (א): אש, רוח, מים, עפר. וכל אלו הארבעה יסודות נמשכין מיסוד הפשוט, שהוא בחינת הצדיק, בחינת (משלי י'): "צדיק יסוד עולם". שהצדיק הוא בחינת יסוד הפשוט, שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות, בבחינת (פראשית ב'): "וזהו יצא מעדן להשקות את הגן", ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. "וזה יצא מעדן" זה בחינת "צדיק יסוד עולם", בחינת יסוד הפשוט, אשר "משם יפרד" הארבעה יסודות, שהם בחינת ארבעה ראשים כנ"ל. נמצא שכלם נמשכין מהצדיק.

⁵ ועיין לעיל לק"ה מצרנות ד' אות ב' ג' שהצדיק הוא יסוד חמישי הפשוט הממוגז בין כל הד' יסודות שהם הפכים מאד זה מזה ורק ע"י יסוד הפשוט אפשר שיתחברו וכל המציאות רוחנית וגשמית היא ע"י חיבור הד' יסודות וע"כ הצדיק יסוד עולם כולו.

⁶ עץ חיים שער מב פרק א מ"ב – אמנם בכל אלו הד' בחי' הפרטיות יש בחי' א' כוללת כולם והיא ממוצעת בין בחי' ובחי' הכוללת שתיהן דוגמא מ"ש חכמי הטבע כי בין הדומם והצומח הוא הקורא"לי הנקרא אלמוגים ובין הצומח והחי הוא אדני השדה הנזכר במסכת כלאים שהוא כמין כלב גדל בקרקע וטבורו נשרש בקרקע ויונק משם וכשחוחכין הטבור שלו מת ובין החי והמדבר הוא הקוף. וכעד"ז יש בכאן כי בין הבורא יתברך ובין הנברא שהיא הבחי' הכוללת הרוחניות יש בחי' באמצע אשר עליה נאמר בנים אתם לה' אלהיכם אני אמרתי אלקים אתם ונאמר ויעל אלקים מעל אברהם וארז"ל האבות הן הן המרכבה והכוונה כי יש ניצוץ קטן מאד שהוא ב' אלהות נמשך ממדרגה האחרונה שבבורא וזהו הניצוץ מתלבשת בכח ניצוץ א' נברא שהוא נשמה דקה במאד מאד ובניצוץ זה הנקרא יחידה יש בה שרשי ד' ב' הרוחניות שהם נר"ח וכן בין בחי' הרוחניות לבחי' הגוף יש בחי' א' כוללת שתיהן והוא בחי' רביעית דם של הנפש כי יש בה ניצוץ אחרון של הנפש שהוא הרביעית שבנפש פי' בחי' נפש שבנפש ולכן נקרא רביעית וזה הניצוץ מתלבש ברביעית דם הנזכר לעיל.

⁷ עץ חיים שער מב פרק א מ"ב – והענין הוא כי הא"ס נקרא אפס כי אין בו שום תפיסה שאין שם חומר ולא צורה כלל ואחריו יצא התהו והוא הכתר ואחריו יצא הבהו הכולל ד' יסודות חו"ב תו"מ. וביאור הדבר כי הנה בהכרח הוא שתהיה מדרה אמצעי בין המאציל אל הנאצל כי יש הרחק ביניהן כרחוק השמים מן הארץ ואין יאיר זה בזה ואין יברא זה את זה שהם ב' קצוות אם לא היה דבר ממוצע ביניהן ומחברם ויהיה בחי' קרובה אל המאציל וקרובה אל הנאצל והנה בחי' זו היא כתר הנקרא תהו כי אין בו שום יסוד כי ע"כ אינו נרמז בשם הוי"ה כלל רק בקוצו של יו"ד אמנם הוא בחינת אמצעי כנ"ל והוא כי הנה כתר הוא דוגמת החומר הקודם הנקרא היולי⁸ שיש בו שורש כל הד' יסודות בכח ולא בפועל ולכן נקרא תהו כי הוא מתהא מחשבות בני אדם באמרם הנה אנחנו רואים שאין בו צורה כלל ועכ"ז אנחנו רואים שהוא נאצל ויש בו כח הד' צורות נמצא כי אפשר לקרוא א"ס ומאציל כמו שהוא דעת קצת המקובלים שהא"ס הוא הכתר ואפשר לקרוא בשם נאצל כי ודאי א"ס גדול ממנו וע"כ הזהירו בו חכמים במופלא ממך אל תדרוש אמנם תכלית מה שאנו יכולים לדבר בו הוא כי הכתר הוא בחי' ממוצע ממאציל ונאצל והטעם הוא כי הבחינה היותר האחרונה מכל האפשר בא"ס הוא אשר האציל בחי' א' אשר בה שורש כל הי"ס בעולם ודקות גדול שא"א להיות לנאצל יותר דקות ממנו כי תהו אשר למעלה ממנו אין עוד זולת האפס המוחלט כנ"ל

רבנו מדבר על בחי' השלום של יוסף ולא מזכיר שיוסף שומר הברית, שלכאורה זה עיקר המיוחד ביוסף הצדיק כמבואר בזוהר צדיק הוא מאן דנטר ברית. וכידוע שיוסף זכה לתקן ספירת היסוד כשעמד במסירות נפש בניסיון עם אשת פוטיפר. ונראה פשוט שאמנם הכוונה להדגיש את מדת השלום שיש בברית. אבל בוודאי הכוונה גם לתיקון הברית שיוסף הצדיק יסוד עולם, נקרא כך על שם שתיקן את מדת היסוד, וברית היא מרכבה ליסוד (תורה לד) ובספרי קבלה (שערי אורה) שספירת היסוד נקראת שלום. וגם בנגלה הברית נקרא שלום כמבואר בשבת קנב. משים שלום בבית בטל.

ונ"ל שעומק הכוונה כאן היא שבכל אחד מישראל ואפילו פושעי ישראל, שם ישראל שעליו הפירוש שעדין הוא קשור באיזה בחי' של ברית וקשר להקב"ה, והיא בחי' יוסף שנמצא בכל אחד מישראל, כי יוסף הוא חלק משם ישראל. ובאמת כל אחד מישראל כפי תיקון הברית שזכה כך גם בחי' יוסף שבו מתעורר ביותר שלהבת אהבה כשרוצים להפריד אותו מהקב"ה, והחידוש כאן שאפילו הקשר ברית הקלוש ביותר שיש עדיין לקל שבקלים ע"י שם ישראל עליו, הקשר ברית הזה הוא מספיק חזק כדי שיהיה מוכן למסור נפשו למות ולבד שלא ימיר דתו. כי כמו שהאבות חקקו בכל אחד מישראל מדות טובות של רג"ב רחמנים מצד יעקב גומלי חסדים מצד אברהם ובישנים מצד יצחק, כך גם יוסף חקק בכל אחד מישראל וגם נמצא ניצוץ ממנו בכל אחד מישראל, שעל זה נאמר (ישעיה ס כא) "ועמך כולם צדיקים". וניצוץ יוסף הזה הוא המחבר כל יהודי בשלהבת אהבה להקב"ה, אלא שמי שהוא במדרגה נמוכה הניצוץ יוסף הזה נעלם בו מאד אבל מתגלית בכל עוז כשרוצים להפריד אותו לגמרי מהקב"ה. (ועל זה אמרו שיותר קל למות על קדוש השם מלחיות על קדוש השם)

כאמור מה שהשלום מחבר הפכים, נראה שהכוונה לברית שגדרה הוא ששנים נעשים כמו שני חצאים של דבר אחד, והיא תמיד בין לכל הפחות שנים, ובדרך כלל הם הפכים מאד כגון ישראל והקב"ה. ומצינו בתורה שאברהם כרת ברית עם ענר ממרא ואשכול ועם אבימלך. רבנו לא מבאר מדוע בחי' שלום בחי' יוסף מחבר הפכים. ולכאורה דייקא כיון שנקרא ברית, לכן מחבר הפכים, שזה מהות וגדר הברית. ואולי ברית היא כבר תוצאה של חיבור ההפכים ע"י השלום, שע"י שנים נעשים מחוברים כאחד, ולא שכח הברית לחבר. אבל מלשון התורה לכרות ברית משמע שהברית מחבר הפכים לכאורה כמו השלום. וכן מלשון התורה לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום, ולשון ברכה מבארים מלשון להברוך את הגפן, (שמכופף זמורה מעץ הגפן ותוחבו בקרקע ומשרשי וגדל עץ חדש) דהיינו להוריד שפע מלמעלה לתוך כלי של שלום שיכול לחבר שפע רוחני לאדם גשמי, באופן שישאר בציור טוב. ומבואר בתורה לו אות ו' שע"י תיקון הברית מצייר את האור הפשוט הבא מלמעלה לטובה, וזוכה להבין נכון את הדבור של הצדיק. הרי שגם ברית הוא כלי מחזיק ברכה.

עוד אולי אפ"ל שכח השלום של היסוד הוא כיון שסילוקא דיסוד עד אבא ואמא כמבואר בתורה לו אות ה' עפ"י הזוהר/י' לכן יש כח ביסוד להעלות כל דבר לשרשו ששם הכל בחי' אחת, או להוריד שכל שעל ידו גם הפכים נתפסים כאחד. ואע"פ שאבא ואמא לכאורה הם עדיין לא אחד אלא אריך אנפין שבכתר מעליהם שם הכל אחד. אפשר שאור החכמה המאיר בבינה ויורד ע"י היסוד יש בו כבר בחי' של השגת אחדות בין הפכים.

עוד לבאר מנין כח השלום לחבר הפכים של יוסף עיין לק"ה חו"מ מצרנות ד' אות ב' ג' שכל המציאות העולם גשמית ורוחנית מורכבת מד' יסודות כל מציאות בהרכב שונה אבל בכולם יש את כל הד' יסודות וכנראה בחוש שד' יסודות שונים זה מזה בתכלית ועל כן רק ע"י יסוד פשוט חמישי שהוא הצדיק יש אפשרות לעשות שלום ולחבר ביניהם, נמצא שצדיק יסוד עולם הוא בחי' השלום שנותן קיום לכל הבריאה בכל פרט שבה הקטן ביותר והגדול ביותר. ויוסף הצדיק יסוד עולם הוא היסוד הפשוט כח השלום לחבר את כל ההפכים שבעולם.

למעשה

עיקר העצה היא שהמתפלל צריך להרגיש בתוקף ועז שמחשבה זרה היא כמו עכו"ם הרוצה לאנסו להמיר דתו ולבטל ממנו שם ישראל (ספירת תפארת ו' קצוות הרמוז בפסוק ישראל אשר בך אתפאר). וא"א לקרא וו בלא ו' שני, לכן מיד מתעורר הו' השני, ו' החיבור של יוסף שמחובר לישראל, שהוא כח עצום של הוימאן יוסף בשלשלת, כשמאן יוסף במסירות נפש לשמוע לגבירתו אשת פוטיפר, ונחקק בכל אחד מישראל בבחי' הו' השני הממאן להפרד משם ישראל, מבחי' ישר-אל. ואזי מתעורר בשלהובין דרחימותא שלהבת אהבת ה' ומוכן למסור נפשו ולמות על קדוש ה'.

אבל כשבא למסור נפשו בפועל אזי מתעורר יצה"ר, רצון החיים שבנפש הבהמית שבו. וצריך התגברות. נמצא שהשלהבת האהבה היא חסדים שביוסף, אבל אח"כ שבא למסור נפשו בפועל מתגבר יצר החיים, ואזי מתגבר עליו בבחי' הגבורות שביוסף. כי יוסף בחי' שלום המחבר הפכים חסדים וגבורות. וע"י שניהם מוסר את נפשו שלא להתנתק מישראל, דהיינו לחבר ההפכים שהם ישראל ופושעי ישראל.

^י עיין זוהר משפטים דף קי סוף ע"א ותחילת ע"ב עה"פ משכיל לאיתן האזרחי ובע"ח שער ט' סוף פ"ג. ובזוהר הרקיע שם ועין ביאור האידרא זוטא קיח. ובאוצרות חיים שער הנקודים סוף פ"ט ד"ה ועתה צריך לתת טעם. בכל המ"מ האלה לא נזכר עד או"א אלא עד הדעת, וגם הלשון סילוקא דיסודא לא נמצא. עוד עיין לעיל תורה כט אות ד' ואות י'.

ואולי אפשר לומר שיצר החיים המתגבר ומעלים את האור הראשון של שלהבת אהבה של בחי' יוסף זה בחי' אור של בעל תשובה ובחי' אור של ליל הסדר/טו שהוא למעלה מהכלים, אבל בזמן קצר נעלם ולא נשאר אלא רשימו ממנו/טו שהוא הנותן כח להישאר עם הרצון הנפלא לא להתנתק אלא לכסוף להחזיר את האור הראשון. נמצא שבשעת מעשה של מסירות נפש עושה זאת מכח הרשימו. דהיינו שבחי' השלום של יוסף, הוא אור עצום ונפלא, כח היסוד לעלות עד חכמה המאיר בבינה, להאיר משם אור פליאות חכמה, אור אהבה נפלא שמעורר קנאות עצומה בשלהבת אהבה, למאן להפרד מהקב"ה, שמכוחו נקרא שלום כי כוחו לעשות שלום בין הפכים. והוא כל כך גדול עד שאפילו הרשימו שלו לבד נקרא שלום שמחבר הפכים. רק החילוק הוא כשבחי' יוסף בעצמה מאירה לא צריך התגברות כי זה חסד השופע בו מבחי' יוסף שמתעורר בו כשרוצים להעבירו על דת, אבל כשנעלם האור ונשאר הרשימו אזי צריך התגברות על היצה"ר יצר החיים, והרשימו של יוסף גם הוא גדול מאד להתגבר על היצר ולמסור את הנפש על השלום והברית בינו להקב"ה.

קושיות

- א. שלום בחי' יוסף מחבר הפכים – צ"ע הרי שלום אומרים זה לזה כנשפרדים וכשחוזרים להפגש ושואלים בשלומי של פלוני, וכשמזכירים אדם שנפטר אומרים עליו השלום, ועל התורה כתוב דרכיה דרכי שלום, ולא אומרים שלום בבית המרחץ כי הוא אחד משמותיו ית'.
- ב. צ"ע מדוע כדי לזכות לבחי' יוסף שלום צריך להגיע למסירת נפש ולא בפשוטו שאת מדת יוסף מעוררים ע"י שמירת הברית? ונ"ל כי שמירת הברית היא מדרגה, וכאן מדבר מעצה לכל אדם אפילו פושעי ישראל. ויש קצת ראייה שדווקא נדחי ישראל על ידם נעשה השלום יותר, ממה שמביא את הכתוב בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס.
- ג. כשרוצים לאנוס אפילו פושע ישראל להמיר דתו מיד מתעורר בחי' יוסף שבתוכו בשלהובין דרחימותא למסור הנפש, ואחר כך הוא מתגבר על יצרו ומוסר נפשו – צ"ע מדוע אחר כך ולא מיד? משמע שמרגע שרוצים לאנוס עד שבפועל באים להמיתו אם לא ימיר דתו, בזמן הזה מתגבר עליו יצרו, והוא מתגבר עליו, ומוסר נפשו. וצ"ע בזמן שלמעשה מוסר נפשו למות האם זה מאותו שלהובין דרחימותא של יוסף שהתעורר בו בתחילה או שבאמת היצר כיבה את ההתלהבות הראשונה ונשאר בו רק הרשימו שלו ומכח הרשימו הוא מוסר נפשו. ומלשון התורה "ואח"כ מתגבר על יצרו" נראה שדייקא כיון שזה אח"כ, לכן כבר צריך התגברות על יצרו, אבל בתחילה בתוקף השלהובין דרחימותא שהתעורר בו בחי' יוסף לא היה צריך התגברות. כך נראה וצ"ע.

עד כאן ההקדמה

תורה פ נ"י

(תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

פירוש שע"י שמכוון בתפילה ומוכן למות על קדוש ה' ובלבד שלא תפריד שום מחשבה זרה בינו להקב"ה אזי תפלה כזו מעוררת שפע ברכות וישועות וממעיני הישועה שכל חדש. וזה ה' עוז לעמו ית' דהיינו תורה ושכל להבין אותה ע"י שיברך את עמו בשלום שרק על ידו אפשר להתפלל בכוונה לחבר מחשבת חכמה לדבור.

הנה ידוע שגדול השלום, כשדרז"ל כמו שדרשו רבותינו ז"ל (עוקצין פ"ג/טו) שלא מצא/כ
הקב"ה כלי מחזיק ברכה/כא) אלא השלום/כב) נראה ממה שלא נקט מחזיק ברכה אלא כלי מחזיק

^{טו} ליקוטי הלכות ראש חדש הלכה ג אות ג' – כף הוא דרך של תשובה בבחינת פסח שהוא יציאת מצרים... ע"ש

^{טז} היסוד הזה נמצא בבריאה מראשיתה שתחילה היה אור א"ס ממלא הכל ועשה חלל פנוי שבתוכו נשאר רשימו מאור א"ס שנעלם, ומכח הרשימו הזה ניתן כח לחבר בין העולמות שבחלל לא"ס שהם תכלית ההפכים, ורק מכח זה שייך אמונה בעולמות וכמבואר בלק"ה נדה ב'. וזה סוד מתן תורה שמכוחו כל ישראל נחקק בהם אהבת ה' ונעשו ממלכת כהנים וגוי קדוש כמבואר בתורה לד. ויסוד זה נמצא בכל חתונה של איש ואשה כמבואר בסנהדרין כב: אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי וביאר האריז"ל שבביאה ראשונה שביק בה ההוא רוחא שממנו נשאר בה הרצון והשתוקקות לבעלה שעל ידו נולדים כל בניה. ועיקר הרוח הזה נמצא בנן הבכור, ובבחי' זו יוסף הוא הבכור. עיין בלק"ה נחלות ד' ג' בביאור ענין הפי שנים שזכה יוסף בתורה ב'.

^י לא ידוע היכן ויחסי נאמרה תורה זו

^י דפיר של תורה פ בצילום 136 ריש סוד ג'

^{יט} משנה מסכת עוקצין פרק ג משנה יב – ... אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן חֶלְפָּתָא, לֹא מֵצָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלִי מַחְזִיק בְּרָכָה לִישְׁרָאֵל אֱלֹא הַשְּׁלוֹם, שְׁנֵאמַר (תהלים כט). יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

ברכה שאין הכוונה לחבר בין הברכה למתברך^כ, אלא בין חלקי הכלי, להתהוות כלי, כי כן טבע הכלים שהם חלקיקים זעירים/כ"ו ורק ע"י השלום ביניהם אוחדים זה בזה להתהוות כלי מחזיק ברכה של שפע בתוכו. ומה הוא השלום מה היא תכונת השלום? ומתוך שמחבר תרי הפכים [כ"ה] כ"ו מחבר דייקא ולא רק משקט את המלחמה ביניהם/כ"ו.

תוי"ט – ומסיים יברך את עמו בשלום. וסיפא פירושא דרישא. ה' עוז וחוזק. ירצה ליתן לעמו. ומה עשה ברכם בשלום. שזהו חוזק. ומבואר הוא בעצמו שכל הברכות שבעולם אינן מתקיימין אם אין שלום. ובמדרש רבה סוף פרשת שופטים איתא בזה הלשון. כלי שהוא מחזיק את כל הברכות לברכן בו כו'. ומאמר הזה ראוי להיות בחתימת המשנה. כי ה' עוז לעמו יתן. על שעת מתן תורה הוא נאמר. כמו שדרשו ז"ל מקרא דלעיל מיניה. ה' למבול ישב. (זבחים קטז) שנתקבצו כל הגוים אצל בלעם וכו' ומכיון שכשנתן להם העוז היא התורה. ברכם ג"כ בשלום. נדע מזה שזאת התורה היא גורמת ברכת השלום.

תפארת ישראל /יכין/ [צו] ר"ש בן חלפתא – מייתי הך מימרא הכא בתר הך דלעיל, דמדאמרינן לעיל דהעוסק בתורה אוכל פירותיה בעולם הזה דיופרי, והקדק קיימת לעולם הבא עד אין סוף, לא תקשה הרי הרבה עשו כן ולא הועילו, ובקושיית הש"ס (בברכות שם) להכי מסיים נמי במאמר ר' שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ואם כן זה שלא מצא בכל עמלו בתורה, ברכה בביתו היינו מדלא היה לו כלי השלום בביתו, ולהחזיק לו בה ברכת ד' היא תעשיר, מדלא דקדק בחיוביו לאדם, והיה לו קטטה עם חבירו ובני ביתו, מדלא מילא חיוביו להם כראוי, והרי השלום והברכה הא בהא תליא, וכדאמרינן [ב"מ דף נ"ט ע"א] כד שלימה שערי מכדא, רמי ואזיל תיגרא בביתו, ואם כן כל אחד סימן לחבירו, אבל כשישראל שרויים בשלום יחד ובאחדות, הרי אז אף כשאין עושי רצונו של מקום ח"ו, גדול כח השלום להריק עליהם ברכות וטובות במדה טפופה, ואפילו כשעובדין ע"ז, וכמ"ש בב"ר [פ"ב] על הפסוק חבור עצבים אפרים הנח לו, דר"ל גם אם אפרים מחובר ואדוק עם עצבים, יענה ויאמר האב הרחמן למה"ד הנח לו, ואעלים עיני מחטאיו מלהענישו אבל חלק לבם, אם לבם חלק זה מזה, שמחסרים חיוב שחייבין זה לזה, אז עתה יאשמו, וכן אמרינן נמי בירושלמי [פאה ד"ל ע"א] אחאב לא הניח הר וגבעה בארץ ישראל שלא העמיד עליו ע"ז, ואעפ"כ היו יוצאין למלחמה ונוצחין, והוא בעבור שהיה שלום ביניהן, שהרי עובדיה טמן כמה מאות נביאים, ואפילו הכי כשעמד אליהו בהר הכרמל והכריז בקול גדול לפני המלך, אני נותרתי נביא לד', לא היה אחד מהקהל הגדול שהלשינו לומר שקר אתה אומר, ואם כן אם כך לעוברי רצונו, לעושי רצונו על אחת כמה וכמה, דכל שכן וקל וחומר בן בנו של קל וחומר, כשישראל בנים למקום, עושי רצון אביהם שבשמים וצבינו, כ"ש שיהיה גם תיווך השלום שביניהם סיבה להחזיק ולתמוך כותל הגוהה בבנין העה"ז, הנוטה ליפול, יחזקוה ד' ביד עוזו במסמרים בל ימוט, ואורות ההצלחות והברכות יבקייעו לו בכל דרכיו מחלונות הרקיע סביב לו:

^כ לא מצא – הלשון צ"ע מדוע נקט בלשון שלילה.

^{כא} מחזיק ברכה – הלשון צ"ע דלא נקט כלי לקבל שפע, מה הכוונה ברכה. וראיתי מבארים ברכה לשון להברך את הגפן דהיינו להוריד שפע מלמעלה לתוך כלי של שלום שיכול לחבר שפע רוחני לאדם גשמי, באופן שישאר בציור טוב. עיין תורה לו אות ו' שע"י תיקון הברית מצייר את האור הפשוט הבא מלמעלה לטובה, וזוכה להבין נכון את הדבור של הצדיק.

^{כב} כלי מחזיק ברכה אלא השלום – צ"ע האם אמנם הכוונה שהשלום בעצמו כלי, כלשון המשנה, ולפי המבואר לקמן שמחבר הפכים הפירוש שהוא מחבר בין הברכה למתברך שהם הפכים. או שכונת המשנה שהשלום עושה כלי, שמחבר הפכים אזי שניהם יחד נעשים כלי לברכה. וזו תכונת כל הכלים שעשויים חלקיקים נפרדים וע"י שלום אוחדים זה בזה ונעשים כלי.

לבאורה השלום מתייחס להחזקת הברכה, שבלי השלום הברכה הנשפעת לא מתקבלת, ולפ"ז כח השלום לחבר את הברכה למתברך כיון שהם הפכים. אבל נראה לדייק מלשון המשנה "לא מצא הקב"ה כלי" מחזיק ברכה אלא השלום, ולא אמר רק שלא מצא מחזיק ברכה אלא השלום, משמע שהשלום הוא הכלי, ולא רק מחבר ברכה למתברך.

וכעין זה בחי"מ ריח אמר רבנו בר"ה האחרון אם תחזיקו עצמכם ביחד, אז תהיו אנשים כשרים וצדיקים דהיינו שע"י יתקיים מה שאמר גמרותי ואגמור. משמע שע"י השלום נעשים כלי להשפעת השפע מוחין מהצדיק.

כלי מחזיק ברכה – ראיתי ביאור (שעת רצון וזר שמות סז ד"ה הוצא רשיו) לשון כלי מחזיק ברכה דהיינו כלי להולדה, בחי' ההוא רוחא דשביק בה בעלה בביאה ראשונה שהוא אור התשובה ופסח שמאיר באור גדול בביאה ראשונה ונעלם והרשימו שלו הוא הכלי והעושה שלום. (יתבאר לקמן בענין קדוש השם)

^{כג} אע"פ שהם הפכים כי הברכה חסד והמתברך דין.

^{כד} כל כלי עשוי חלקיקים המחוברים יחדיו לכלי אחד גדול. והכלל בגשמיות שכל חלק יש לו גבול שסותר את הגבול של חבירו רק ע"י כח השלום אוחדים החלקיקים זה בזה כדי להישאר יחדיו כלי לקבל בו שפע, שא"א ליחיד לקבל אלא ע"י שמתבטל לכל חבירו.

^{כה} עיין לעיל תורה לג אות ה' ועיין בעש"ט עה"ת פנחס ב' ומקור מים חיים שם.

^{כו} עיין תורה לג סוף אות ה' – ויש גם כן צדיקים שהם צפונים ומסתרים, שאין העולם כדאי להשתמש בהם. וצדיק נקרא טוב, כמו שכתוב (ישעיה ג): "אמרו צדיק כי טוב" (חגיגה שם). ונקרא אור, כמו שכתוב (תהלים צ"ז): "אור זרוע לצדיק". וכשיתגלו הצדיקים הצפונים, והתורה הצפונה, אזי יתגלה שלום רב בעולם. שיתחברו כל הפכים יחד, כמו שכתוב: "וְגַר זָאֵב עִם כְּבֶשֶׂת". כי אז יתגלה האהבה שבדעת, הנקרא "יום אחד יודע לה". הינו האהבה שבדעת, אשר הוא לא יום ולא לילה, הינו שהאהבה הזאת היא למעלה מהזמן, ולמעלה מהמדות:

בעל שם טוב על התורה – פרשת פינחס אות ב. לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, נודע מה שכתב בזהר (אחרי דני"ז ע"ב) ובכתבים בליקוטי תורה פ' ויקרא כי נדב ואביהו אינן תרי פלגי גופא דלכך נטל פינחס נשמת שניהם שהם נחשבין לאחד כמו שכתב בזהר יעו"ש, וזהו שנאמר להניי נותן לו את בריתי שלום וכו', כי נודע על פי ששמעתי מרבותי כי המחבר (ה) שני דברים יחד נקרא שלום, ולכן נקרא היסוד שלם כו', ומבשרי אחזה אלהי (איוב י"ט) וגם כן כשיש פירוד בין אנשים, זה האדם המחבר נקרא רודף שלום, וסיבת חטא נדב ואביהו שלא נטלו עצה זה מזה שנאמר ויקחו איש מחתתו שלא היה שלום ביניהם, ופינחס שתיקן זה וניתקן על ידי שניתן לו ברית שלום לחברן בחינת נשמת נדב ואביהו לחד גופא וכו': (תו"ר פ' אחרי דצ"ו ע"ד)

ועי"ש הערת מקור מים חיים אות ה) שכתב ובתו"ר פ' שלח דקמ"ו ע"ב וז"ל, כי ענין מעלת הצדיק יסוד עולם הנקרא שלום, כי גורם לחבר שני הפכים ונקרא שלום, כנודע בענין המתווך שלום בין איש לרעהו, ומבשרי אחזה אלוהי, עכ"ל. ובפ' קדושים דק"א ע"ג וז"ל,

כשדרז"ל כמו שדרשו רבותינו ז"ל (**זוהר ויקרא ד' יב ע"ב**)^{כח} **בפירוש הפסוק** [כט]^ל **המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו**^{לא} **כי זה המלאך גבריאל מאש**^{לב}, **מדת הדין, וזה המלאך מיכאל ממנים**, **מדת החסד, שהם תרי הפכים כי מים מכבה אש**^{לג}, **והקב"ה מדת התפארת (יעקב) עושה שלום**

דזכרנו דאי אפשר לחבר ב' הפכים הנקרא שלום כי אם על ידי בחינה ממוצעת וכו' דאז יש לו חיבור ושייכות עם בחינה זאת וגם יש לו חיבור עם בחינה שכנגדו, עכ"ל. ושם דק"א ע"ב הביא עיקר ענין זה בשם חכמי המחקר, שאי אפשר לקרב שני הפכים כי אם על ידי דבר ממוצע בו, ע"ש. ובס' בן פורת יוסף לפ' חיי פנ' ד' דמ"ב ע"א בביאור הכתוב (תהלים ל"ז) כי אחרית לאיש שלום וז"ל, כי להעלות ולחבר מדרגה תחתונה הנקרא איש, כמו שנאמר (תהלים א') אשרי האיש, כי תואר איש הוא סוד ג' ראשונות כנודע בתיקונים יעו"ש (בתיקוני זוה"ק תיקון מ"ט) זה אי אפשר כי אם על ידי דבר ממוצע, והוא נקרא שלום, שיש בו כח לחבר ב' הפכים, מה שאין כן בלאו הכי, וזהו שאמר הכתוב כי אחרית לאיש שלום, ר"ל לחבר אחרית לאיש הוא על ידי שלום, וזהו סוד כל היחודים והברכות כמ"ש בשם הרב מ"ו יצחק פיסטנר בכוננת ברוך אתה ה' וכו' עכ"ל. ומה שרמזו כאן לדברי הרר"י פיסטנר הזכיר שם בס' בפ"י דמ"ט ע"ד ובתיקוני פ' תולדות דכ"ד ע"א וז"ל, אך לשתף ולהמתיק מדת הגבורה הקשה בחינת יצחק, עם מדת החסד בחינת אברהם, אי אפשר כי אם על ידי דבר ממוצע, שהוא בחינת יעקב, הנקרא נורא מצד יצחק כנודע, וכפי שקבלתי מפי קדוש המנוח מורה"י פיסטנר בענין הברכות איך להמתיק תחלה מדת הדין הקשה על ידי מדת הדין רפה שהוא מלכות יעו"ש, עכ"ל:

^{כז} **בתורה לט** ובתורה זו הדגיש הריצ"ח ששלום אינו ויתור דהיינו לא כפי המשמעות של שלום בלשון בני אדם, כגון שלום בין מדינות, שהחלש משלים עם המצב, וכן בין אדם יש שלום שהוא רק מניעת מלחמה ויש שלום של שמירת מרחק, עיין תורה זו שלום בלא דבור, אבל שלם אמיתי הוא התכללות ואהבה וחיבור ממש בין ההפכים. רק כך נעשים כלי לברכה. שעל כן צוותה התורה ואהבת לרעך כמוך כי כל ישראל קומה אחת ויש שפע שא"א ליתן לפרט אלא שהפרט מקבל רק ע"י שהוא חלק מהכלל. ובנ"ל שרבונו אמר רק תחזיקו עצמכם ביחד.

^{כח} **זוהר ויקרא דף יב**. כתיב (איוב כה ב) **המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו**, האי קרא אוקמוה חברייא, אבל המשל דא (דף יב:) אברהם, דכתיב ביה (בראשית כג ו) נשיא אלהים אתה בתוכנו, וכתיב (שם יב ב) ואברכך ואגדלה שמך, ופחד דא יצחק, דכתיב (שם לא מב) ופחד יצחק היה לי, עושה שלום במרומיו דא יעקב, דכתיב (מכילתא ז כ) תתן אמת ליעקב, וכתיב (זכריה ח יט) והאמת והשלום אהבו, דאמת ושלום קשיר דא בדא: **ועל דא** הוא (התפארת) שלימותא דכלא (כי מכריע בין חרג), ושלמים (וזה סגולת קרבן שהם בחי' תפארת) שלימותא הוא, ושלמא דכלא, ומאן דאקריב שלמים, אסגי שלמא בעלמא, (והוא כעין יעקב, כי) יעקב איהו עביד שלום כמה דאמרן, בגין דאחיד להאי ולהאי (יעקב אחוז בקו בימין ובקו השמאל ומשלים ביניהם), ושלמים אחידן במצות עשה ובמצות לא תעשה, בהאי סטרא ובהאי סטרא, ועל דא אקרי שלמים, ורזא דמלה דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, גבר שלים, שלים לעילא ושלים לתתא: **דבר אחר**, המשל דא (מלאך החסד) מיכאל, ופחד דא (מלאך הדין) גבריאל, דא יסודא דיליה ממאי, ודא יסודא דיליה מאשא, וקודשא בריך הוא (בסוד התפארת) עביד שלמא ביניהו, דכתיב עושה שלום במרומיו:

^{כט} איוב כה ב'

^ל **איוב פרק כה (ב) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו:**

רמב"ן – המשל ופחד עמו. כאשר לא מצאו מענה לסתור דבריו, שב בלדד להביא ראיה ממעלת הבורא יתעלה ומפחיתות האדם. אמר כי הכל במשפט וצדק, כי השופט צדיק והנשפט סכל מדעת הסוד, ועל כן ילעיג על איוב כי הוא סבור שהוא מקרה מפני הטעם הזה בעצמו כאשר כתבתי לך שלישים:

המשל ופחד עמו. עם האל אשר יזכיר בפסוק הבא אחריו, כי יש ממשל לשפוט אבירי הכח והכל יש להם לפחד ממנו:

עושה שלום במרומיו. כי במרום אין דבר רק שלום, וירצה לומר כי התמורות אשר למטה גורמות רעותיהם והם מדופי המקבלים, כי אין רע יורד מלמעלה:

רש"י (ב) (מענה בלדד). המשל ופחד עמו – כלפי שאמר איוב אערכה לפניו משפט אמר לו המשל ופחד עמו, המשל זה מיכאל ופחד זה גבריאל כלום אתה יכול להשיב את אחד מהם. עושה שלום במרומיו – כשהמלות עולים כל א' סובר אני עולה ראשון לפי שאינו רואה מה שלפניו לפיכך אינו מתקנא, כ"ש, ל"א עושה שלום במרומיו אש ומים בלולין ואין מים מכביין את האש, כ"ש:

מצודות דוד (ב) המשל ופחד עמו – גודל הממשלה ומרבית הפחד אשר עם ה' כ"א מהם עושה שלום במערכות השמים לשלא יתנגדו זה לזה בפעולת עולם השפל ולכל ישנו את תפקידם ר"ל לא כשתאמר אתה שאין מערכות השמים נכנעים למקום כי הן יכנעו מפניו אם מיראת הרוממות אם מפחד העונש:

מלבי"ם (ב) המשל ופחד עמו – ר"ל ה' נותן ממשלת לאחרים (שעז"א המשל בהפעיל), ובכ"ז נשאר הפחד עמו, ר"ל הוא דומה כמלך שמינה מושלים תחתיו, ובכ"ז הוא בעצמו משגיח על כל דבר וכולם מתפחדים ממנו, וכן כל כוחות הטבע ותולדותיה הגם שהפקיד עליהם מושלים רבים שהם מערכת הכוכבים והשרים העליונים וכ"א ממנה על פעולה מיוחדת, בכ"ז הוא המשגיח על כולם שיהיה בדין ובצדק וכולם מתיראים ממנו, והוא העושה שלום במרומיו – שהגם שהכוחות אשר בבריאה, וכן הראשים הפוקדים עליהם, הם מתנגדים ול"ז, וכ"א פועל פעולה מיוחדת לעצמו מתנגדת אל פעולת זולתו, הוא העומד בראש הסולם וקושר קשרים לאותיות הבריאה, ומחבר ומצרף כל הפרטים להנהיגה כולל שלימה ולספר שלם כתוב במכתב אלהים בחכמה ודעת, כמ"ש יוצר אור ובורא חשך עושה שלום, וכמש"ש:

^{לא} **בגמרא ר"ה כג**: מפרש רבי יוחנן את הפסוק הזה שמעולם לא ראתה חמה פגימת הלבנה ואת פגימת הקשת (בענן), דהיינו שכך סידרן הקב"ה כדי לעשות שלום במרומיו. דהיינו בין החמה והלבנה. ושלא ליתן פתחון פה לעכו"ם שחמה יורה חיצים בכופרים בה.

^{לב} **עיין פסחים קיח**. במעשה בחנניא מישאל ועזריה שנבוכדנצר זרקם לאש, שאמר גבריאל אני שר של אש ארד ואקרר מבפנים.

^{לג} **מים מכבה אש** – (כי האש צריכה חמצן והמים חונקים אותה) צ"ע כי יש עוד הבדלים בין מים לאש שזה עולה וזה יורד וזה קר וזה חם זה חסד וזה גבורה, וכן במדות המשתלשלות מהן זה תאוות התענוגים וזה גאווה והתנשאות. אבל נראה כוונת רבנו שעיקר המונע את ההתחברות של שני המלאכים האלו היא הטבע שהחסד מבטל את הדין. ולכאורה צ"ע הרי יש גם מציאות להפך שהדין מבטל את החסד, ואפילו בטבע יש מציאות באש חזקה שהמים לא מכבים את האש אלא מבעירים אותה יותר, ע"י החמצן שבהם. (כגון מיכל דלק בוער אסור לשפוך עליו מים, אלא לכסותו)

ביניהם ומחברם יחד. דהיינו שלוליא השלום היה רק מים וע"י השלום יש קיום לאש עם המים. והכי נמי רק ע"י השלום יש מציאות למלאך גבריאל, ל"ו עם מיכאל.

שם בזהר ויקרא הנ"ל לא נזכר יוסף, אלא יעקב שמדתו תפארת המכריע בין החסד וגבורה וע"ז עושה שלום ביניהם ע"ש. אבל רבנו מבאר עפ"י הסוד שספירת היסוד נקראת שלום וכן מבואר בפנחס ונתתי לו את בריתי שלום

והוא הכלי מחזיק ברכה דהיינו השלום, הוא מדת היסוד, הוא **בחי' יוסף** הצדיק יסוד עולם/ל"ה, **כי יוסף מחבר תרי הפכים, חסדים, וגבורות.** בחי' יסוד המחבר דבר ונוק' שני הפכים, להולדת כבוד שמים ע"י חסד וגבורה שבו שהם שני הפכים כי הוא המשפיע והוא הממאן להשפיע במקום שלא יוליד כבוד שמים, דהיינו כריתת ברית, שכורת עצמו מהערוה ומחבר עצמו לאשת חיל.

כיון שיוסף יסוד שלום שיש בו דין וחסד **לכך נאמר ביוסף (בראשית לז) ויבא יוסף את דבתם רעה,** דהיינו שהיה הולך לאביו ומספר לו על מעשיהם של אחיו/ל"ו שלפי דעתו/ל"ח עשו עבירה, מעשה זה הוא **בחי' גבורות. כי** אף על פי שאהב אותם, נהג בהם במדת **שמאל דוחה** [ל"ט/מ], ואח"כ כתוב שאמר למלאך שפגש בדרכו לחפש את אחיו **את אחי אנכי מבקש (שם/מא)** הרי שהיה אוהב ומבקש את אחיו,

ל"ו **עיין יומא עז.** שבסוף בית ראשון גברו הפשעים מאד וגם בתוך בית המקדש כפי שמספרת הגמ' שם והקב"ה ביקש להעניש ומיכאל לימד זכות ולא קבלה הקב"ה, ואזי נצטווה גבריאל לקחת גחלי אש לזרוק על ישראל לכלותם לגמרי, והוא לא עשה כן אלא ביקש מהכרוז שיתן לו גחלים וע"ז נצטנו קצת וע"ז נשאר שארית מישאל. ונענש על זה. מבואר שם וכן בפסחים ק"ח הנ"ל שאע"פ שהיה מלאך של דין היה מלמד זכות על ישראל, (עיין מתיבתא שם הערה טו). הרי שהיה בו גם מדת החסד קצת, ולפ"ז גם אחרי השלום ביניהם היה בחי' מים גובר על האש.

ל"ה **עיין לק"ה מצרנות ד'** ג' שהצדיק הוא יסוד פשוט בחי' שלום, כלי מחזיק ברכה, רק הוא יכול לחבר ולמוג את הד' יסודות גשמיים ורוחניים, המשונים זה מזה בתכלית, נמצא שרק על ידו מתהווה כל פרט גשמי ורוחני בבריאה.

ל"ו **בראשית פרק לז (ב) אלה תלדות יעקב בן יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם:**

רש"י – את דבתם רעה – כל רעה שהיה רואה באחיו בני לאה היה מגיד לאביו שהיו אוכלין אבר מן החי ומזולזין בבני השפחות לקרותן עבדים וחשודים על העריות ובשלשון לקה. על אבר מן החי וישחטו שעיר עזים במכירתו ולא אכלוהו חי כדי שילקה בשחיטה ועל דבה שספר עליהם שקורין לאחיהם עבדים לעבד נמכר יוסף. ועל העריות שספר עליהם ותשא אשת אדוניו וגו':

רמב"ן – והוא עם בני בלהה ועם בני זלפה נשי אביו תמיד, לא יפרד מהם בעבור נערותו, כי להם צוה אביהם שישמרוהו וישרתוהו, לא לבני הגבירות, והוא מביא מהם דבה רעה אל אביהם, ולכן ישנאוהו אלה הארבעה האחים ואחר כן אמר כי אביו אהבו, ויראו אחיו האחרים כי אותו אהב אביהם יותר מכולם ויקנאו בו וישנאוהו, נמצא שנאו מכולם, בני הגבירות יקנאו בו למה יאהב אותו מהם והם בני גבירה כמורה, ובני השפחות אשר לא יקנאו בזה למעלתו עליהם, ישנאו בו בעבור היותו מביא דבתם אל אביהם וטעם דבתם רעה, להפליג, כי כל דבה רעה היא ועל דעת רש"י (במדבר יד לו) יתכן שתהיה דבה טובה ו"מביא דבה" הוא אשר יראה יגיד, אבל "מוציא דבה" הוא כסיל האומר שקר:

ל"ו **עיין פרש"י** שהכוונה לששת בני הגבירות. ועיין **רמב"ן** שהכוונה לארבעה בני השפחות.

ל"ח **שפתי חכמים על רש"י שם** – (ג) וקשה דהיאך יתכן לומר שבני יעקב יהיו חשודין על זאת, ואי חס ושלום אמת הוא למה נענש יוסף על זה. וי"ל דודאי לא היו חשודין על זה, **אלא שיוסף היה טועה בדבר,** לכך נענש שהיה לו לעיין בדבר על מה שחשדן על אבר מן החי שהיה רואה אותן שאכלו מבהמה שנשחטה ועדיין **מפרכסת** דמותר לאכלה, דכיון שנשחטה שחיטה מתירה, והוא סבר שכל זמן שמפרכסת עדיין הוי אבר מן החי, או שהיה רואה שאוכלין בן **פקועה** שמותר בשחיטת אמו ואפילו שהוא שור גדול, ואין צריך שחיטה מן הדין אלא מפני מראית עין, והוא היה סבור שאבר מן החי הוא כיון דצריך שחיטה משום מראית עין. ועל מה **שזולזלו בבני השפחות,** הכי פירושו מפני שהיו קוראין לבני בלהה וזלפה בני השפחות וכוונתם היה שהיו משועבדים לרחל ולא, וזה אמת הוא שהיו בני השפחות, שהרי גם הפסוק קראם כן, אבל הוא היה סובר מדקרו להו בני השפחות וכוונתם שנולדו קודם שנשתחררו, א"כ בניהם של שפחות היינו עבדים כנענים. ומה שהיה **חושדן על העריות,** הכי פירושו דקיי"ל (קידושין ע.) **אין משתמשין באשה,** ור"ל שאדם אחר אסור להשתמש באשת איש, ויוסף היה רואה שהיו משתמשין בעסקי משא ומתן עמהן לכך חשדן על העריות, אבל טעות היה בידו דהא דאמרינן אין משתמשין באשה היינו דוקא דברים של חיבה, כגון רחיצת פניו ידיו ורגליו והצעת המטה, אבל שאר דברים שאינן של חיבה או לישראל וליתן עמהם מותר. **וא"ת מנא ליה לרש"י** שהיה חושדן על כל השלושה דברים. וי"ל דרש"י בעצמו מתרץ קושיא זו כיון שמצינו דבשלשון לקה. ועי"ל דילפינן רעה רעה לגזירה שוה, כתיב הכא דבתם רעה, וכתיב לקמן (פסוק לג) חיה רעה אכלתהו, מה להלן אבר מן החי דחיה דורסת ואוכלת כשהוא חי אף כאן אבר מן החי, ועבדים ילפינן מדכתיב בפרשת משפטים (שמות כא, ח) אם רעה בעיני אדוניה, מה רעה דלהלן קאי על עבדות אף כאן עבדות, ועריות ילפינן מדכתיב לקמן (לט, ט) גבי יוסף ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת, מה רעה דלהלן קאי על עריות אף כאן קאי על עריות:

ט"ז * סוטה מז

מ **סוטה דף מז.** תנו רבנן לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת לא כאלישע שדחפו לגחזי בשתי ידיו ולא כיהושע בן פרחיה שדחפו לאחד מתלמידיו בשתי ידיו.

מא **בראשית פרק לז (יד) ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר וישלחהו מעמק חברון ויבא שכם:** (טו) וימצאוהו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש: (טז) ויאמר את אחי אנכי מבקש והגידה נא לי איפה הם רעים: (יז) ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אמרים נלכה דתניה וילך יוסף אחר אחיו וימצאם בדתן:

שזה הוא בחי' חסדים, כי ימין מקרבת [מב], דהיינו שיוסף ע"י שהיה מדתו שלום היה נוהג באחיו שתי הנהגות הפכיות סותרות גם מרחקם דהיינו דין וגם מקרבם דהיינו חסד, ולא היה בזה סתירה, כי מדתו שלום המחבר הפכים.

ועוד ראייה שיוסף בחי' דין וחסד מדכתיב (שם מב) ויוסף הוא השליט, שמוֹלך ומצווה ועוצר את העם שלא לצאת מגבול חוקי המלכות, שזה הוא בחי' גבורות. מאידך הוא גם המשביר ומשפיע מזון לכל עם הארץ, זה בחי' חסדים.

ועוד ראייה שנאמר אצלו (שם מא) ויקראו לפניו אברך, ופי' רש"י אברך נוטריקון אב בחכמה ורך בשנים, שהוא אב בחכמה דהיינו מוחין דגדלות בחי' חסד, ורך בשנים בחי' קטנות דהיינו מוחין דקטנות שהוא בחי' דין מן שהם דהיינו מוחין דגדלות ומוחין דקטנות הם בחי' חסדים וגבורות כידוע [מז]/[מח] :

כפי שיתבאר לקמן כוונת רבינו כאן לבאר כיצד זוכים לדבור כראוי לפני ה' דבור שמגלה קדש דהיינו חכמה. והעצה לזה להתפלל במסירות נפש, דהיינו להרגיש ממש שכל פניה ומחשבה זרה היא כאילו באים להעבירי על דת לנתק ולהפריד אותי מהקב"ה, ואני מוסר נפשו למיתה ממש, כדי לא להתנתק ממנו ית'. ומבאר רבנו עניין קדוש השם שאפילו פושעי ישראל כשרצו לאנסם להמיר דתם מסרו עצמם למות על קדוש השם.

ומבאר שברגע שאומרים לישראל שרוצים שימיר דתו דהיינו להפריד אותו משם ישראל, אזי מיד מתעורר בו בחי' יוסף הדבוק בישראל, בשלהובין דרחימותא שלהבת אהבת ה', כי ישראל בחי' ספירת תפארת שהיא בחי' ו' (ו' קצוות שש ספירות חג"ת נה"י כידוע), וואו א"א לקרא בלא עוד ו', רמז לישראל שהוא ו' ומחובר אליו יוסף שגם בחי' ו', ו' החיבור (וספירה שישית מהמדות), ויוסף מחובר תמיד לישראל, וכשרוצים להפריד את

רש"י (טו) וימצאוהו איש – (תנחומא) זה גבריאל שנאמר (דניאל ט) והאיש גבריאל: (יז) נסעו מזה – (תנחומא) הסיעו עצמן מן האחוזה: נלכה דתינה – לבקש לך נכלי דתות שימיתוך בהם. ולפי פשוטו שם מקום הוא ואין מקרא יוצא מדי פשוטו:

*** סוטה שם

מג' בבחי' שמאל דוחה וימין מקרבת ונראה כי הכל הוא קירוב אבל כדי שיהיה להם כלי לקבל ממנו, בהכרח לדחות בתחילה כדי לעורר את המניעה מגבירה את החשק דהיינו אתערותא דלתתא. אבל אחי יוסף לא עמדו בנסיון ונדחו לגמרי ממנו, אעפ"כ את אחי אני מבקש רוצה לומר שהדחיה לא היה לרחק אלא לקרב, ואע"פ שנתרחקו חזיר אחריהם לקרבם שוב כ"ש את אחי אנכי מבקש אבל הם שוב סרבו, וראו בזה התנשאות ורדיפה להזיקם ע"י אביהם, ורצו להרגו.

כי יוסף במהותו עומד בין יעקב אבינו לבניו והם בגאווה לא הסכימו לקבל ממנו, ולא עמדו בנסיון הדחיה, ואדרבה או בו חוטא חייב מיתה, זה בחי' הצדיק שמסתיר עצמו בכביכול עבירות כדי לרחק את מי שאינו רואי להתקרב. וכן בהמשך יוסף הוא השליט בחי' שמאל דוחה והוא המשביר בחי' ימין מקרבת. וכן רך בשנים בחי' שמאל דוחה ואב בחכמה ימין מקרבת.

מד' בראשית פרק מב (ו) ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה:

ספורנו עה"ת (ו) הוא השליט על הארץ הוא המשביר. עם היותו השליט היה הוא בעצמו המוכר ולא היה מאמין בעבדיו כי אמנם היה הכסף רב מאד וראוי לפרעה כאמרו ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה ולכן לא היה שום בר נמכר לקונים בלתי חותמו או כתב ידו: ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו. ולפי שעם היותו שליט היה הוא בעצמו המשביר הוצרכו אחי יוסף לבא אליו ולא לדבר אל עבדיו בלבד:

מד' בראשית פרק מא (מב) ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש וישם רבד הזהב על צנארו: (מג) וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים: (מד) ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים:

פרש"י – (מג) במרכבת המשנה – השניה למרכבתו המהלכת אצל שלו: אברך – כתרומו דין אבא למלכא רך בלשון ארמי מלך בהשותפין לא ריכא ולא בר ריכא. ובדברי אגדה (ספרי פרשת דברים) דרש ר' יהודה אברך זה יוסף שהוא אב בחכמה ורך בשנים אמר לו בן דורמסקית עד מתי אתה מעוות עלינו את הכתובים אין אברך אלא לשון ברכים שהכל היו נכנסין לפניו ויוצאין תחת ידו כענין שנאמר ונתון אותו וגו':

ביאור מוהר"ת בתקפא

עין עץ חיים שער כב פ"א

מח' עץ חיים שער כב פרק א מ"ק – שער הששי שער מוחין דקטנות ויתחלק לג' פרקים: ענין מוחין דקטנות דע כי האדם נוצר בצלם אלהים ומבשרי אחזה אלוה. והנה דוגמת האדם שהוא טפה א' יוצאת ממוח האב ונכנס בבטן האשה שם נתהווה ונעשה צורה. וכבר ביארנו ענין ג' ימים לקליטת הזרע וענין מ' יום ליצירת הולד וענין היותו בן ג' חדשים הכרת העובר. אמנם עתה נדבר אחר גמר (הכרת) העובר לגמרי מה מוחין יש לו וכן א"כ כשנולד וכן א"כ כשנגדל וג' זמנים אלו הם שאנו קורין תמיד עיבור ויניקה ומוחין. והנה באמת שאנו רואים שהקטן אין בו דעת שלם והוא אטום בשכלו ועב"ז אנו רואים בעינינו שיש לו מוחין ממש כמו הגדול וא"כ מה ענין זה והנה כבר ביארנו ענין זה כי הקטן הוא אל"ם מאלהים וע"ש והסוד הוא כי הקטן הוא לעולם בבחי' דין כי הלא ז"א נקרא קטן בערך אבא הנקרא סבא ולכן אבא יותר רחמים מן הבן וכן למעלה עתיק יומין הוא יותר רחמים מן אבא והכלל הוא כי סוד הזקנה והשיבה בו תלוי הרחמים והקטנות הוא אכזריות ונראה זה בחוש העין. וכבר הודעתך כי המוחין הם משלימין את הז"א להיותו בן י"ס שלימות כי בסוד היניקה אינו רק ו"ק לבד ובעיבור בסוד ג' כליל בג' לחודייהו וזה ראייה אל הנ"ל כי הלא ביארנו שבהיות בית המקדש קיים והרחמים גוברים בעולם אז היה ז"ן כל אחד שלם מ"ס ובחורבנו שהדין גובר בעולם אז הוא בן ו"ק שהוא סוד היניקה ובזמן החורבן ממש היה ג' גו' ולכן תבין מזה כי היות הקטנות מורה על הדין.

איש ישראל מהקב"ה מיד מתעורר יוסף המחובר לישראל למסור נפשו בשלהבת אהבה שלא להתנתק. דהיינו הכח של יוסף, בחי' וימאן (בטעם שלשלת דייקא) להיות עמה/מט', להיפרד מהקב"ה. דהיינו שיוסף בחי' יסוד שלום, מחבר בשלהבת אהבה שני הפכים את ישראל עם פושעי ישראל. והשלהבת האהבה היא חסדים שביוסף אבל אח"כ שבא למסור נפשו בפועל מתגבר יצר החיים ואזי מתגבר עליו בבחי' הגבורות שביוסף.

וזזהו דהיינו בחי' יוסף בחי' שלום שמחבר חסדים וגבורות זה בחי' קידוש השם, כי ק"ה הוא גם כן בחי' חסדים וגבורות. כי מתחלה הוא נתלהב בשלהובין דרחימותא זהו בחי' חסדים. ואח"כ/ו/ מתגבר על יצרו/כא/ ומוסר את נפשו למות על קידוש השם, זהו בחי' גבורות, שזהו בחי' שלום בחי' יוסף כנ"ל.

ולכך אפילו פושעי ישראל הערו שפכו את נפשם למות [יב] על קידוש השם. כי ישראל עלה במחשבה וכו' [יג]/[יד] לכן כל אחד מישראל קשור בשרש נשמתו לראשית המחשבה דהיינו לקודם הבריאה, ואפי' פושעי ישראל אך שעדיין הוא מכוונה בשם ישראל, יש להשי"י תענוג גדול ממנו, כמ"ש (ישעי' מט')/נה/ ישראל אשר בך אתפאר. רמז שישראל בחי' תפארת בחי' ו' (ו' קצות שכוללה שש ספירות חג"ת נה"י)

ובשרוצין להפריד אותו מבחי' זו ישראל שהוא"י בחי' ו' כנודע [יז]/[יח], וא"א לקרותו בלא ואו שני' שהוא בחי' יוסף, ותיכף ומיד נתעורר בו בחי' זו של יוסף למסור נפשו כשרוצים לנתק אותו מהקב"ה/ה"ט/ כנ"ל:

^{מט} בראשית פרק לט (ז) ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף ותאמר שכבה עמי: (ח) וימאן ויאמר אל אשת אדניו הן אדני לא ידע אתי מה בפית וכל אשר יש לו נתן ביד: (י) ויהי בדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה:

^י ואחר כך מתגבר על יצרו – צ"ע מדוע אחר כך ולא מיד? מבואר מרגע שרוצים לאנסו עד שבפועל באים להמיתו אם לא ימיר דתו בזמן הזה מתגבר עליו יצרו, והוא מתגבר עליו ומוסר נפשו וצ"ע בזמן שלמעשה מוסר נפשו למות האם זה מאותו שלהובין דרחימותא של יוסף שהתעורר בו בתחילה או שבאמת היצר כיבה את ההתלהבות הראשונה ונשאר בו רק הרשימו שלו ומכח הרשימו הוא מוסר נפשו. ונראה מלשון התורה "ואח"כ מתגבר על יצרו" שדייקא כיון שזה אח"כ, לכן כבר צריך התגברות על יצרו, אבל בתחילה בתוקף השלהובין דרחימותא שהתעורר בו בחי' יוסף לא היה צריך התגברות. כך נראה וצ"ע

^{כא} מתגבר על יצרו ומוסר נפשו צ"ע משמע שמצד היצור קשה לאדם למסור נפשו למות, והרי זה מעצם חיותו הרצון לחיות. וצ"ל שעצם חיותו הבהמית היא מהות שרוצה לחיות בגוף, כי זה כל מהותה לקיים עצמה כבהמה.

^{כב} לשה"כ ישעיהו נג יב וי"ש פי' מצודת ציון הערה למות נפשו ענין שפיכה וכן אל תער נפשי (תהלים קמא): ופרש"י ל' ותער כרה (בראשית כד):

^{כג} * בראשית רבה פרשה א' [פסקא ד']

^י בראשית רבה פרשה א' פסקא ד – בראשית ברא אלהים, ששה דברים קדמו לבריאת העולם, יש מהן שנבראו, ויש מהן שעלו במחשבה להבראות. התורה והפסא הכבוד, נבראו. תורה מנין, שנאמר (משלי ח, כב): ה' קנני ראשית דרכו. פסא הכבוד מנין, דכתיב (תהלים צג, ב): נכון כסאך מאז וגו'. האבות וישראל ובית המקדש ושמו של משיח, עלו במחשבה להבראות, האבות מנין, שנאמר (הושע ט, י): כענבים במדבר וגו'. ישראל מנין, שנאמר (תהלים ער, ב): זכר עדתך קנית קדם. בית המקדש מנין, שנאמר (ירמיה יז, יב): פסא כבוד מרום מראשון וגו'. שמו של משיח מנין, שנאמר (תהלים עב, יז): יהי שמו לעולם וגו'. רבי אהבה ברבי זעירא אמר אף התשובה, שנאמר (תהלים צ, ב): בטח הרים ילדו, ואותה השעה תשב אנוש עד דכא וגו', אבל איני יודע איזה מהם קדם, אם התורה קדמה לכסא הכבוד ואם פסא הכבוד קדם לתורה, אמר רבי אבא בר כהנא התורה קדמה לכסא הכבוד, שנאמר (משלי ח, כב): ה' קנני ראשית דרכו וגו', קודם לאותו שכתוב בו (תהלים צג, ב): נכון כסאך מאז. רבי הונא ורבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רבי יצחק אמרו, מחשבתו של ישראל קדמה לכל דבר, משל למלך שהיה נשוי למטרונה אחת, ולא היה לו ממנה בן, פעם אחת נמצא המלך עובר בשוק, אמר טלו מילנין וקלמין זו לבני, והיו הכל אומרים, בן אין לו והוא אומר טלו מילנין וקלמין זו לבני, חזרו ואמרו המלך אסטרולוגוס גדול הוא, אלולי שצפה המלך שהוא עתיד להעמיד ממנה בן לא היה אומר טלו מילנין וקלמין לבני. כך אלולי שצפה הקדוש ברוך הוא שאחר עשרים וששה דורות ישראל עתידין לקבל את התורה, לא היה כותב בתורה צו את בני ישראל, דבר אל בני ישראל.

^{כד} ישעיה פרק מט (ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:

מצודות דוד (ג) עבדי אתה – מוזמן אתה לשליחותי כעבד לאדון. ישראל – הרי אתה לפני ככל המון ישראל אשר אתפאר בך כמו בכולם:

^כ גם בדפוס ותורלד – שהוא, ותורלד – שריא

^{כז} קהלת יעקב ערך ו' ו' הוא סוד התפארת בעל ו' קטות, גם יסוד הוא ו', ומילוי הוי' סוד גוף וכוית)

^{כח} קהלת יעקב ערך ו – ו' הוא סוד התפארת (זוהר צו ל"ג ע"ב) בעל ו' קצוות (פרי עץ חיים שער הלולב פרק א'), גם היסוד הוא בחינת ו' (זוהר בראשית הקדמה י"ג ע"ב ועוד) והוא בחינת מילוי הוי' שהוא גם כן ו' בסוד גוף וברית חשבינן חד (זוהר רעיא מהימנא פנחס רל"ו), גם הדעת הוא סוד הוי' כמו שכתוב בפרי עץ חיים שער הברכות פרק ב' בכוונת ברוך:

^{כט} יוסף הצדיק היה עבד בבית פוטיפר ואשת פוטיפר שהכריחה אותו לעבור עבירה חמורה היה לה רשות להרגו ואעפ"כ מסר נפשו וסרב בכל תוקף להשמע לה. (ומה שאמרו בגמ' סוטה לו: שנכנס לעשות צרכיו ביאר הבן יהודה שם שהתכוון לא רק לסרב לה אלא להרוג את יצרו לגמרי בעודו בתוקף ע"י שברגע האחרון יברח ממנה ע"ש. או שיעשה עליה נשמה וישביע שד שיבא במקומו כמבואר בע"ח מט פ"ו בהגהת הצמח. ובזוהר כי תצא רע"מ רעו. ע"ש. ועיין בעש"ט עה"ת בראשית קנח)

ספוי, כי כ"א כל אחד מישראל אפוי פושעי ישראל כל זמן ששם ישראל נקרא עליו כי נקרא פושעי ישראל ס"א (כמבואר בסי' י"ד/סב' וי"ז/סג') אע"פ שחטא ישראל הוא [ס"ד/ס"ה], ומאחר שנקרא עדיין בשם ישראל שהוא בחי' ו' כנ"ל ע"כ יש בו בחי' יוסף ג"כ, כי ו'א' א"א לקרותה בלא ו' שני' דהיינו המילוי הנסתר של אות וו הוא גם ו, (רמז לו' קצוות של תפארת ישראל, וו' ברית יסוד הנסתר). היינו רמז שיששראל שהוא בחי' ו' מקושר בו ו' שני' שהוא בחי' יוסף, ס"ו (כי ישראל ויוסף כחדא אזלי כידוע) (ס"ז/ס"ח) כי יוסף הצדיק בחי' יסוד, מאיר את אורו של יעקב לאחים שהם במדרגת המלכות. ורמזו במה שנקרא אברך כנ"ל, דהיינו אב רך, שכלפי אחיו הוא בחי' אב קטן, כי ממנו מקבלים את אור אביהם יעקב.

נמצא שבכ"א שבכל אחד מישראל אפילו פושעי ישראל כיון שנקרא בשם ישראל, על שם ישראל אבינו, מקושר בו בחי' יוסף בחי' יסוד דהיינו הכח להאיר את האור של ישראל שבו לחוץ, דהיינו הברית מרכבה ליסוד שהוא בחי' שלום כמ"ש בפנחס/ס"ו ונתתי לו את בריתי שלום, כשמסר נפשו/ע' להציל את ישראל מכליה/ע"א בחי' קידוש השם כנ"ל.

וע"כ תיכף כשרוצין להעבירו על דת ח"ו להפרידו מבחי' ישראל, נתעורר בו תיכף בחי' יוסף שמקושר בישראל שהוא בחי' מסירת נפש על קידוש השם. דהיינו שלהובין דרחימותא והתגברות על יצרו למות על ק"ה שזהו בחי' שלום בחי' שלום, בחי' יוסף כנ"ל :

⁹ ביאור מוהר"ן בתקפא

¹⁰ מוהר"ן בתקפא

¹¹ **תורה יד אות ג'** – כי התורה הם ששים רבוא אותיות, כנגד ששים רבוא נשמות, ויש לכל הנשמות שרש למעלה במחשבה דקדשא בריה הוא, כי ישראל עלו במחשבה תחלה (בראשית רבה א). ועל ידי ויוג הנשמות נבראים נשמות גרים (ב), וכשנתעוררים הנשמות על ידי אותיות התורה שהוציא מפיו ומתנוצצים זה לזה זה בחינת ויוג, שזה מקבל הארה מזה; ועל ידי הווג של התנוצצות הנשמות שבמחשבה נבראים נשמות גרים. גם הפושעי ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עליו (כי נקרא פושעי ישראל, נמצא ששם ישראל נקרא על כל פנים עליו עדין, מאחר שנקרא פושעי ישראל), אף על פי שחטא, ישראל הוא (סנהדרין מד). יש לו אחיזה ושרש במחשבה עליונה, ועל ידי ההתנוצצות התנוצץ גם שרש נשמתו בין שאר השרשים, ומגיע הארה לזה הפושעי ישראל משרש נשמתו, ועל ידי הארה הזאת חוזר בתשובה:

¹² **תורה יז אות א'** – וכן פרטי הבריאה הוא בשביל פרטי ההתפארות של ישראל. כי יש בכל אחד ואחד מישראל התפארות בפרטיות, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות, ואפלו בפחות שבישראל, אפלו פושעי ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עליו, כי נקרא פושעי ישראל, יש בו התפארות פרטי, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות. וכן בפרטי פרטיות, כי יש בכל איבר ואיבר ובכל תנועה ותנועה של ישראל התפארות אחר. ויש לפעמים שאיזה פחות שבישראל עושה נענוע עם הפאה שלו, והשם יתברך יש לו התפארות גדול גם מזה:

¹³ * סנהדרין מד

¹⁴ **סנהדרין מד.** – (והושע ז-יא) חטא ישראל אמר רבי אבא בר זבדא אע"פ שחטא ישראל הוא (פירש"י מודלא אמר חטא העם, עדין שם קדושתם עליהם), אמר ר' אבא היינו דאמרי אינשי אסא דקאי ביני חילפי אסא שמיא ואסא קרו ליה.

מהרש"א – א גמ' חטא ישראל בו' אע"פ שחטא ועבר על כל התורה כדלקמן לא הוי כעבו"ם וכמ"ש אף במומר לכל התורה דישאל הוא לכל דיניו וק"ל:

¹⁵ מוהר"ן בתקפא

¹⁶ **זוהר וישב קפב:**

¹⁷ **זוהר וישב דף קפב:** (עם ביאור ממוקד מדכס) אלה תולדות יעקב יוסף, כמה דאתמר דכל דיוקנא דיעקב הוה ביה ביוסף, וכל מה דאירע להאי אירע להאי, ותרומיהו כחדא אזלי התפארת והיסוד שניהם הולכים יחד, כי גוף ונפח חשבונו חז, ודא הוא רזא דאת ו"ו דאזלי תרומיהו כחדא וזו סוד אות ו"ו שניהם הולכים יחד ר"ל שאי אפשר להזכיר אות ו' אלא אם יולאה עמה ו' אחרת, וזה כל לרמז על התפארת ויסוד שניהם נרמזים באות ו' ואינם מתפדים זה מזה לעולם, בגין דאינון רזא חדא ודיוקנא חדא לפי שהם סוד אחד וזוהר אחת כי כמו שהתפארת מכריע בין חו"ג כן היסוד מכריע בין נלח וכו':

¹⁸ **שגם הוא מזרע יוסף,** כמבואר בבבא בתרא קי. שאבי אמו היה משבט יוסף. כי אלעזר אביו לקח את אלישבע בת עמינדב לאשה ומהם נולד פנחס. ועמינדב אביה היה משבט יוסף, ואימה של אלישבע היתה מבני יתרו או מבני בניו של יתרו כמבואר שם ברשב"ם.

¹⁹ **במדבר פרק כה (ז)** ויבא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רימון בידו: (י) וידבר ידוד אל משה לאמר: (יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי: (יב) לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום:

ועיין סנהדרין דף פב. רבי יצחק אמר רבי אליעזר ראה שבא מלאך והשחית בעם ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו.

עוד שם – איתמר נמי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הבא לימלך אין מורין לו ולא עוד אלא שאם פירש זמרי והרגו פנחס נהרג עליו נהפך זמרי והרגו לפנחס אין נהרג עליו שהרי רודף הוא.

ובשמות רבה לג ה' – ששבט שמעון באו להרגו (כמבואר בת"כ) והקב"ה נגף את כולם.

²⁰ **כנ"ל דכתיב** "ולא כלתי את בני ישראל בקנאתי" וכמבואר במדרש הגדול עה"פ הזה שאלולי תפלתו של פנחס היו שונאיהן של ישראל כלין במגפה לפי שכל ישראל ערבין זה בזה.

כלל העולה שיוסף הוא בחי' השלום, והשלום הוא כלי שע"י בא יבא כל ההשפעות והברכות לישראל. כנ"ל שיוסף הצדיק שומר הברית, מרכבה לספירת היסוד, שהיא המקשרת בין תפארת ישראל אבינו, מרכבה להקב"ה שקראו אל/ע"י, לעם ישראל שהם בחי' בני ישראל ספירת המלכות המקבלת את השפע.

וכוונתו ית"ש בזה, כדי שיוכל כל אדם הישראלי לדבר דיבורים של קדושה לפני השי"ת. דהיינו תפלה בכוונה בלא שום פניה ושום מחשבה זרה, דהיינו שמדבר לפני ה' כמו שמרגיש מציאותו עומדת לפניו ממש/ע"י. ומדבר דבור של קדושה ומה הוא קדושה חכמה, כי חכמה נקרא קדושה כנודע [ע"י/ע"י]. דהיינו שדבורו מגלה רק החכמה, וזה אפשר רק ע"י ברית שלום בחי' יוסף שמחבר הפכים, דהיינו חכמה ודיבור.

וזהו כשאדם מדבר בתורה ותפלה בחכמה ושכל, ומבין ושומע מה ידבר שמחבר שני הפכים דבור לחכמה נקרא קדושה.

ויש להשי"ת תענוג גדול מזה, כי נבנה מזו"ע מוחין שהיא חכמה, ואזי כל דבורו בחכמה וזוכה לדעת ולהכיר אותו ית' כפי שיתבאר בהמשך. בחי' אולפן חדר. ועיין תורה רלג שעצם המלחמה של יהודי במחשבות הזרות יש להקב"ה תענוג גדול מזה.

והדיבור שהוא בחי' ירושלים. /ע"י/בחי' מלכות פה,

וזה בחי' (תהלים קמז)/ע"י בונה ירושלים ה', פשוטו של מקרא שהקב"ה יבנה את ירושלים רבנו דורש שהכוונה לחיבור הדבור לחכמה דהיינו ירושלים לה' ע"י תפלה בכוונה, (וזה בחי' בניין בית המקדש, בית החכמה ודעת, כי מי שיש בו דעת כאילו נבנה בית המקדש בימיו) כי ירושלים הוא בחי' דיבור, כמ"ש (בראשית יד) /ע"י/ ומלכי צדק מלך שלם ות"א ותרגם אונקלוס מלכא דירושלים, דהיינו שמלך

עב מגילה דף יח. ואמר רבי אחא אמר רבי אלעזר מניין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב אל שנאמר ויקרא לו אל אלהי ישראל דאי סלקא דעתך למזבח קרא ליה יעקב אל ויקרא לו יעקב מיבעי ליה אלא ויקרא לו ליעקב אל ומי קראו אל אלהי ישראל.

ע"י לדבר לפני ה' ית' – נראה שהם שני ענינים להרגיש מציאותו ולדבר דבור קודש. אבל עיין לקמן בלשון מוהר"ן לא מזכיר לפני השם ית' אלא רק דבור קודש.

^ע יוהר אחרי דף סא. [ובשער הבונונות דרוש א' וקידוש ליל שבת]

ע"י **וזה אחרי דף סא. – ויתנינן קמיה דמר** ולמדנו לפני מורנו, **מאי קדש** איזה פלגוף נקרא קדש, ואמר **שלימותא דכלא דאקרי חכמה עלאה** הפרטף שהוא בשלימות הגמורה הנקרא חכמה עליונה, והיינו אצל המשפיע קדושה וספע לכל הפרטופים שחתיו, ומהאי אתר נגיד משה רבות קדישא ומה המקום דהיינו מיסוד לאכלא נמשך שמן משתת קודש, דהיינו המוחין ד"ל דמלך אכלא, **בשביילין ידיען** בשבילים ידועים, שכן היסוד לאכלא נקרא שכיב, ולפי שדרכו נמשכים המוחין שהם כלולים מוח"צ וחו"ג, וכל בחינה עושה שכיב לעצמה, לכן אמר בשבילין ידיען, **לאתר דאקרי בינה עלאה** למקום הנקרא בינה עליונה, דהיינו ליסוד לאימא, **ומתמן נפקין מבויעין ונחלין לכל עבר** ומשם יולאים לכל עבר המבויעים שהם המוחין דמלך אכלא, והנחלים שהם המוחין דמלך אימא, כי המוחין לאכלא מתלבשים במוחין לאימא ושניהם יולאים מיסוד לאימא ומתפשטים בכל ג' קוים של ז"א, **עד דמטין להאי זאת** עד שנמשכות האורות המוחין מז"א למלכות הנקראת זאת.

וממשיך דבריו ואמר כי **והאי זאת כד מתברא** (נתבאר לפי הג"א) **מאתר עלאה דא דאקרי קדש ואקרי חכמה** כשהמלכות מתברכת ממקום עליון זה, דהיינו מהארת המוחין לאכלא הנקרא קודש ונקרא חכמה, **קראן לה רוח הקדש** קוראים אותה רוח הקדש **כלומר, רוח מההוא קדש דלעילא** רוח מאכלא הנקרא קדש שלמעלה, **וכד נפקין ומתערין מינה רוי אורייתא** וכשיוצאים ומתעוררים מהמלכות סודות התורה, אשר שורשם הם באכלא הנקרא קדש, **כדין אתקרי לשון הקדש** אז על שם היא נקראת לשון הקדש, לפי שהיא לשון ופה גלוטת על ידה את סודות התורה של קדש העליון.

^ע שנתצו - שזה

ע"י **קהלת יעקב ערך יר – ירושלים בש"ס ברכות נ"ח ע"א** והנצח זו ירושלים, והנה נודע דירושלים בחינת מלכות, וצריך לומר דהוא נצח דמלכות, ירושלים זו אותיות גימטריא נצח דנוקבא דזעיר עם הכולל, ועיין אות זו:

שם אות ז' ירושלים של מעלה ה' עלאה בינה תיקון ס"ט, ועוד בכמה מקומות בזהר ותיקונים ועץ חיים: ירושלים של מטה ה' תתאה מלכות שם:

שם אות ו' ירושלים הן הדינים שמקבלת על ידי זעיר אנפין הוא דינים גמורים ונקראת ירושלים, כי המלכות מקבלת שני פעמים מנצפ"ך, ה' גבורות מנצפ"ך על ידי בינה הן גבורות ממותקות והן בחינת ה' דמים טהורים שבאשה והן נקרא ציון, וה' גבורות מקבלת על ידי זעיר אנפין והן דינים גמורים והן ה' דמים טמאים שבאשה ונקרא ירושלים, הרב בליקוטי תורה פרשת מצורע, ועיין בערך מתנה מה שכתבתי שם באורך עניין נפלא ע"ש:

ע"י **תהילים פרק קמז (ב) בונה ירושלים ידוד נדחי ישראל יבנס:**

מצודות דוד (ב) בונה – הוא הבונה לעתיד את ירושלים ואת ישראל הנדחים בקצה הארץ יבנס אליה:

ע"י **בראשית פרק יד (יח) ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון:**

תרגום אונקלוס (יח) ומלכי צדק מלכא דירושלם אפיק לחם וחמר והוא משמש קדם אל עלאה:

רמב"ן (יח) ומלכי צדק מלך שלם היא ירושלים, כענין שנאמר (תהלים עו ג) ויהי בשלם סוכו ומלכה יקרא גם בימי יהושע "אדני צדק" (יהושע י א), כי מאז ידעו הגוים כי המקום ההוא מבחר המקומות באמצע הישוב, או שידעו מעלתו בקבלה שהוא מכוון כנגד בית המקדש של מעלה ששם שכינתו של הקב"ה שנקרא "צדק" ובבראשית רבה (מג ו) המקום הזה מצדיק את יושביו, ומלכי צדק אדוני צדק, נקראת ירושלם צדק, שנאמר (ישעיה א כא) צדק ילין בה:

ירושלים דאז היה שם בן נח ונקרא מלכי צדק כיון שמלך על עיר הצדק, וצדק הוא בחי' הדיבור, כמ"ש (תהלים נח)/^א צדק תדברון. בתורה עד מבואר שהכוונה לדבור בלא דעה. וכמבואר כאן שהוא דבור שצריך בנין ע"י שמחבר אותו לה' דהיינו מוחין. וה' דהיינו שם הוי"ה הוא בחי' מוחין כנודע ^א [פ"א].^א

אימתי הוא הדבור נבנה ע"י שמאיר בו החכמה כשנרחי ישראל, ר"ל מי שהי' נדחה מבחי' ישראל, ואח"כ כינס^פ כגון פושעי ישראל שמסר נפשו על קדוש ה' כנ"ל:

ונחזור לענינינו, שע"י השלום יכול לדבר דיבורים בקדושה ובטהרה כנ"ל.

והשלום הוא מחבר תרי הפכים כנ"ל, היינו חסדים וגבורות.

היינו הוויות דהיינו שם הוי"ה שהוא חסדים, כמ"ש (תהלים מב)/^א יומם יצוה ה' חסדו /^א דהיינו שאת החסד יצווה שם הוי"ה ולא שם אלוקים שהוא דין.

ואלקים הוא גבורות, כי אלקים הוא שם של ספירת מלכות כמ"ש (שם עד)/^א ואלקים מלכי מקדם, רמז שאלקים הוא מלכות, ודינא דמלכותא דינא ^א [ז'] דהיינו שמלכות בחי' דין דהיינו גבורות:

ולכן ג"כ נאמר ביוסף (בראשית מא)/^א ומבלעדיך^פ לא ירים איש את ידו ואת רגלו. פשוטו של מקרא שפרעה אומר ליוסף שממנה אותו משנה למלך מצרים ואין רשות לשום אדם לעשות כלום בלא רשותו, וממה שנקט הכתוב ידו ורגלו לומד רבנו שרמז בזה לחכמה והדיבור, שרק ע"י השלום שהוא בחי' יוסף אפשר לחברם. כי ידו הוא בחי' מוחין בחי' חסדים כמ"ש (תהלי' קלד)/^א שאו ידיכם

רד"ק – (יח) ומלכי צדק מלך שלם, הוא ירושלים, וכן כתוב ויהי בשלם סכו (תהלים עו, ג), ונקראו מלכי ירושלים מלכי צדק מן אדני צדק וכן כתוב בספר יהושע (י, א) אדני צדק מלך ירושלים, כי ירושלים הוא מקום הצדק והשלום לא יסבול עול וחמס ומעשה תועבה זמן ארוך. לפיכך מקיא החסאים היושבים בה, כמו שאמר ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם (ויקרא יח, כח), ואמר אלהי נבר הארץ (דברים לא, טז), כי היא כנגד קו הטהרה ואוירה מזוג, וכן אמר יפה נוף משוש כל הארץ (תהלים מח, ג), ואמרו בדרש (פרקי דרבי אליעזר כז. ב"ר נו, י. נדרים לב, ב ברש"י) כי מלכי צדק הוא שם בן נח. הוציא לחם ויין, לפי שהיו באים מן המלחמה עיפים הוציא לחם ויין. והוא כהן לאל עליון, לא לכוכבים ולמזלות, אלא לאל עליון לבדו הוא משרת ועובד כמו אברהם והנלוים אליו:

^א תהילים פרק נח (ב) האמנם אדם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם:

רש"י (ב) האמנם – לשון אמונה הוא האמנם אדם צדק תדברון וגו', מזמור זה אמר על שבא אל המעגל אשר שאל שוכב שם ולקח את החנית ואת הצפחת והלך לו וקרא הלא תענה אבנר (שמואל א כ"ז) כלומר הלא יש לך עתה להוכיח לשאול ולהראותו שעל חנם הוא רודפני שאילו רציתי הרגתי וכן אמר בשירו האמנם נאלם מפיכם הצדק שהיה לכם לדבר והמישרי' שהיה לכם לשפוט הצדק אשר תדברון:

^א עיין לעיל תורה נג. ושער הפסוקים לך לך חובא בדעת ותבונה סוף פרק ל'

^פ תורה נג – כי קטן אינו מוליד, כי אין לו דעת השלם. אף כשזוכה לדעת השלם, זוכה לבנים. ועל כן באברהם שהוא היה מגיר אנשים ושרה מגירת נשים (בראשית רבה פרשה ל"ט), על ידי זה זכה לשלמות הדעת, שלא היה הפרש בין דעתו לדעת השם יתברך, אלא אלו התמשה דברים, ועל ידי זה זכה להה"א הנ"ל. ועל כן אברהם אינו מוליד אברהם מוליד (שם פרשה מ"ד), כי על ידי שלמות הדעת, שהוא בחינת ה"א, זכה להוליד:

דעת ותבונה למוהר"ח – פרק ל' משער הפסוקים לך לך – והנה סיבת תוספת אות ה' באברהם וגם טעם למה לא נתוספה ביצחק ויעקב, הטעם הוא כי ענין תוספת ה' זו היא לשתי סיבות, האחד היא כיון שבתחלה לא היו מוחין בז"א ונודע כי הם מתלבשים בנה"י דאימא הנקראת ה' עלאה ולכן חסר ממנו אות ה' ולא היו בו רק אבר מ' שהוא שתי היסודות הנו' בלי זווג, ואחר שנגדלו המוחין על ידו נתוסף בו אות ה' עילאה כנוכח.

^א תולד ומתווצו - כונס

^פ תהילים פרק מב (ט) יומם יצוה ידוד חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חי:

^פ זוהר חלק ב דף כא. – וירא מלאך ה' אליו בלבית אש מתוך הסנה, רבי תנחום אומר, שעת המנחה היתה שמדת הדין שולטת בו, רבי יוחנן אמר, והא כתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו, מדת חסד קאמר ולא מדת הדין, אמר רבי יצחק, משיוצא האור עד שנוטה לרדת נקרא יום, והוא מדת חסד, משנוטה לרדת נקרא ערב, והוא מדת הדין, והיינו דכתיב (בראשית א ג) ויקרא אלהים לאור יום.

^א תהילים פרק עד (יב) ואלהים מלכי מקדם פעל ישועות בקרב הארץ:

^א * גיטין י: [נלעיל תורה נו אות ה [דף סו.] ובתורה עד [דף צ.]

^פ בראשית פרק מא (מד) ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים:

^א גם דפ"ר ומבלעדיך, (וכן הוא לקמן בלשון מוהר"ח בתולד – ובלעדיך (כלשון הפסוק)

^א תהילים פרק קלד (ב) שאו ידכם קדש וברכו את ידוד:

מצודות דוד (ב) שאו – הרימו ידכם לה' בקדושה לברך אותו כי כן דרך המברכים להרים ידיהם למעלה:

קודש/צא. וקודש הוא ראשית [צב/צא], וראשית הוא חכמה מוחא [צד] וכנ"ל דחכמה אקרי קודש/צד כידוע בזוהר אחרי סא. וחכמה היא בקו החסד/צד כידוע. ורגלו הוא בחי' גבורות/צד כמ"ש (ישעי' מא)/צח צדק יקראהו לרגלו דהיינו שצדק נקרא רגל. וצדק הוא הדיבור, ודיבור הוא בחי' גבורות/צד כמ"ש (תהלים קמה)/ק וגבורתך ידברו [קא]. נמצא שכתוב אצל יוסף חו"ג כנ"ל ידים בחי' חכמה בחי' חסד, ורגלים בחי' דיבור בחי' גבורות. ויוסף הוא השלום מחבר תרי הפכים את החכמה והדיבור להיות אחד, ועי"ז בתפילה הדבור קדוש דהיינו מגלה חכמה ויבוא ישועות וברכות בגשמיות וברחניות^{קב}, כמ"ש (ישעי' יב)/קג בנבואת ישעיה הנביא על העתיד לבוא ושאתם מים בששון ממעיני הישועה, ות"א ותרגם אונקלוס ותקבלון אולפן חדת לימוד חדש. היינו שע"י תפלה בכוונה דבור המגלה חכמה יבואו ישועות ממעיין התשועה ועי"ז יבוא תורה ואולפן חדת שכל חדש. מאת הבורא ית' קיכל אחד לפי מדריגתו :

עתה חוזר לבאר את הפסוק שבו פתח את התורה עפ"י מה שנתבאר לעיל

וזה פירוש הפסוק [קח/קא], ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום. היינו כמו שפירש רש"י לעמו יתן עוז וברכת שלום, דהיינו כשה' יברך ברכות להמתפלל בכוונה על ידי כלי שלום,

^{צא} **ואצרות חיים** – (שער פרצופי זו"ן) גם בזה תבין סוד נטילת ידים שלא אמרו רחיצת ידים אלא נטילת ידים, לרמוז שצריך לישאם וליטלם בסוד (תהלים קל"ד ב') שאו ידיכם קדש כנוצר בתלמוד (סוטה ל"ט א') וזוהר. והטעם הוא כי הנה ענין רחיצת ידים סיבתה היא להרחיק הקליפות מקצוות האצבעות ומאצפרנים כי שם מקומם כנוצר, וזהו ע"י מימי החסד, וכדי שלא יחזרו הקליפות להתאחז באור היוצא מהם צריך להגביהם כלפי ג' ראשונות הנק' קדש, ואז האור היוצא חוזר ונכנס תוך המוחין ממש ממקום שיצאו. וזהו טעם שצריך בנט"י להגביה ידיו עד (נ"א – נגד) ראשו ממש, ובפרט אם הוא ביום השבת כי אז צריך להרחיק הקליפה בתכלית הריחוק.

^{צב} ירמיהו ב' ג'

^{צג} **ירמיה פרק ב** (ג) קדש ישראל לידוד ראשית תבואתה כל אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם ידוד:

רש"י (ג) קדש ישראל – כתרומה. ראשית תבואתה – כראשית קציר לפני העומר שאסור באכילה והאוכלו מתחייב כן כל אוכליו יאשמו כן ת"י:

^{צד} כמ"ש ראשית חכמה תהלים קא י' משלי ד' ו'. ועיין לעיל תורה א'

^{צה} **תימזה שמביא ראייה משלשה פסוקים למה שלעיל כתב סתם כידוע**

^{צו} **כך צריך לומר לפי המבואר בהמשך נמצא שכתוב אצל יוסף חו"ג**

^{צז} **צ"ע כאן מקדים גבורות ולעיל בידים הקדים מוחין**

^{צח} **ישעיה פרק מא** (ב) מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר חרבו פקש נדף קשתו:

^{צט} **עיין תורה רו** – כל הדבורים הם בחינת גבורות כמו שכתוב (תהלים קמ"ה): "וגבורתך ידברו", וכמו שכתוב בכתבים שה' גבורות שפדעת בוקעין ויוצאין בהפה ונעשה מהם ד' מוצאות הפה, נמצא שכל הדבורים הם בחינת גבורות, וצריך להמתיקם, וההמתקה הוא על ידי למוד התורה ודבורים טובים שמדברים, על ידי זה ממתיקין הדבורים שהם בחינת הגבורות:

ועיין תורה לח אות ג וצריך להעלות את הדבור לשרשו, שהוא הזרוע. שהם חמש אצבעין שביד שמאל, שהם חמשה גבורות, שהם בחינת חמשת מוצאות הפה. כי עקר הדבור על ידי חמשת מוצאות הפה, שהם הגבורות. כמו שכתוב (שם ק"ו): "מי ימלל גבורות ה'", שעל ידי גבורות נעשה הדבור. כמו שכתוב (שם קמ"ה): "וגבורתך ידברו", וכמו שכתוב (ירמיה כ"ג): "הלא זה דברי פאש נאם ה'":

^ק **תהילים פרק קמה** (יא) כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו:

^{קא} תורה רו ולעיל תורה לח אות ג'

^{קב} בתקפא – וברחניות, בדפוד ותולד ומתולד – וברוחניות

^{קג} **ישעיה פרק יב** (ב) הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה ידוד ויהי לי לישועה: (ג) ושאתם מים בששון ממעיני הישועה:

רש"י (ג) ושאתם – ותקבלון אולפן חדת. ממעיני הישועה – כי ירחיב לבם על ידי ישועה הבאה להם ויתגלו להם רזי התורה שנשתכחו בבבל על ידי הצרות:

^{קד} גם בדפוד ותולד – כל, ומתולד – לכל

^{קה} תהלים כט ה"ל בתחילת התורה

^{קי} **תהילים פרק כט** (יא) ידוד עז לעמו יתן ידוד יברך את עמו בשלום:

רש"י שם פסוק ט – ובהיכלו – שיבנה כולו אומר כבוד, הכל יקלסוהו שם ויאמרו ה' למבול ישב בגדולתו יחידי וגם עתה וישב ה' לבדו מלך לעולם, והאלילים כליל יחלוף, אבל לעמו יתן עז וברכת שלום, ורבותינו דרשוהו (ובד"ח קטז). במתן תורה שנתפחדו ונתבהלו האומות ובאו להם אצל בלעם ואמרו לו מה קול ההמון ששמענו שמא מבול הוא בא להביא לעולם אמר להם כבר נשבע שלא יביא מבול אלא קול ההמון ששמעתם, הקב"ה נותן תורה לעמו:

יוסף תהלות (החיד"א) על תהלים – ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. פירש עטרת ראשי אבא מארי וצ"ל דרז"ל אמרו עתיד הקב"ה לעשות צל וחופה לבעלי מצות אצל בעלי תורה, והיה מקשה אמ"ן עדן שזה להם למוקש לבעלי מצות דבאתרא דזקוקין מאן מעייל בר נפחא וצר להם דלא ידי מאי קאמרי רבנן ולא טיבואת לגבייהו להיות אצל בעלי תורה. ומציאה מצא ברז"ל שהמחזיק לת"ח שבשבילו למד תורה מלמדין אותו תורה לעולם הבא ובהכי ניהא דזו טובה שלימה להיותם אצל בעלי תורה, כי שיח וכי שיג להם ללמוד תורה וזוהי מפרש ז"ל פ' זה ה' עז שהיא התורה לעמו יתן לעתיד לבעלי מצות ה' יברך את עמו בשלום שיהיו אצל בעלי

ק"ו מתרצו- ותפלה

שניהם. ועיין תורה קיב והמשכיל המבין יש לו להתפלל כל ימיו, שיזכה פעם אחד כל ימי חייו, לדבר דבור אחד של אמת לפני ה' כראוי. מבואר שגם להרגיש מציאותו כדי שהדבור יהיה לפני ה' צריך מלחמה גדולה. **ויש להשי"י תענוג גדול מזה.** דהיינו שאדם מצליח להתגבר על המחשבות זרות וכל הבלי עוה"ז וקושר מחשבתו רק אליו ית' בדבור שהוא רק חכמה. ועיין תורה רלג/ק"י שלא רק מההצלחה בזה יש להקב"ה תענוג, אלא גם מעצם המלחמה לגרש את המחשבות הזרות.

וזהו בחי' שלום, שהוא בחי' התחברות חו"ג חסדים וגבורות **כי הוא מחבר ומקשר החכמה והמוחין**

ק"י **תורה רלג** – כְּשֶׁמִתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם מַחְשְׁבוֹת רְעוֹת וְהִרְהוּרִים, וְהוּא מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וּמִנְצֵחַ אוֹתָם, יֵשׁ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תַעֲנוּג גָּדוֹל מִזֶּה. וְהוּא יִקָּר מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹשֶׁל שֵׁשׁ אֶצֶל הַמְּלָכִים לַפְעָמַיִם בְּיוֹמָא דְּפִגְרָא, הֵם מְנִיחִין כְּמֵה חֵיוֹת שֶׁיִּנְצְחוּ זֶה עִם זֶה, וְהֵם עוֹמְדִים וּמִסְתַּכְלִים וְיֵשׁ לָהֶם תַעֲנוּג גָּדוֹל מִן הַנִּצְחוֹן, כְּמוֹ כֵּן הַמַּחְשְׁבוֹת הֵם בָּאִים מִבְּחִינַת הַחַיּוֹת (א). וּמַחְשְׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת הֵם בְּחִינַת חַיּוֹת טְהוֹרוֹת, וּמַחְשְׁבוֹת רְעוֹת הֵם בְּחִינַת חַיּוֹת טְמָאוֹת, וּמְנִיחִים בְּכּוֹנֵה מְלַמְעֵלָה שֶׁיִּנְצְחוּ זֶה עִם זֶה, וְיֵשׁ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תַעֲנוּג גָּדוֹל כְּשֶׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר עַל הַחַיּוֹת טְמָאוֹת וּמִנְצֵחַ אוֹתָם:

שהם בחי' חסדים כנ"ל, להדיבור שהוא בחי' גבורות כנ"ל.

וזהו בחי' יוסף כנ"ל, וע"כ נאמר ביוסף [א] ומבלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו, כי יוסף הוא כלול מבחי' ידן ורגליו, שהם בחי' החכמה והדיבור. כי ידן זה בחי' חכמה בחי' קודש כמ"ש [ג] שאו ידיכם קודש, ורגליו זה בחי' הדיבור וכו' כנ"ל.

ע"כ צריכין לעסוק בתורה ובעבודת ה' במסירת נפש ובפרט בשעת התפילה, שעיקר שלימות התפילה הוא להתפלל במסירות נפש [ד], שיכוין למסור נפשו על ק"ה דהיינו שכדי להתפלל בכוונה בלא שום מחשבה זרה מוכן אפילו למות, כי תפלה בלא כוונה היא כמו שעכו"ם שאונס אותי להמיר דת, להתנתק מהקב"ה, ועל זה אפילו איש פשוט מוכן למסור את הנפש על קדוש ה'. כי מסירת נפש על ק"ה קדוש השם, בוודאי מרוצה כ"א כל אחד מישראל אפי' הקל שבקלים [ה] דהיינו שיראת שמים שלו מאד חלשה כנ"ל (וכמו שכבר ראינו בחוש בדורות שלפנינו שכמה אנשים קלים ופחותים מסרו נפשם ומתו על ק"ה קדוש השם אשרי להם שעליהם נאמר ע"ז יז. יש קונה עולמו בשעה אחת/ו) ותיכף כשמרוצה למסור נפשו על ק"ה כנ"ל שכשרוצים להפריד אותו משם ישראל שהוא בחי' וו, מיד מתעורר הו' שני, שהוא בחי' יוסף המחובר לישראל, שממאן בשלהבת אהבה להתנתק מהקב"ה ומוכן למסור עצמו למיתה בלבד שלא יתנתק, וכשחושב בשעת התפילה שמחשבה זרה היא כמו עכו"ם העומד עליו שימיר דתו ומוכן למסור נפשו, אזי נתעורר בחי' שלום בחי' יוסף/ו לחבר המחשבת חכמה לדבור כנ"ל לכאורה צ"ל להפך שע"י שמתעורר בו בחי' יוסף שמדתו שלום ע"ז הוא מוסר נפשו/ו שלא להפרד משם ישראל. ועי"ז יכולין לדבר, דהיינו לקשר המחשבה אל הדיבור, שזה עיקר הקדושה כנ"ל, שזוכין לזה ע"י שלום כנ"ל. וזהו בונה ירושלים ה' [ז], ירושלים הוא בחי' הדיבור וכו' כנ"ל. ה' הוא בחי' מוחין כנ"ל. היינו לזכות לקשר המוח אל הדיבור, שזהו בחי' בונה ירושלים ה' שהמוחין בונין הדיבור דקדושה המוחין דהיינו חכמה בונה את הדבור שהוא מלכות פה, בבחי' אבא יסד ברתא. זה זוכין ע"י נדחי ישראל יכנס [ח], זה בחי' מסירת נפש על ק"ה, שכל הנדחין מקדושת ישראל, כשרוצין להעבירם על דת ח"ו, אזי נתעוררין תיכף, ומוסרים נפשם על ק"ה, נמצא שע"י ק"ה קידוש השם נכנסין כל הנדחין מקדושת ישראל לתוך הקדושה, שזהו בחי' נדחי ישראל יכנס. ועי"ז בונה ירושלים ה', כי ק"ה הוא בחי' שלום, שע"י יכולין לקשר המחשבה אל הדיבור, שזהו בחי' בונה ירושלים ה' כנ"ל :

נמ"צא שיוצא לנו מזה עצה נפלאה לעבודת ה' ובפרט בשעת התפילה, שכשארם רואה שאינו יכול להתפלל כלל, ולקשר המחשבה אל הדיבור. אזי יזכיר א"ע את עצמו שהוא בוודאי מרוצה למות על ק"ה קדוש ה', כי אע"פ שהוא כמו שהוא, אפי' אם הוא בדיוטא התחתונה מאד. אע"כ, אם היו רוצים להעבירו על דת לגמרי ח"ו, בוודאי הי' מוסר נפשו על ק"ה קדוש השם. כי על זה מרוצה אפי' פושעי ישראל למות על קידוש השם ולא לעבור

* בראשית טא מד

² בתורלד - ובלעדיו (כלשון הפסוק)

³ תהלים קלד ב'

⁴ עיין בעש"ט עה"ת פ' נח עמוד התפלה אות טא ואילך, ועיין לקוטים יקרים למגיד ממעוררש מאות לא כמה אותיות.

⁵ לשון חז"ל בקהלת רבה א' ח' ובפרש"י בראשית כט כא עה"פ הבא את אשתי ואבואה, העתיקו משם בהביאו דברי המדרש ב"ר ע' יח

⁶ אע"פ שכלל כל התוספת הו' בסוגרים מרובעות מדיה ונראה עד הסוף הוסיף מוהר"ן בתקפא, כאן סגר בסוגרים עגולות את הדוגמא שמביא בתוך ביאורו.

⁷ בתורה קצא הארכנו בזה

⁸ צ"ע שבלשון החברים מבואר שכשרוצים להעבירו על דת מיד מתעורר בחי' ו' שני בשלהובין דרחימותא והוא בחי' שלום של יוסף. ואילו כאן משמע שתחילה מתעורר בחי' ו' יוסף שבשלהובין דרחימותא ממאן לניתוק ורק אח"כ מתעורר בחי' השלום של יוסף, שמחבר הפכים דהיינו חכמה ודבור. ואולי באמת הם שתי בחינות ביוסף, תחילה בחי' הו' השני שהוא שלהובין דרחימותא ורק אח"כ בחי' שלום שגם הוא בחי' יוסף שמחבר הפכים. ושניהם מבחי' הברית וקשר החזק של יוסף, לישראל ולהקב"ה. אבל לקמן מבואר שגם הקדוש השם הוא בחי' שלום של יוסף.

⁹ כמבואר בלשון החברים וכן מפורש לקמן שהקדוש השם הוא בחי' שלום.

¹⁰ תהלים קמו ב'

¹¹ סוף הפסוק תה"ל

על דת ח"ו, כאשר ראינו בחוש פעמים אין מספר וכנ"ל. ותיכף כשיזכיר א"ע את עצמו שרוצה למסור נפשו על ק"ה קדוש השם, עי"ז יתעורר בחי' שלום בחי' יוסף שהוא בחי' התחברות המוח והדיבור כנ"ל. וע"כ עי"ז יוכל להתפלל ולקשר המחשבה אל הדיבור וכנ"ל:

וכן שמעתי מפיו הק' שאמר זאת בתוך שיחתו הק' לדבר פשוט שצריכין להתפלל במסירת נפש/י^ב דהיינו להלחם במחשבות זרות במסירות נפש בבחי' כי עליך הורגנו כל היום):

עד כאן ביאור חברותא על תורה פ'

^{יב} עיין תורה מו תניא – וכן בתפלה איתא במדרש הנעלם (חיי שרה דף קכד:), שהיא בחינת, "כי עליך הורגנו כל היום" וכו', הינו מסירת נפש. כי צריך יגיעה גדולה ומלחמה גדולה עם המחשבות והבלבולים, ותחבולות לנוס ולברח מהם, ועל זה נאמר: 'כי עליך הורגנו' וכו', כמוכא במדרש הנעלם, נמצא שהוא מסירת נפש, וכן פיוצא בזה:

עיין בעל שם טוב עה"ת פרשת נח אות מא. יחשוב קודם התפילה שהוא מוכן למות באותה התפילה, מחמת גודל הכוונה, ויש מכוונים כל כך עד שפעמים בטבע היה יכול למות בשתיים או בשלש תיבות שאומר לפניו יתברך שמו, וכשיחשוב כך, יאמר בלבו למה לי איזה פנייה וגאווה, באותה תפילה, כיון שבדעתו אפילו למות אחר שתיים או שלש תיבות, ובאמת הוא חסד גדול מה' יתברך, שנותן לו כח ומשלים התפילה והוא חי: (צוואת הריב"ש דף ד' ע"ב ודף ז' ע"א)

ושם אות מב – זה חסד גדול מה' יתברך שאדם חי אחר התפילה, שלפי דרך הטבע היה לו למות מחמת שמפסיד כוחו, כי נתן כוחו בהתפילה, כל כך, מכח הכוונה הגדולה שהוא מכוון: (בריש ליקוטים יקרים, צוואת הריב"ש דף ד' ע"ב)

ושם אות מג – בשם הבעל שם טוב ז"ל, שאמר שנס גדול הוא כשאדם חי אחר התפילה, שלא יצאה נשמתו מגודל הדביקות: (שפתי צדיקים פרשת בשלח)

ועיין חיי מוהר"ן סימן תקצח – פעם אחת עמדנו לפניו והגיע זמן סעדת הלילה והיה רוצה לאכל עמנו יחד ואני לא התפללתי ערבית עדין, והתחלתי להשמיט ממנו ומן העולם שעמדו לפניו כדי לילה ולהתפלל ערבית. והוא זכרוננו לברכה ראה זאת ושאל מה זאת והשיבו לו כי לא התפלל ערבית עדין. ענה ואמר איך אנו יכולין להמתין עליו עד שיתפלל, כי מי יודע מה יהיה נעשה ממנו על ידי התפלה, כי תפלה צריכין להתפלל במסירת נפש. ואם כן מי יודע מה יהיה נעשה ממנו. והבן הדברים כי כך צריכין באמת להתפלל במסירת נפש כזה ובבטול כזה עד שיוכל להיות שיהיה נעשה ממנו ענין אחר לגמרי על ידי התפלה:

עצות וחיצוקים הלכה למעשה שהתעורר לי בתורה פ' הקדושה

מהנעשה והנשמע בחבורת "אפויים בליבו"

כללי הלימוד ב"אפויים בליבו"

ב"ה אנו זוכים להוציא לאור חוברת זו מידי חודש בהתחדשות חדשה, ע"פ בקשתו של מורינו הרב שליט"א שהבחורים יעסקו בתורות הקדושות של רביה"ק כאשר בכל חודש מורינו הרב שליט"א מורה לנו איזה תורה ללמוד בחודש הבא, ואף כותב מכתב מיוחד ומחזק בענין תורה זו.

הלימוד צריך להיות מידי יום לכל הפחות 5 דק'

ביום, וכמובן שזהו רק למיעוטא בימים שהזמן קצר, וודאי שראוי להקדיש זמן ניכר יותר להגות בתורות הקדושות, ע"מ להחשב כלימוד חודשי יש ללמוד לכה"פ 20 ימים מתוך החודש.

הלימוד העיקרי הוא ללמוד את התורה בליקו"מ לפחות פעמיים באיטיות ובהתעמקות במילים, וכן לומר את התפילה בליקו"ת וללמוד את הקיצור ליקו"מ, כל שאר החוברת אינו מעיקר ההספק ונועד לתוספת ביאור והרחבה למעוניינים.

בחורים שזכו לסיים את הלימוד כאמור, ולמדו לכה"פ 20 יום בחודש 5 דק' ביום, יקבלו תגמול קטן לדרבון בסוף החודש, יש להרשם בסוף החודש אצל נציגי "אפויים בליבו" ולציין שזכותם לסיים החודש את התורה הנלמדת.

כמו"כ בעז"ה מידי חודש נשתדל שיתקיים מבחן אמריקאי על הנלמד בחודש הקודם, ועל כך ינתן בעז"ה

תגמול נוסף בלי נדר.

לגבי הלימוד של סדר ספרי רבינו שאוחזים כעת בספה"ק "ליקוטי עצות", לימוד זה אינו קשור לתורה הנלמדת וינתן עליו תגמול נפרד מידי תקופה כגון בסיום הספר וכדו', בלימוד זה העיקר הוא לסיים את ההספק החודשי במשך החודש (לגבי ציון ב"לוח שיעורים קבועים" ראה את הכללים בהקדמת הלוח).

הספק יומי בספה"ק "ליקוטי עצות"

שע"י אפויים בליבו | חודשי אייר - סיון תשפ"ה

לחודש	מע'י	לחודש	מע'י	לחודש	מע'י
א'	ת"ת יד-ב	כ"א	כו-כט	י"א	צג-צד
ב'	כא-כה	כ"ב	ל-לב	י"ב	צה-צח
ג'	כו-ל	כ"ג	לג-לה	י"ג	תובחה א-ד
ד'	לא-לד	כ"ד	לו-לח	י"ד	ה-ז
ה'	לה-מ	כ"ה	לט-מו	י"ה	ח-י
ו'	מא-מג	כ"ו	מז-מט	י"ז	יא-טו
ז'	מד-מו	כ"ז	נ-נג	י"ז	טז-יז
ח'	מז-מח	כ"ח	נד-נו	י"ח	יח-יט
ט'	מט-נב	כ"ט	נח	י"ט	כ
י'	נג-נט	חודש סיון		כ'	תפילין א-ד
י"א	ס-סד	א'	נט-ס	כ"א	ה-ו
י"ב	סה-עא	ב'	סא-סד	כ"ב	תענית א-ה
י"ג	עב-עו	ג'	סה-סז	כ"ג	ו-יא
י"ד	עז-פא	ד'	סח-עב	כ"ד	תשובה א-ד
י"ה	תפלה א-ג	ה'	עג-עו	כ"ה	ה-ח
י"ז	ד-ח	ו'	עז-עט	כ"ו	ט-י
י"ז	ט-יא	ז'	פ-פג	כ"ז	יא-יג
י"ח	יב-יז	ח'	פד-פו	כ"ח	יד-יז
י"ט	יח-כא	ט'	פז-צ	כ"ט	יח-כא
כ'	כב-כה	י'	צא-צב	ל'	כב-כו

